Aydınlık

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

PAZARTESİ
25
Şubat 1980
10 LİRA

Değerli okuyucularımız

Babıali'de büyük tören saat 11'de
Özgürlük, birlik ve barış zafer kazanacak

Gazetemizi
ÇEVREMİZE YAYALIM

CAHİT KARAKAŞ

HASAN ESAT IŞIK

HİLMİ FIRAT

İHSAN SABRİ ÇAĞLAYANGİL

KENAN EVREN

MUHİTTİN TAYLAN

NECDET UĞUR

Cumhurbaşkanı kim olacak?

- **22 Mart'ta yapılacak seçim için, on kişinin adaylığından söz ediliyor: Hilmi Fırat, Zeyyat Baykara, Sadi Irmak, İhsan Sabri Çağlayangil, Cahit Karakaş, Hasan Işık, Muhsin Batur, Necdet Uğur, Muhittin Taylan ve Kenan Evren**
- **Orgeneral Evren'in adaylığından söz edenler, «Gürler formülü»nün yeniden uygulanabileceğini öne sürüyorlar**
- **AP ile CHP bir aday üstünde anlaşmazsa, seçim sorun halini alabilir**

MUHSİN BATUR

SADİ IRMAK

ZEYYAT BAYKARA

BİYOGRAFİLERİ

CAHİT KARAKAŞ

1928 yılında Bartın'da doğdu. İstanbul Teknik Üniversitesi ve Berlin Teknik Üniversitesinden mezun. Evli, iki çocuk babası. Limanlar Fen Heyeti Müdürlüğü yaptı.

Dört dönemdir milletvekili.

Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlıklarında bulundu.

Halen Millet Meclisi Başkanıdır.

HASAN ESAT IŞIK

1916'da İstanbul'da doğdu. Evli, bir çocuklu.

Ankara Hukuk Fakültesi mezunu.

Çeşitli ülkelerde Dışişleri görevinde bulundu ve büyükelçilik yaptı.

İki dönemdir milletvekili.

Dışişleri ve Milli Savunma Bakanlıkları yaptı.

HİLMİ FIRAT

İstanbul 1919 doğumlu. Evli, çocuksuz. Deniz Harp Okulu ve Harp Akademisi mezunu.

Malta'da NATO karargahında görev aldı, Donanma Kurmay Başkanlığı, Muhrip Filotilası Komodorluğu, Cometnoreast Komutanlığı, Kuzey Deniz Saha Komutanlığı, Donanma Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Kurmay Başkanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı yaptı.

1977'de emekli oldu.

Cumhurbaşkanı tarafından senatörlüğe seçildi.

İHSAN SABRİ ÇAĞLAYANGİL

1908 yılında İstanbul'da doğdu. Evli, bir çocuk babası. İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun.

Malatya'da Emniyet Müdürlüğü, Akçaabat ve Bayramiç'te Kaymakamlık, Emniyet Genel Müdürlüğü, Yozgat, Antalya, Çanakkale, Sivas ve Bursa'da Valilik yaptı.

27 Mayıstan sonra 5,5 ay nezarette kaldı. 1961'de Bursa'dan AP Senatörü seçildi. Çeşitli dönemlerde Çalışma ve Dışişleri Bakanlıkları yaptı.

6 Kasım 1979'da Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına seçildi. Halen Senato Başkanıdır.

KENAN EVREN

Kara Harp Okulundan 1938 yılında mezun oldu. Harp Akademisinden sonra muntazam terfi ederek korgeneral oldu ve şimdi kaldırılmış olan Trabzon'daki 1. Kolordu Komutanlığına getirildi.

Kara Kuvvetleri Denetleme Kurulu Başkanlı-

DOĞAN YURDAKUL

TÜRKİYE'nin yeni Cumhurbaşkanı kim olacak? Yedi yıllık görev süresi 6 Nisanda sona erecek olan Fahri Korutürk'ün yerine gelecek yeni cumhurbaşkanı için parlamentoda 22 Martta seçim yapılacak.

Seçime bir aydan az bir süre var ama, parlamenterler bu soruyu, "henüz konuşmak için erken", "hele bütçe bir bitsin de", "her gönülde bir aslan yatar," gibi cevaplarla geçiştirmeye çalışıyorlar.

Bununla birlikte başkentin siyasi kulislerinde çeşitli aday isimleri dolaşıyor.

Üzerinde en fazla durulan on isim, Hilmi Fırat, Zeyyat Baykara, Sadi Irmak, İhsan Sabri Çağlayangil, Cahit Karakaş, Hasan Işık, Muhittin Taylan, Muhsin Batur, Necdet Uğur ve Kenan Evren.

PARTİLERİN HİÇ BİRİ TEK BAŞINA ÇOĞUNLUK SAĞLAYAMIYOR

Anayasanın 95. maddesine göre, "Cumhurbaşkanı Türkiye Büyük Millet Meclisince, kırk yaşını doldurmuş ve yüksek öğrenim yapmış kendi üyeleri arasından, üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile ve gizli oyla yedi yıllık bir süre için seçilir."

Anayasanın öngördüğü üçte iki çoğunluğu sağlamaya bugünkü parlamento aritmetiğine göre hiç bir partinin gücü yetmiyor.

95. madde, bu durum karşısında, "ilk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, salt çoğunlukla yetinilir," hükmünü getiriyor.

(Devamı sa.7, sü.1'de)

AET temsilcileri, Türkiye'nin durumunu görüştü

HADİ ULUENGİN (BRÜKSEL)

ÖNCEKİ gün Roma'da biraraya gelen AET Siyasi Danışmanları, Türkiye'deki son gelişmeleri ve Türkiye'nin acil ekonomik gereksinmelerini görüştüler. AET Güney Avrupa Masası Şefi Duchateau'nun da katıldığı toplantıda Federal Almanya Bakanı Matthöfer'in Ankara'ya yaptığı son geziden sonra, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik güçlükler ve acil gereksinmeler konusunda Alman yetkilileri diğer AET Danışmanlarına bilgi verdi. Toplantı-

(Devamı Sa.7.Sü.10'da)

Mecliste çoğunluk sağlanamayınca, bütçe görüşülemedi

ANKARA (AA)

CHP Grubunun bütçe görüşmelerine katılmama kararı alarak Meclis Genel Kuruluna gelmemesi üzerine dün yapılan 4. oturumda da çoğunluk sağlanamayarak bütçe görüşmeleri yapılamadı. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bütçesinin onaylanması ile üç bakanlığın bütçelerinin

(Devamı sa.7, sü.3'te)

Hergün gazetesinin cinayet kışkırtan yayınından sonra

Komandolar bir genci kollarını bağlayıp kurşuna dizdiler

Ankara'da bir işçi tabancayla vurularak öldürüldü

Taksim'de kavgacıları ayırmak için ateş açan jandarma eri bir kişiyi öldürdü

HABER MERKEZİ

Hergün gazetesinin 23 Şubat tarihli cinayet kışkırtan yayınından sonra, komandolar Gültepe'de bir gencin ellerini ve ayaklarını bağladıktan sonra öldürerek bir kutuya koydular.

Gültepe Mayıs Sokakta saat 8.30 sıralarında elleri ve ayakları bağlanarak öldürülmüş ve masa örtüsüne sarılarak bir televizyon kutusu içine bırakıl-

(Devamı sa.7, sü.4'te)

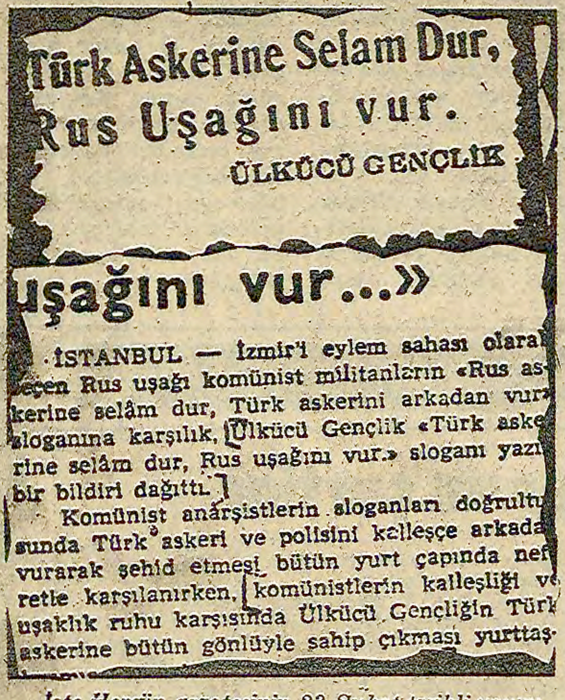

Türk Askerine Selam Dur,
Rus Uşağını vur.
ÜLKÜCÜ GENÇLİK

uşağını vur...»

İSTANBUL — İzmir'i eylem sahası olara
seçen Rus uşağı komünist militanların «Rus as-
kerine selâm dur, Türk askerini arkadan vur»
sloganına karşılık, [Ülkücü Gençlik «Türk aske-
rine selâm dur, Rus uşağını vur.» sloganı yazı
bir bildiri dağıttı.]
Komünist anarşistlerin sloganları doğrultu
sunda Türk askeri ve polisini kalleşçe arkada
vurarak şehid etmesi bütün yurt çapında nef
retle karşılanırken, [komünistlerin kalleşliği v
uşaklık ruhu karşısında Ülkücü Gençliğin Türk
askerine bütün gönlüyle sahip çıkması yurttaş-

İşte Hergün gazetesinin 23 Şubat tarihli yayını. Bu yayının komandolara verilmiş bir talimat olduğu Gültepe'deki cinayetle ispatlandı. Aynı zamanda bu yayın, katillerin kimliğini de ortaya koyuyor.

EUROVISION'DA TÜRKİYE'Yİ AJDA PEKKAN 'PET'R OIL' ŞARKISIYLA TEMSİL EDECEK

Şanar Yurdatapan ödül töreninde protestoda bulundu

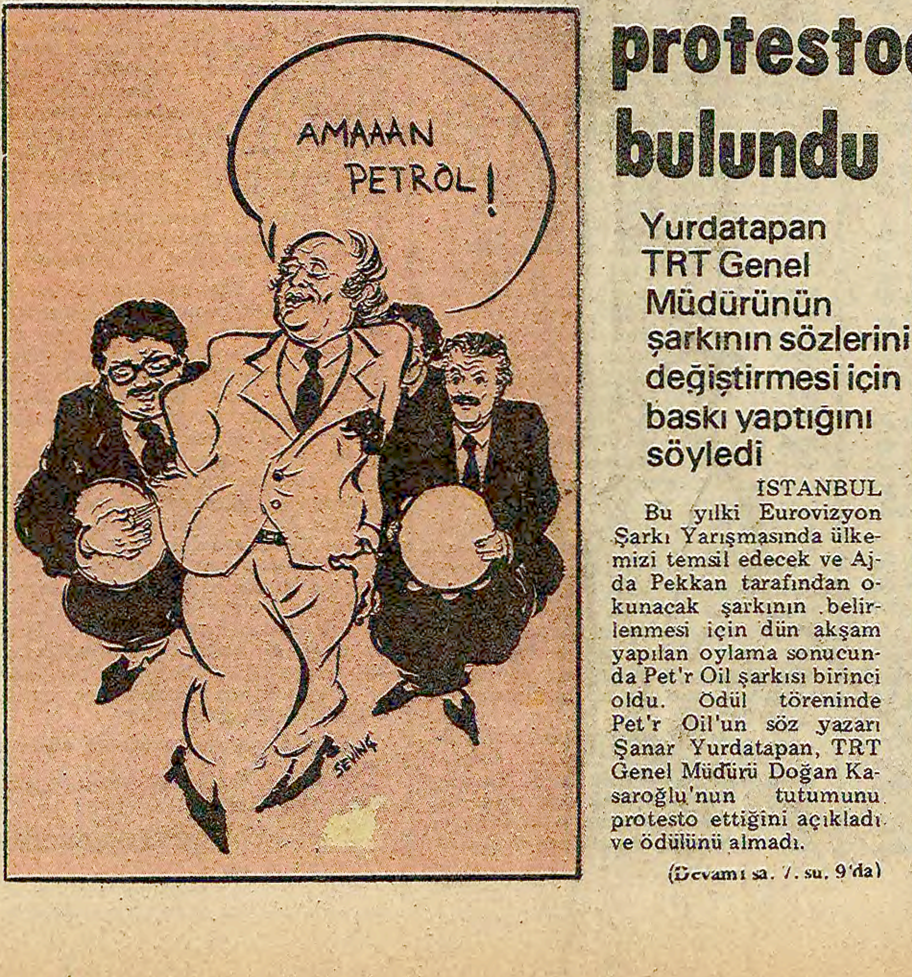

Yurdatapan TRT Genel Müdürünün şarkının sözlerini değiştirmesi için baskı yaptığını söyledi

İSTANBUL

Bu yılki Eurovizyon Şarkı Yarışmasında ülkemizi temsil edecek ve Ajda Pekkan tarafından okunacak şarkının belirlenmesi için dün akşam yapılan oylama sonucunda Pet'r Oil şarkısı birinci oldu. Ödül töreninde Pet'r Oil'un söz yazarı Şanar Yurdatapan, TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu'nun tutumunu protesto ettiğini açıkladı ve ödülünü almadı.

(Devamı sa. 7. sü. 9'da)

Ajda Pekkan Hollanda'da yapılacak 1980 Eurovision şarkı yarışmasında Türkiye'yi "Aman petrol" diyerek hicivli bir şarkıda temsil edecek.

Rusya'dan kalkan uçaklar Afgan direnişçilerini bombalıyor

Afgan-Sovyet sınırında süren çatışmalarda 700 sivil öldü

Yaralanan Afgan Başkan yardımcısı Moskova'da öldü

- Bir köy tamamen haritadan silindi
- Afganistan Parlamentosunun iki üyesi ile 24 subay Pakistan'a sığındı

PEŞAVER/İSLAMABAD (AP/AFP/AA)

RUSYA'daki üslerden kalkan Sovyet savaş uçaklarının Afganlı direnişçileri bombaladığı ve Afgan-Sovyet sınırında devam eden şiddetli çarpışmalarda 700'den fazla sivilin öldüğü bildirildi.

Hizbi İslami örgütünün yaptığı açıklamada Rus uçaklarının iki ülke arasında doğal sınır oluşturan Amu Derya ırmağı ile Kunduz eyaletinde çok faal oldukları ve Koma-Daman köyünün bombardıman sonucu tamamen haritadan silindiği bildirildi.

(Devamı sa. 7. sü.5'te)

Tekstil'in grevdeki işyeri sayısı 6'ya çıktı

İSTANBUL (THA)

DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasının ORTEL işyerinde greve başlamasıyla grevdeki işyeri sayısının 6'ya yükseldiği bildiriliyor.

Tekstil Sendikası tarafından yapılan açıklamaya göre 150 civarında işçinin çalıştığı işyerinde önceki günden itibaren greve başlandı.

Bilindiği gibi toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine 77 işyerinde grev kararı alınmış buna karşılık işverenler de lokavt ilan etmişlerdi.

NURİ ÇOLAKOĞLU RUS İŞGALİNE KARŞI DÖĞÜŞEN GERİLLALAR İLE GÖRÜŞTÜ

AFGAN GERİLLALARI ANLATIYOR

- Rus subayının bir emri ile bin Afgan köylüsü kurşuna dizildi

YAKINDA Aydınlık'TA

BAŞYAZI

İlkbahar ekimi

Doğu Perinçek

Eğer hükümet gerekli önlemleri bir an önce almazsa, tahıl üretimimiz önemli sorunlarla karşı karşıya kalacaktır. İlkbahar ekimi günleri gelmektedir. Fakat çiftçilerimizin bir kesimi, yeniden üretim için gerekli masrafları karşılayacak durumda olmayanlar, tarlayı sürmekle sürmemek arasında kararını verememiştir. Mazot 9 liradan 20 liraya çıkmıştır. Varili dörtbin liradır. Hatta sıkıntısı olan zamanlarda ve yerlerde karaborsadan 6 bin liraya kadar almak zorunda kalan çiftçiler vardır. Gübre 130 kuruştan 9 liraya yükselmiştir. Polatlılı köylülerin yaptığı hesaplara göre, buğday üretiminde bir dönümün maliyeti, traktörü olan köylüler için 1100, olmayanlar için 1300 liradır. Köylünün bir kilo buğday için yaptığı masrafın 8-10 lira olacağı tahmin edilmektedir. Konya Cihanbeyli'de görüştüğüm

(Devamı sa. 7. sü. 9'da)

içten geldiği gibi

NİMET ARZIK

İki kuşak;
Enver Ziya Karal ve İlber Ortaylı

Enver Ziya Karal, uslu kuşaktan. İlber Ortaylı, yaramaz kuşaktan. Birincisi Danimarka çorba kaşığı gibi, ucu yassı, ikincisi, bilenmiş bıçak gibi.

Eh, birincisinin ününü kıskanmıyalım, çünkü ucu yassı Danimarka kaşığıyla çorba içmek rahattır...

* * *

Elime, Tarih Kurumunun şanına lâyık kalınlıkta bir kitap geçti. W. Heyd'in.. Almanya yazılmış galiba, sonradan başka dillere çevrilmiş.

Nâciz câriyeniz, Fransızcasını gördü ve karıştırdı. Okudu diyemem. Çünkü vaktim olmadı. İşkence ve işkenceci peşinde koşup gözyaşlarıyla açılmayan kapıları dövmekten, bu günlerde ''kitabı kapattım, hayata atıldım.'' Kitabın adı: 'Histoire de Commerce du Levant'' idi!

Bir genç arkadaş, elimde gördü ve bana Türkçe çevirisini getirdi!

Çeviren, ordinaryus Profesör Enver Ziya Karal'dı...

Ben onu karıştırmadım. İlk on sahifesini, Fransızca –çevirisiyle karşılaştırdım...

Vay babam vay!... Herhalde, basımevinde. bazı hatalar olmuştur diye düşündüm. .. (Bu satırı, samimiyetime değil, samimiyetsizliğime verin. Hiç öyle birşey düşünmedim.)

Genç bilginlerimizden (tahtta yerleşir gibi yerleşmemiş, gençler.. Onları tıkalı gençler, ün köprüsünden geçseler bile, olanaksızlıklar içinde çırpınan gençler. .)

Satır satır incelemelerini istiyorum...

Bütün sözcüklerin, spesifik anlamı, buhar olmuş uçmuş sanki...

—Efendim sen koskoca Ordinaryus Profesörü...

—Benim Ordinaryus Profesöre karşı hiç bir düşmanlığım yok, dostluğum da yok. Nazik, kendi halinde bir insan olarak tanırım kendisini...

Ben diyorum ki, köskötü, bir çeviriler çevirisi...

Tarih Kurumundan da kaç para aldığını sormuyorum...

Elbette, koskoca profesöre, böyle bir çevirinin sahifesine, bizim propaganda kuruluşları gibi, altmış kâğıt biçmezler...

Elbette bir profesör yaşamını, yapıtlarla, etütlerle, bazen faydalı bulduğu çevirilerle kazanacak ve ben iyi kazanmasının yanlısıyım. Beyin ürünleri bu kadar havaya gitmemeli elbette!... Gidiyor! çevirinin incelenmesini istiyorum...

* * *

Bazen elime yapıtlar düşüyor... Tezler falan... O kadar güzel hazırlanmış ki...

—Kim bu ve nerede, diye soruyorum, hazırlayan için.

— O kadar bezdirdiler ki, şimdi Amerika'da diye yanıt alıyorum... Gene, evrensel değerde başka bir yapıt elime geçiyor:

—Bunu yazanı tanımak isterim, diyorum...

Yanıt: Kanada'da bilmem ne kürsisünü vermişler, o kadar bezmiş ki, hiç istemediği halde, kapağı oraya atmış, ilk fırsatta. Tıpta da böyle, başka dallarda da böyle, çoğunlukla...

Ben, bütün bunlar için bayrak açıyom. Yeter be... Değer yargısızlığı yeter, statükoculuk yeter... Herşey yeter!...

Açtığım bayrak gönlümce kocaman!

...Ve İlber Ortaylı

İlk kez, İlber Ortaylı'yı, televizyon ekranında gördüm. Karşısında Enver Ziya Karal ve eski kültür müsteşarı vardı... Diyalog kurmakta güçlük çekiyordu.

—Neden ki?...

—Kuşak farkından olacak, ne farkından olsun ki?...

İlber Ortaylı dikkatimi çekmişti, galiba Siyasal'da asistan...

Onun da geçenlerde elime bir kitabı geçti: 'TÜRKİYE İDARE TARİHİ''... Nefis bir araştırmanın, bir tüme varmanın, bir geniş kültürün ürünüydü. Uzun ve bilinçli bir araştırmanın sonucuydu. Öğrencilerin kafasını, yardımcı kitap olarak aydınlatacak türdendi... Öğrenmek için çırpınanlara bazı aşamaları kolaylaştıracak türdendi. Akıcıydı... Zavallı, yaveliklerle dolu değildi. Gözyaşı ve hamaset edebiyatına bulanmamıştı.

Sasaniler, Abbasiler, Bizans, inceleniyordu. Bilimde, mukayese olanağı vermek büyük iştir. Dünyanın her tarafında geçerli bir yapıttı bu! Bir güzel şey görünce ve okuyunca, sevinç çığlıkları atarak, yedi düvele duyurmak adetlerimdendir, mutsuz adetlerimden!...

Bunca çığlık atınca, genç bir arkadaş, bana bir Yeni Forum dergisi getirdi.

Profesör Aydın Taneri, İlber'i yerden yere...inceliyordu. Yerden yere! İlber'in yapıtını, ''İnternasyonal buluyordu''...Sasanilerden, Bi-

(Devamı sa.7, sü.8'de)

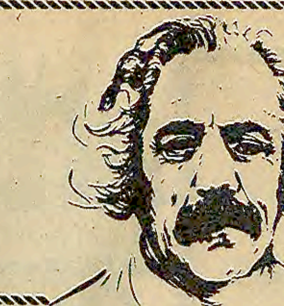

PAZARTESİ DENEMELERİ

İsmet Zeki EYUBOĞLU

> Insan üç boyutlu bir varlık sayılır. Onun geçmişi şimdisi ile geleceği gibi süreler böyle nitelenmesine yol açmıştır.

GEÇMİŞE SIĞINMAK

> Geçmişe sığınmak, gelecekten korkmak, kaçmaktır, bir yerde çakılıp kalmaktır. bizim toplumumuzda ne denli başarısız, becerisiz, yeteneksiz kimse varsa o denli geçmişe sığınma da değer kazanır.

Son bütçe tartışmalarını, görüşmelerini dinlerken gülesim, acıyasım geldi bizim sağcılara doğrusu. Parti sözcüsü olarak konuşurken sövmekten, yakışıksız sözler etmekten, öyle yapmakla övünmekten başka insana yaraşır bir iş gelmiyor ellerinden. Yabancılarır çıkarına bıraktıkları yer altı varlıklarımızı bir yana iterek ''milyonlarca şehit vardır toprağın altında'' diyorlar. Kendilerini müslüman sanan bu acınası yaratıklar, İslam dinine göre şehitlerin yer altında değil gökyüzünde olduğunu bile bilemiyorlar. . Mehmet Akif'ten şiir okuyan sözcü, şiirini okuduğu ozanın, toprağının altında ''milyonlarca şehit yatan' bir ülkeyi neden bırakıp Mısır'a kaçtığını düşünmüş mü dersiniz? Neden Mehmet Akif'in sığındığı Mısır'ın şu dine, geleneğe, geçmişe bağlı Müslümanları, kendilerinin onda biri olan İsrail orduları karşısında kurtuluşu Rusya'ya el açmakta buldu?

Bütçe görüşmelerinde Ecevit'e karşı söylenen sözlerin eleştirisini yapmayacağım.başka bir yazımda da değindiğim (Yüz), yöneticilerimizin başka bir özelliğini, büyüklüğünü (!), insan denen varlığın bir yanını açıklamaya çalışacağım bu yazımda, eski bir konuyu yinelediğimi bile bile.

İnsan üç boyutlu bir varlık sayılır. Onun geçmişi, şimdiki ile geleceği gibi süreler böyle nitelenmesine yol açmıştır. Gerçekte böyle değildir durum, insanın bir bilinç varlığı olması, belleğinin bulunması, süre dediğimiz akışın böyle üçe ayrılmasına olanak sağlamıştır. Süre (zaman) akıp gidiyor, bir yerde durmuyor, kesilmiyor. İnsan ise kendi durumuna göre bölüyor süreyi. İşte geçmiş, şimdi, gelecek denen kesimler de bundandır. Bellek olmasa geçmiş de olmazdı besbelli. Demek geçmiş belleğin sağladığı bir birikim, bir geriye dönüş olmaktan öteye geçemez. Bütün doğa olaylarını, doğa varlıklarını, insanı ölçü alarak açıklamaya çalışanlar, ''insanlaştırırlar'', insanda görülen özellikleri, eylemleri, değişimleri onlara da yüklerler. Böylece tilkiye kurnaz, arslana yiğit, yılana kötü, kuşlara güzel, sevimli türünden nitelikler verilir. Oysa bütün bu nitelikler birer varlık koşuludur doğada. Başka türlü davranamaz o yaratıklar. Doğa onları öyle kurmuş, düzenlemiştir.

Burada anlatılmak istenen, insanın boyutları, öteki doğa varlıklarıyla olan ilişkileri, benzerlikleri değil de geçmişle olan bağlantısıdır. İnsan üç boyutlu bir süre (geçmiş, şimdi, gelecek) içinde yaşar diyoruz. Oysa bütün insanlar için geçerli değildir bu kanı. Bütün gücüyle geçmişe bağlanan, geçmişi kutsallaştırıp bir dokunulmazlık içinde geleceğe aktarmaya çalışan, bütün davranışlarında, eylemlerinde geçmişi örnek olan bir kimse ile hayvan arasında önemli bir davranış ayrılığı yoktur. Geçmişe dört elle sarılan bir insan da hayvan gibi tek boyutludur, süre bakımından. Onun da yalnız geçmişi ya da içinde bulunduğu süresi vardır. Hayvan için, belleği, bilinci olmadığından, üç boyutlu süre sözkonusu değildir. O yalnız akıp giden, kesintisiz süre içinde yaşar. Geçmişe yönelik, geçmişe sığınmış insan ise hayvanın tek boyutluluğunu, şu bilemeden yaşadığı süreyi bilerek, isteyerek yaşar. Bu süre içinde insan bilinçlidir. İşte insanla hayvanı birleştiren, insanın geri kalmasına yol açan başlıca davranış budur. Bu davranış geçmişe sığınmak, öteki iki süre boyutunu, şimdi ile geleceği, bir yana atmakla gösterir kendini. Geçmişe sığınmak, varlığını geçmişle sürdürmeye çalışmak insanın kendi kendine yabancılaşmasıdır. Çok boyutlu oluştan tek boyutlu oluşa dönüştür. Kimileri bunu bir başarı sayarlar, geçmişe sığınmayı, onunla övünmeyi insana yaraşır bir erdem gibi gösterirler, hayvanda böyle bir yeteneğin bulunmadığını ileri sürerler. Çok yanıltıcı, sığ bir görüştür bu. Evet hayvanın geçmişi, geleceği yoktur, o yalnız şimdiyi yaşar. Bu onun yapısı gereğidir. Ancak geçmişe sığınan, bütün gücünü ondan alan insanın da geleceği, şimdisi yoktur. Hayvanın doğası gereği, bilmeden, yaptığını insan doğasına aykırı olarak bile bile yapar bu konuda.

Geçmişe sığınmak başarısız olmaktır, geleceğe bırakacak bir ürünü bulunmamaktır. Geçmiş, kendisiyle övünenlere, yararlı nesneler bırakmıştır, peki geçmişle övünenler geleceğe, kendileriyle övünebilmek için, ne bırakıyorlar? Günümüzde belli bir topluluk, şu ''milliyetçilik sakızı'' ile, geçmişi över durur, bir Fatih, bir Yavuz, bir Kanuni çıkmıyor, analar böyle oğul doğuramıyor artık diye yakınırlar, onlarla övünürler. Oysa büyük insanı ana doğurmaz toplum yaratır, yetiştirir. Küçük toplumdan büyük insan çıkmaz. Yeryüzünde anasından ''büyük insan'' olarak doğan yoktur. Büyük insan yetiştiği toplumun kimliğidir, kişiliğidir. Onu doğuran ananın gövdesiyle, davranışlarıyla ilgisi yoktur. Öyle olsa bütün aydın, bilgin analardan kendileri gibi oğullar doğardı, güçsüz, cılız, sağlıksız analardan da gene kendileri gibi çocuklar gelirdi yeryüzüne. Bütün kardeşler eş başarı düzeyinde olurlardı. Yanlış, yanıltıcı bir yoruma yol açmamak için doğa yasalarında görülen sapmaları da gözönünde tutalım. Hastalık, beslenme nedenleriyle ortaya çıkan eksiklikler ayrı bir konudur. Özellikle anadan, atadan geçtiği söylenen sayrılıklar başka bir bilimin işidir, burada bir savunma aracı olamaz.

Geçmişe sığınmak gelecekten korkmak, kaçmaktır, bir yerde çakılıp kalmaktır. Bizim toplumumuzda, ne denli başarısız, beceriksiz, yeteneksiz kimse varsa o denli geçmişe sığınma da değer kazanır. Seçim dönemlerinde çıkarcı, saygısız, vurguncu, yalancı yöneticilerin oy toplamak, yurttaş avlamak, seçimi kazanmak için başvurdukları tek yöntem budur: geçmişe sığınmak. Bu kişilerin bir elleri dilenmek için Amerika'ya Rusya'ya Avrupa'ya, bir elleri de oy toplamak için yurttaşlara açılıdır. Kur'an öpmek, abdestsiz cuma namazı kılmak, bu namazı kılarken, okunacak sureleri bilmediğinden, dudaklarını oynatıp bilir gibi görünmek, yakınlarını kayırmak, yalanı geçer akçe saymak bu utanmazların değişmez kuralıdır. Bir gezin, dolaşın Anadoluyu yoksul geri kalmış yörelerle onları sömürenlerin geçmişe sığındıklarını görürsünüz. Şu İstanbul'da bile geçmişe sığınanların yoksul çevrelerde barındıklarını, varlıklı çıkarcılarla sömürüldüklerini görmek için dört gözlü olmak gerekmez artık. Kötünün en iyi yararlanma olanağı bilgisizlik, geri kalmışlık, yoksulluk gibi çağdışı durumlardır, ülkemizde otuz yıldır görüldüğü gibi geçmişe sığınan kimsenin geleceğe bırakacağı bir başarı ürünü yoktur derken dayanağımız içinde yaşadığımız toplumdur, yönetimdir. Bu konuda başlıca etkenin din olduğu da unutulmamalı. Din ne denli gelişmiş, ilerlemiş sayılırsa sayılsın geçmişe bağlanmayı, gelecekten kaçınmayı gerektirir. Onun yapısında bulunan ''değişmezlik''in sonucudur bu. Bugün, yeryüzünün en geri kalmış en karanlık ülkeleri İslam uluslarının toplandıkları bölgelerdir. Toprakaltı ürünlerinin bolluğu, petrolün gücü bu ülkeleri kalkındırmaya, aydınlatmaya yetmiyor. Sömürücü ulusları aydınlatan petrol İslam ülkelerinin karanlıkta kalmalarına yardımcı oluyor. Oysa İslam ülkeleri günümüzde bile, Orta Çağın özlemini çekmekte, İslamlığın doğuş yıllarında görülen kısa süreli başarıyı diriltmeyi ummaktadırlar. Yeryüzünde, doğuş yıllarında, başarılı olmayan bir din yoktur. Bu başarı dinin özünden, gücünden değil, insanların yeni inançları, özlemlerindendir. İslam ülkeleri, bu inanç özlemini bilmediklerinden, başarıyı İslam dininde arama yanılgısı içindedirler.

Geçmişe sığınmanın başka bir yolu da güçsüzün kendini güçlü gösterme tutkusudur. Kendi gibi düşünmeyenleri, bütün saygı kurallarını bir yana atarak, en kaba sözcüklerle yeren bir yönetici ortaya çıkıp ''biz büyük ulusuz, olanaklar tükense bile gene borç buluruz, dedim ya borç yiğidin kamçısıdır'' derse onun büyüklüğünü aşağılık duygusunun yarattığı eziklikte aramak gerekir. Atın nalları düştükten sonra sen kırbacı kendi arkana çal artık. Böyle bir yönetim anlayışı kendini ayakta tutabilmek için ne yapar? Baskıya başvurur, öğrencilerin üzerine polisleri salar, dövdürür, tekmeletir, çiğnetir. Bunları yaparken de geçmişten örnekler verir. Büyüklüğü borçlanmakla bağdaştıran bir kimse için en sağlam sığınak tarihtir, geçmiştir. Oysa büyük ulus büyük borçlar altına giren değil, büyük uygarlıklar yaratandır. Osmanlı Devleti büyüklüğüne güvenip büyük borçlar üstlendi sonunda, ''duyun-i umumiye'' denen bu ölçüsüz borçlar yüzünden alacaklıların egemenliği altına girmekten başka kurtuluş yolu bulamadı. Bugün de durum öyledir az çok. Bir inceleyin şu geçmişle, İslamın doğuş yıllarıyla övünen, tarihe sığınan ''din kardeşimiz'' ulusları, bakın ''kâfir''e el açmadan, dilenmeden başını kaşıyabilecek durumda olanı var mı? İşte geçmişe sığınmanın, büyük ulus olduğunu ileri sürmenin, borcu yiğitin kamçısı sayarak kendinden başka vuracak yer bulamamanın sonucu budur. Büyüklük geçmişe sığınmakla olmaz. Geçmişi aşmakla, ondan çok daha üstün bir düşünce düzeyine ulaşmakla olur. Yular başkasının elinde olduktan sonra atını istediğin gibi kamçıla bakalım bir adım ileri gidebilir misin? Borç alacaklıyı kalkındırır, gereksiz kamçı da atı yoldan azdırır, yük attırır.

Geçtiğimiz Hafta

Gündemde gene para var

Artık alıştık. Türkiye'de koltuğa oturan her başbakan terini soğuttuktan sonra ''Ekonomik Önlemler Paketi'' hazırlıyor ve ardından döviz bulmak üzere ''Batı seferleri''ne başlıyor. Türk tarafı mutlaka birşeyler koparmak, Batı tarafı da ''Versem bir türlü, vermesem bir türlü'' düşüncesiyle pazarlığa oturuyorlar ve sonunda bir miktar üzerinde anlaşıyorlar. Daha doğrusu, Türk tarafı verilen parayı kabul etmek zorunda kalıyor.

Aynı senaryoyu bir kez daha yaşıyoruz. Yalnız bu defa senaryonun ters çevrilmiş olduğu izlenimi verilmeye çalışıldı. Demirel'in yaratmaya çalıştığı havaya göre, bu önlemlerin başarıya ulaşmasını sağlayacak olan gerekli döviz zaten ''ayarlanmıştı'' ve devalüasyonla karaborsa değerinin çok üstüne çıkartılan dövizin resmi kuruna bir daha ''Tahtakale Merkez Bankası'' yetişemezdi. Önlemlerin açıklanmasından hemen sonra Demirel'in yaptığı ''Gerekli döviz bulunmuştur'' açıklaması belki başlangıç için gerekli psikolojik ortamı yaratmıştı ama, yaklaşık 1 ay geçtikten sonra dahi vaatlerin gerçeğe dönüşmemiş olması tedirginliği artırdı. Matthöfer'in ziyaretinden sonra da somut bir sonucun elde edilememesi ve ''25 Mart toplantısından önce kesin bir şöy söylenemez'' biçimindeki sözler, Tahtakale piyasasına yeni bir canlılık getirdi. Tahtakale, resmi döviz kurunu yakaladı. Şimdi soruyu tersten sormak gerekiyor: Eğer para gelirse, resmi döviz fiyatı, karaborsa döviz fiyatını yakalayabilecek mi?

GREVLER: GERÇEKLEŞENLER, GERÇEKLEŞECEKLER

Geçtiğimiz hafta biri Türk Hava Yollarında, diğeri Tekstil işkolunda olmak üzere iki grev ilan edildi. Bu grevlerden biri Türk-İş'e bağlı Hava-İş Sendikasına, diğeri de DİSK'e bağlı Tekstil Sendikasına aitti. Bunlar, gerçekleşenler. Bunun dışında gerçekleşecekler var. Tek Gıda-İş'in 64 bin Tekel işçisini kapsayacak grevi ve Maden-İş'in yaklaşık 30 bin işçiyi etkileyecek grevi. Önümüzdeki dönem genişleyerek süreceği anlaşılan bu grevlerden THY grevine hükümet tarafının yaklaşımı, hükümetin sapla samanı karıştıracağını ortaya koydu. Grevin ''ideolojik'' diye nitelenmesi ve lokavt ilan edilmesi, hükümetin olumsuz tutumunun başlıca unsurları oldu.

İZMİR VE HATAY'DA SIKIYÖNETİM

Salı günü toplanan Milli Güvenlik Kurulunun tavsiye kararını aynı gün toplanan Bakanlar Kurulunda onaylayınca, sıkıyönetimin İzmir ve Hatay'da da ilanına, buna karşılık Sivas ilimizde kaldırılmasına karar verildi. Bu arada, Milli Güvenlik Kurulunda Ordunun, sıkıyönetim görevlerinden bir an önce kurtulup yurt savunması görevine dönme isteği bir kez daha tekrarlandı ve Olağanüstü Hal Yasasının çıkartılması istendi.

ABD'NİN BOYKOTU KESİNLEŞTİ

Sovyetler Birliği'ne, Afganistan'dan çekilmesi için şubat ayının ortasına kadar süre tanıyan ABD, Moskova'da yapılacak olan Olimpiyatlara kesinlikle katılmayacağını açıkladı. Bu konuda Carter'ın görüşlerini açıklayan Beyaz Saray Basın Sözcüsü, ABD dışında 50 ülkenin daha boykot kararı aldığını söyledi.

Olimpiyatları boykot tartışmasına geçtiğimiz hafta İngiltere Başbakanı Thatcher de katıldı. Thatcher, Moskova'ya gitmenin, uluslararası bir cinayeti hoş gormek anlamına geleceğini ifade etti.

Birinci Meclis ve Atatürk demokrat mı, değil mi? 2

Hüseyin Bayaz
Emekli Tarih Öğretmeni

Verilen örnekler ve şartlar

Atatürk padişahı yanına alamaz, ne var ki, ikinci bölüğü oluşturdu. Mandacıların Sivas Kongresi sırasında isteklerini bildiriye almamışken gene de onların güçlerinden yararlanmayı sağlar. Bunlar arasında en yakın ve çok etkin arkadaşları da vardır. Hem de küçümsenmeyecek niceliktedirler. Onları kırmadan, incitmeden ünlü taktiği ile yanına almasını başarır. Birliği bozmak için gerek sağdan gerekse soldan yana koşullanmış olsunlar Emre Kongar'ın pek güzel belirttiği gibi süngüsünü hiç esirgemeden kullanır. Yalnız şunu eklemeliyim ki bu süngüyü yasanın buyruğu olarak çalıştırır. Ama ca ulaşır. Bilgin ve gerçekçi olan yönlerinin sonucudur bu.

Emre Kongar'a katılamayacağım yöne gelince:

Doğu Perinçek'e karşıt olarak 'Birinci Büyük Millet Meclisi demokratik meclis değildi'...'zaten o meclis pek seçilmiş de değildi' diyor. Ben bunlara katılamıyorum.

Eğer bu yönü kurcalar isek, karşımıza herkesi kesin olarak doyuracak bugün bile hiçbir meclis bulamayacağımızdan kuşkumuz olmasın. Fransız İhtilali ile hükümdarlar düşürülüp yerine halk oturtulunca, devrimin ilkeleri uygulanmaya geçildiği günlerden bu yana zorluklar başgöstermeye başladı, halk egemenliğini nasıl uygulayacak bugüne değin herkesi kandıracak biçimde çözülememiştir bu. Kimileyin şu kadar vergi koşulu uygulandı. Kimileyin iki dereceli seçim uygulandı, en son genel oyda birleşildi; bu kez de seçim dizgeleri adaletsiz ya da gereği kadar adaletli bulunmadı. Kısacası 190 yıldan beri buna herkesin yeterli göreceği bir dizge bulunamadı. Örneğin İkinci Dünya Savaşı sonrası İngiltere'de yapılan seçimlerden birinde Muhafazakar Parti onbinlerce oy daha çok aldığı halde İşçi Partisi daha az oy almışken çoğunluğu sağlamış, iktidarı ele geçirmişti. Bizler hayret etmiştik ama İngilizler pek doğal bulmuşlardı. Milli bakiyenin kaldırılması yoluyla Türkiye'de İşçi Partisinin 15 milletvekilinin sıfıra indirilmesi de bizim gördüğümüz bir kanıttır.

Bizim 1920'de kurulan ünlü Meclisimize gelince:

Önce son İstanbul Meclisine seçilen bütün mebuslar Ankara'ya çağrılır. Gelenler 1. Büyük Millet Meclisinin üyeleri olurlar. Gelmeyenlerin yerine eskileri seçen ikinci seçmenler (müntehib-i saniler) yenilerini seçer. Ankara'ya gönderirler. Bu ana baba gününde kimi yerlerde üstün körü davranılmış olabilir, kimileyin de her seçimde olan eksiklikler de yapılabilir. Ama bunlar o meclisin yasallığına da demokratlığına da gölge düşüremez. Düşününüz ki o meclis İngiliz saldırısından -son İstanbul Meclisinin İngiliz saldırısına uğramasının nedeni de Milli Misakı kabul etmesi idi- 38 gün sonra açılmıştı. Bu sevecenliğin nedeni de ulusal egemenliğimizin sözcüsüz kalmaması idi. Bu koşullar altında toplanan Meclis Anayasayı öbür yasaları yapmış, mahkemeler, hükümetler oluşturmuş, ordular kurmuş, savaşlar açmış, barış yapmış, koyduğu yasaların yüzlercesi bugün de yürürlüktedir.'' ... şu tamam, bu tamam, bağımsızlık başka, demokrasi başka'' diyorsunuz. Bağımsız kişilerin bu bağımsızlığını korumak için oluşturduğu kurum demokratik olmaz mı? Tersini düşünemiyorum. Açıklar, beni inandırırsanız bir yanılgımı düzeltmiş olarak sevineceğim. Bu meclisin nasıl titiz ve özverili çalıştığını Meclisin gizlioturumlarındaki çok az alınan tartışmalarından da anlayabiliyoruz. Olmaya ki bir kırık yan göre, hükümetlere kök söktürüyor. Kimi kural tutkunları şimdiki Milli Birlik Grubunun senatörlüklerine takılmışlardı. Ama içtenlikli kişiler, örneğin senatör Ağırnaslı yanıldığı için gelip F. Özdilek'ten bağışlanmasını istiyor. (1)

Saydığım yönlerinden ötürü Doğu Perinçek gibi bugün de onun gibi bir meclisin özlemini duyuyorum, öyle bir meclis ki:

Dört yılda bugün vergimizin pek çoğunu ödeyen dört bölgeyi kurtarmış ve emperyalizmi dize getirmiş, egemenlik ulusundur diyerek bütün bağımsızlığını yitirenlere örnek olmuş, bir seçim süresinde Osmanlı'nın dörtyüz yıllık hesabını kapatmış. Her yıl açılmasını heyecanla kutladığımız bir meclisin değerinin gereği kadar belirtilmemesi de bana ağır geldi. ''Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz'' diyorsunuz. Bu sözler kişiler için olduğu kadar, kurumlar için de geçerlidir.

Atatürk'ün demokrat olmamasına gelince:

Verdiğiniz örnek türünden iki çıkışı daha var Atatürk'ün.

Biri, 4 Eylül 1920'de Refet Paşaya karşı Tokat Mebusu Nazım Bey'i Meclis Dahiliye Vekilliğine seçer. Atatürk kendisini görmeye gelen Nazım Beyi kabul etmez ve onu çekilmek zorunda bırakır.

İkincisi 1 Kasım 1922'de Anayasa, din işleri, adalet yarkurullarından oluşan karma yarkurulda halifeliğin saltanattan ayrılması konusunda söyledikleri 'bu bir oldu bittidir... sorun olmuş bitmiş bir gerçeği yasa ile saptamaktan başka bir şey değildir, bu kesinlikle yapılacaktır. Burada toplananlar, Meclis ve herkes sorunu doğal bulursa sanırım ki uygun olur, yoksa gerçek yine saptanacaktır ama belki bir takım kafalar kesilecektir.'

Şimdi bunlara tarih sırası ile bakalım:

1) Atatürk yabancıları işimize karıştırmanın Osmanlı döneminde bize nelere malolduğunu Birinci Dünya Savaşında görmüş ve buna içi yanarak seyirci durumunda kalmıştır.

a) Doğu savaşında Enver Paşa'nın yönettiği ve bir ordunun yok olması ile sonuçlanan saldırı.

b) Mısır'ı alma çabaları uğruna tüketilen 4. Ordu. Hep Alman cephesine gidecek düşman askerlerini bizim üzerimize çekmek için yapılmış sonuçları önceden bilinmesi gereken yıkımlardı

c) Falkenhayn'ın memleketimizi sömürge yapmaya yönelik davranışları.

d) Yurdumuzu savunacak askerden yoksun iken Avrupa'da beş tümenimizin bulunması Mustafa Kemal'i acılar içinde bırakır, hemen geri çekilmesini öğütleyen raporunda bütün sıkıntıları anlatılır (2)

Almanlarla ilişkilerden çıkan sonuçlar bunlardır. Bu sırada iç ve dış sorunlar ise şu noktalarda toplanmaktadır:

1) Nazım Bey çok önceden beri Ata'ya karşı Ethem Bey'i tutar. Sonradan da Ata'nın kurduğu resmi komünist partisine karşı Türk Halk İştirakiyyun Fırkası'nı (THİF) kurarak Çerkez Ethem Bey'i genel yazman yapar ve onu milli kahraman ilan eder. (1)

2) Gene Sovyetler tam Sevr Anlaşmasının imzalandığı gün nufusunun % 80'i Müslüman ve % 60'ı Türk olan Nahcivan'ı Azarbaycan'dan ayırarak Ermenilere verir. O zaman Ermeniler kapitalist, Azarbaycan sosyalisttir. Böylece Türkiye'nin doğu ile bağlantısını sağlayabilecek olan tek demiryolu Culfa 'Şah Tahtı' yolu da Ermenilerin kontroluna girer. Ve Türkiye'nin dünya ile ilişiğinin kesilmesinin tamamlanması da Rusların eli ile sağlanmış olur.

3) Bakü Şark Milletleri Kongresine Ruslar Türk hükümetini değil vilayetleri ayrı ayrı çağırır.

4) Yunanlılar Trakya'yı işgal ettikten sonra Anadolu'da saldırıya geçerek Uşak'ı ele geçirirler. Askeri durumun kötüleşmesi üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisinde de sert tartışmalar olur.

5) Sovyetler Türkiye'den Ermenilere Van, Bitlis ve Muş'un terkini istemektedirler. Ve anlaşmanın yürürlüğe konulması için bu koşulun yerine getirilmesini ileri sürerler, müzakere kesilir. (24 Temmuz 1920). Bu tutum bardağı taşıran damla olur.

Aslında bu kadar belirtiye gerek yok. Ankara yöneticileri bu Rus davranışlarına karşı önlemlerini almışlardı. Onlar da Köroğlu gibi esen rüzgarlardan hile sezen kişilerdi.

3. gün Moskova'daki delegelerimize önce Büyük Millet Meclisi hükümeti 2 Eylül 1920 tarihli bir yazı ile Sovyet tutumunun kötü gelişmelerini anlattıktan sonra (kendi geleceğimizi kendimiz çizeceğimiz, Ermenilere karşı saldırı için artık kendilerine sormayıp yolumuzu kendimiz açacağımızı) bildiren yönergesinin Ruslara bildirilmesi de istenir.

İşte Ruslarla yazılan bu ültimatom benzeri yazıdan iki gün sonra 4 Eylül'de Meclis Nazım Bey'i İçişleri Bakanı seçer. Fakat Ata bu seçimin sakıncalarını biliyor. Görevini bilen hiç bir yetkili buna evet diyemez. Ama gene de uygun bir yol bulur, Nazım Bey'le görüşmeyi kabul etmez, Nazım Bey de diretemez, istifa etmek zorunda kalır. Görüldüğü gibi Nazım Bey'in ayrılması yasal bir yoldur.

Rus davranışına gelince hükümetin anılan yazısı bir sonuç vermez. Hem Batı emperyalistlerini hem de Sovyet Rusya'yı arkasına alan Ermeniler Sevr Anlaşmasının hükümlerine dayanarak Harşit çayına kadar olan yerlerin kendilerine teslimini isterler. Uygun yanıt alamayınca da 24 Eylül 1920'de bir baskınla saldırıya geçerler. İki yan da olumlu bir başarı kazanamadan Ekim ayında savaş uzunca bir durgunluk geçirir. Ata bundan yararlanarak 16 Ekim 1920'de önceki hükümet yönergesine göre daha yumuşatılmış ama Rus isteklerini kesinlikle geri çeviren yönergesini Ruslara bildirilmek üzere Moskova'daki delegelerimize gönderir. Buna da olumlu yanıt alamayınca savaş yeniden başlar. Kars arkasından Gümrü alınır.(2)

Bunları biraz ayrıntılı yazmamın nedeni Atatürk'ün zamanlama uygulamasına en çarpıcı örneği vermek içindir.

1- Ermeniler savaşı başlattıklarında Ankara bütün dünyayı karşısında bulur. Kendi gücünden başka dayanağı da yoktur. Gücümüz ise biliniyor. Ama Atatürk savaşı yeniden başlattığında öylesine bir zaman seçmiştir ki, ne Batının ne de Rusların karşı koyacak durumları yoktur. Olup bitenleri herkes sindirmek zorunda kalır. Bu yönü Hikmet Bayur Belleten de çok güzel açıklar (savı 80 savfa 659).

2- Hukuki savunmada Ruslara der ki (siz sosyalist geçiniyorsunuz öneriniz emperyalist bir yöndedir.)

3—Bizim ödevimiz ulusal andımızı gerçekleştirmektir. Bu sınırdan bir avuç olsun toprak vermek ödevimize aykırıdır. Ve bizim düşmemizi gerektirir. Bu durumda Batı ile işbirliği yapan İstanbul hükümeti işe el koyar. Bu yönü iyi düşünün, yararınız ne ise onu yapın.

Bu da karşısındakilere çıkarlarının tersine bir yol tuttuklarını gösteren en güzel bir uyarıdır. Atatürk'ün bu gerçekçi ve yalın durumunu ilk anlayan da gene Lenin olur. Türkiye'ye elçi yaptığı Oralov'a Ata'nın kişiliğini belirttikten sonra 'Türklere saygılı davranmasını, büyüklük taslamamasını' öğütler! Çünkü o günkü Ankara yöneticilerinin kül yutmadığını Çiçerin'in bir yanlış davranışının kendilerine neye mal olduğunu görmüştür.

(DEVAM EDECEK)

1) Müşerref Hekimoğlu 27 Mayısın Romanı s. 256.

2) Hikmet Bayur Türk İnkilap Tarihi cilt 3 kısım 3.s.404

BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1										■		
2							■					
3				■							■	
4												
5		■				■		■	■		■	
6				■						■		■
7							■					
8								■				

SOLDAN SAĞA- 1) Bir yerden gelene söylenen söz- Bir nota. 2) Güzel kokulu çiçek açan bir ağaç- Çocuklara anlatılan öykü. 3) TERSİ neşeli- Bir gümrük kapımız. 4) TERSİ sahil- Bir engeli fırlayarak aşmak. 5) TERSİ alış veriş işlerinin sağladığı kazanç. 6) Mikroskopla incelenecek maddelerin üzerine konulduğu cam parçası- TERSİ ince erkek sesi. 7) Samsun'un ilçesi- Yeryüzünün dörtte üçünü kaplayan engin su parçası. 8) Derlenen ürünlerin topu- Bir ekmek cinsi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA- 1) Bayanlar anlamında. 2) Okur anlamında yabancı kökenli bir sözcük- TERSİ bir renk. 3) Doğru olanı bulamamak. 4) Bir futbol takımının simgesi- Bir harfin okunuşu- TERSİ intikam. 5) TERSİ malik- Monarşiyle idare edilen ülkelerde devlet başkanı. 6) Yemek ya da yakıt olarak kullanılan bulamaçlara verilen genel ad- TERSİ Toprak Mahsulleri Ofisinin kısa adı. 7) Bir tabanca cinsi. 8) İşleme, yapma- TERSİ bir harfin okunuşu. 9) TERSİ saha- Türkiye Elektrik Kurumu'nun kısaltılmışı. 10) Bir erkek ismi- Bir soru edatı. 11) TERSİ bağışlama- Kamu İktisadi Kuruluşlarının kısaltılmış ismi. 12) TERSİ bir pamuk cinsi- TERSİ bir emir.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	A	■	D	İ	N	A	Z	O	R	L	A	R
2	K	R	A	L	İ	Ç	E	■	A	■	N	İ
3	B	A	V	U	L	■	B	A	■	■	O	Y
4	A	■	U	Z	■	K	U	M	B	A	R	A
5	B	A	L	Y	A	■	R	İ	■	K	A	■
6	A	K	■	O	T	O	■	N	I	Ş	K	A
7	■	O	■	N	A	N	E	■	T	A	■	R
8	A	R	K	■	K	A	P	I	■	M	E	D

Çalışmalar gizli tutuluyor

Uluslararası Komisyon Tahran'da çalışmalarına başladı

■ Elçilik işgalini sürdüren öğrenciler, rehineleringeleceğine İran Meclisinin karar vermesini kabul ettiler

TAHRAN (AP-AA)
İran'ın devrik Şah Rıza Pehlevi'nin işlediği suçları araştırmak üzere BM bünyesinde kurulan uluslararası soruşturma komisyonu Tahran'da çalışmalarına başladı. Komisyonun Tahran'daki çalışmalarını gizli olarak sürdüreceği ve yaklaşık iki hafta sonra kararını kamuoyuna açıklamasının beklendiği öğrenildi.

HOMEYNİ'NİN KARARI KABUL EDİLDİ

Öte yandan Tahran'daki ABD Büyükelçiliğinde 50 ABD'liyi rehin tutan öğrenciler, önceki gece bir açıklama yaparak, lider Ayetullah Homeyni'nin kararına uygun olarak rehinelerin geleceğinin yeni kurulacak Parlamento tarafından saptanmasını kabul ettiklerini bildirdiler.

Bu arada Amerikan Dışişleri Bakanlığı yaptığı resmi açıklamada, Tahran'daki Amerikalı rehinelerin geleceğinin BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'in atadığı Soruşturma Komisyonunun elinde olduğuna inandıklarını bildirdi.

Dışişleri Bakanlığı Homeyni'nin rehinelerle ilgili olarak yaptığı açıklamaya tepki göstererek, Komisyonun iki rolü olduğunu, bunlardan birisinin devrik Şahın işlediği öne sürüler suçları araştırmak, diğerinin de ABD İran bunalımına son vererek, rehinelerin serbest bırakılmasını sağlamak olduğunu ileri sürdü.

Bu arada İran hükümetince, Şahın iadesi konusundaki hukuki güçlükleri bertaraf etmek amacıyla tutulan Panamalı avukat Juan Materno Vasoquez'in İran Devlet Başkanı Abdülhasan Beni Sadr tarafından da kabul edildiği bildirildi.

Bilindiği gibi, Vasaquez devrik Şahın idam edilmemesi konusunda anlaşmaya varabileceklerini ve Şahın bu şartla İran'a iade edilebileceğini belirtmişti.

El Salvador'da şiddet eylemleri sürüyor. Geçenlerde yüksek düzeyde bir İsveç diplomatı Başkent San Salvador'da öldürüldü. Direksiyon başında öldürülen diplomat ve üzgün karısı (gözlüklü) görülüyor.

BİR HÜKÜMET YETKİLİSİ ÖLDÜRÜLDÜ

El Salvador'da darbe tehlikesi artıyor

● **Darbe olursa ABD bu ülkeyeyaptığı yardımları kesecek**

● **El Salvador'daki yabancı diplomatlar kaygılı, bir çok ülke elçiliklerini kapatıyor**

SAN SALVADOR (AP—AA)

El Salvador'un başkenti San Salvador'da cumartesi günü erken saatlerde bir grup terörist 35 yaşındaki Mario Zamora Rivas adlı bir hükümet yetkilisinin evine baskın yaptı. Silahlı kişiler Hıristiyan Demokrat Parti yetkilisini yaylım ateşine tutarak öldürdüler. Sabahın erken saatlerinde meydana gelen öldürme olayını sağcı bir örgüt olan 'Beyaz Savaşçılar Birliği' üstlendi.

Eski bir İstihbarat Şefi olan Roberto d'Abussion, çarşamba günü Rivas'ı, ''hükümet ve solcu kuvvetler arasında bağlantı kurmakla'' suçlamıştı. Hıristiyan Demokrat Partisinin iki üyesi, ülkeyi yöneten 5 kişilik cuntada görev yapıyor. ''Yoksullara Yardım Servisinin'' Başkanı olan Zamora Rivas'ın iki yardımcısı da perşembe günü sokakta yaylım ateşine tutularak öldürülmüşlerdi.

ABD YARDIMI KESECEK

Öte yandan Carter yönetiminin üst düzeydeki bir yetkilisi pazartesi günü bir açıklama yaparak, El Salvador'da Cuntayı devirmek için bir hükümet darbesi olduğu takdirde, ABD'nin bu ülkeye yapılan askeri ve ekonomik yardımı keseceğini bildirdi.

Adının açıklanmasını istemeyen yetkili, 30 Eylül tarihine kadar El Salvador'a 50 milyon dolarlık ekonomik yardım ile 5 veya 10 milyon dolarlık askeri yardım yapılmasının düşünüldüğünü söyledi.

El Salvador'da durumun çok gergin olduğunu söyleyen yetkili, birkaç gün içinde ülkede bir hükümet darbesi olabileceğini işaret etti. Yetkili, San Salvador'daki ABD elçiliğinin, darbeyi yönetebileceği düşünülen yetkililerle ve darbeyi desteklemesi beklenen büyük toprakağaları ile temas kurduğunu söyledi. Açıklamada ayrıca ABD'nin şimdiki hükümeti desteklediği kaydedildi. Buna neden olarak da hükümetin reformlar yapmak ve insan haklarını geliştirmek için söz verdiği gösterildi. Daha sonra, Salvador ordusunun sivil bir hükümetle çalışmaya alışık olmadığını öne süren yetkili, ülkedeki bazı kesimlerin yasa ve düzenin yeniden kurulmasını istediklerini, diğer bir kesimin ise ayrıcalıklarına sınır getirilmesine karşı çıktıklarını söyledi. Yetkili, ABD nin sivil olmayan, reformlar yapmayı reddeden ve insan haklarını uygulamayan bir hükümete karşı çıkacağını sözlerine ekledi.

DİPLOMATLARIN DURUMU

Öte yandan El Salvador'da durumun gerginleşmesinin yabancı diplomatlar ve Meksika ile bazı Orta Amerika ülkelerini olağanüstü güvenlik önlemleri almaya veya elçilikleri tamamıyla kapatmaya ittiği bildirildi.

Bilindiği gibi geçtiğimiz günlerde El Salvador'daki Güney Afrika misyonu ile Japonya, İsviçre, İngiltere, Batı Almanya ve İsrail bu ülkedeki Büyükelçiliklerini kapamışlardı. Siyasi gözlemciler ülkede 4 elçiliğin daha bugünlerde kapatılmasını beklediklerini belirttiler.

Strauss: "Rusya'nın Afganistan'dan çekileceğine inananlar siyasetten vazgeçip kumda oynasınlar"

MANNHEİM (AA/AP)
Federal Almanya'da muhalefet lideri Franz Joseph Strauss, rakibi Başbakan Helmut Schmidt'i Sovyetler Birliği'ne karşı yumuşak bir siyaset izlemek ve halkı yumuşama konusunda aldatmakla suçladı.

Bavyera Eyaleti Başkanı da olan Strauss, yumuşama siyaseti sonucu askeri paktların yok olmadığını, ancak Sovyetler Birliği Silahlı Kuvvetlerinin güçlendiğini söyledi.

Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a yaptığı askeri müdahaleyi sert bir dille eleştiren Strauss, "Sovyet askerlerinin Afganistan'dan çekileceğine inananlar siyaset yapmaktan vazgeçip kumda oynasınlar" dedi.

Savunma ve Maliye Bakanlıklarında da bulunmuş olan Strauss, Moskova Olimpiyatlarının da boykot edilmesini istedi.

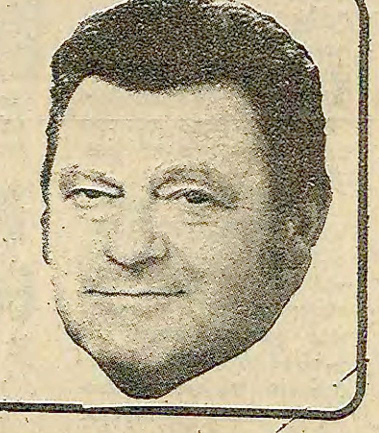

Arafat: "İsrail'le BM çerçevesi dışında görüşmeye girmeyiz"

TOKYO (THA)
Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) lideri Yaser Arafat, Japonya'nın en çok satan gazetesi "Asahi Simbun"a verdiği demeçte, "İsrail'le BM çerçevesi dışında hiç bir şekilde görüşmeye girmeyiz" dedi.

Arafat sözlerini şöyle sürdürdü: "1980'ler Filistin tarihi ve Ortadoğu için kilit noktası bir dönem olacaktır. Bu dönemde FKÖ diplomatik faaliyetlere önem verecektir. Ancak silahlı mücadelenin durdurulması konusunda ise kesin bir güvence verilmeyecektir. FKÖ bu dönemde çok daha etkin ve etkili bir siyasal rol oynayacaktır. Ayrıca petrol sorunu da Filistin sorunuyla çok yakından bağlantılıdır."

Arafat daha sonra Japonya'ya davet edilmesi konusuna da değindi ve Japonya'yı, sadece Başbakan Masayosi Ohira tarafından bizzat davet edildiği takdirde ziyaret edebileceğini açıkladı.

KUZEY VE GÜMEY YEMEN BİRLEŞMEK ÜZERE ANLAŞTI.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Kuveyt'te yayınlanan "El Siyasa" gazetesinin bildirdiğine göre, Kuzey ve Güney Yemen birleşmek için anlaştılar ancak iki ülkenin devlet başkanları anlaşmanın açıklanmasını uygun bir zamana ertelediler.

"El Siyasa" gazetesi açıklanmayan bir kaynağa dayanarak verdiği haberde ortak komitenin görüşmeleri tamamladığını ve iki ülke için tek bir anayasa ile genel oyla seçilecek bir halk meclisinin öngörüldüğünü bildirdi.

Öte yandan Kahire'deki diplomatik kaynaklar, Suudi Arabistan'ın Kuzey Yemen'e artık silah vermediğini belirtiyorlar.

Ayrıca, geçen ay bir Suudi Arabistan yetkilisinin Kuzey Yemen'e gelerek Moskova'yla yakınlaşma çabalarının sürdüğü takdirde Kuzey'in bütçesinin yarısı kadarki yardımı keseceklerini açıkladığı gelen haberler arasında.

Bu arada, Amerikan askeri kaynakları, geçtiğimiz yıl Güney Yemen'in Kuzey'e saldırdığı sıralarda, Kuzey Yemen'e gönderilen 70 kadar Amerikalı danışmandan ancak ikisinin geride kaldığını bildiriyorlar. Bu savaş sırasında ABD Kuzey Yemen'e 390 milyon dolarlık askeri yardım yapmayı kararlaştırmıştı. Silahların büyük bir bölümü Suudi Arabistan aracılığıyla sevkediliyordu.

Fakat Kuzey Yemen yönetiminin Sovyetlerden Mig-21 savaş uçakları ve T-55 tankları alması ve Moskova'ya karşı uzlaşmacı bir tutum izlemesinin Batıyı kaygılandırdığını, bu kaygıların Kuzey Yemen'in Birleşmiş Milletlerdeki oylamada Afganistan işgalini kınamamasıyla doruğa çıktığı ifade ediliyor.

Falanjist lider Cemayel'e suikast girişimi: 14 ölü

BEYRUT (AA)
Lübnan'daki Falanjist Parti askeri şefi Beşir Cemayel'in otomobiline uzaktan kumandalı bomba atıldı, olayda aralarında Cemayel'in 2 yaşındaki kızı da olmak üzere 14 kişi öldü, 10 kişi de yaralandı.

Bombanın patlaması sonucu Beşir Cemayel'in içinde olmadığı arabasının havaya uçtuğu bildirildi.

Falanjist Partinin kurucusu Pierre Cemayel'in oğlu olan Beşir Cemayel, Lübnan'daki sağ eğilimli Hıristiyan milislerin başkomutanı görevindedir.

Zafer Toker-Frankfurt

İki cami arasında beynamaz: Schmidt

ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance Batı Almanya, İtalya, Fransa ve İngiltere'yi kapsayan iki günlük yıldırım ziyaretler yaptı. Tabii Paris'te yapılan temasların "biz odunuz" diyen Fransız yetkililerine hiç bir şey kazandırmadığı da muhakkak.

ABD'li devlet adamı gezisinin ilk durağı Bonn'da, 24 saati bile doldurmayan ziyareti sırasında, Başbakan Schmidt ve Dışişleri Bakanı Genscher ile görüşmelerde bulundu. Görüşmelerden sonra tarafların ortak olarak düzenledikleri basın toplantısında yapılan açıklamalar Vance'in gezisinin bir yarar sağladığını gösteriyordu.

Cyrus Vance'in Bonn'a geldiği gün, Carter'ın Rusya'nın birliklerini Afganistandan çekmesini aksi halde Olimpiyatları boykot edeceklerini belirten ültimatomun bitiş tarihine rastlıyordu Amerika, 20 Şubat tarihine kadar Rus birliklerinin Afganistan'dan çıkmadığını görünce Olimpiyatlara kesin olarak katılmama kararını Vance Bonn'dayken ilan etti. ABD'den başka gelişmiş sanayi ülkeleri Japonya, İngiltere, Norveç, Avusturya'nın Moskova'ya gitmeyeceği; AET ülkeleri dışişleri bakanlarının 18 Şubatta Roma'da yaptıkları toplantıda, Fransa haric diğer 8 AET ülkesinin Olimpiyatlara katılma eğilimi olduğu kulislerde konuşuluyor. Hepimizin bildiği gibi bütün ülkelerin en geç 24 Mayıs tarihine kadar Olimpiyatlara katılıp katılmayacağını Moskova'ya bildirmesi gerek.

Vance'in Bonn'a yaptığı gezinin en olumlu sonucu Federal hükümetin ABD'ye öteden beri söz veripde bir türlü gerçekleştiremediği savunma giderlerini yükseltmeyi 1980 yılında gerçekleştireceğini ABD tarafına iletmesi. Vance, Bonn'daki basın toplantısı sırasında "Bir işgalcinin başkentinde Olimpiyatlara katılmayacağız" deyince, Bonn hükümetinin tutumu basına, "Bu konuda Fransa ile aynı tutumu almayı hiç arzulamıyoruz" şeklinde yansıtıldı.

SCHMİDT'İN TEHLİKELİ TUTUMU

Bütün bunlara rağmen Schmidt'in, koalisyon ortağı Genscher ve muhalefetteki birlik partileri kadar iyi bir politika izlediği söylenemez.

Schmidtin şu anki durumu iki cami arasında kalmış beynamaza benziyor. Schmidt, bir taraftan muhalefet partileri, koalisyon ortağının ve partisi SPD (Sosyal Demokrat Partisi) içindeki direnişlerin doğru politikası, öte yandan Fransa gibi Avrupa'da Almanya ile en çok işbirliği yapan bir ülke ve parti içindeki Brandt, Bahr, Eppler gibi teslimiyetçi kanat arasında bocalıyor.

Schmidt'te görülen en tehlikeli bir tutum da hâlâ Rusya'ya karşı iyimserliğini kaybetmemiş olmasıdır. Schmidt şimdiki durumu ile direnişçiler cephesinde görünüyorsa da, öbür cepheyi de boş bırakmıyor. Bakın bu konuda Die Welt gazetesi başyazarı Peter Boenisch şöyle diyor: "... Amerikalılar, Bonn'un, Almanların Amerika ile dayanışması şeklinde sabah ayinini artık duymak istemiyor. Onlar bunun yerine Bonn'un ne istediğini, ne yapabileceğini bilmek istiyorlar. Vance Schmidt'ten elle tutulur kanıtlar istiyor. Tekerleme değil."

BRANDT VE BAHR: YUMUŞAMANIN ŞAMPİYONLARI

Federal Almanya Sosyal Demokrat Parti ve Sosyalist Enternasyonal Başkanı Willy Brandt kalkar da, "ABD olimpiyatların boykotu konusunda Federal Almanya adına konuşamaz. Dayanışma ile çıkarların savunulması ayrı ayrı şeylerdir. Batı Avrupa ülkeleri Olimpiyatlar konusunda tek başlarına karar almalıdırlar" diyerek Batının birliğini parçalama yolunda adım atarsa, Schmidt'in yaptığı açıklamalar onların yanında tertemiz kalır. Öte yandan yine Sosyal Demokrat Partinin ileri gelenlerinden ve güya "Doğu uzmanı" Egon Bahr da kalkıp, Rusya'nın Afganistanı işgalinin Batının bir hatası sonucu olduğunu ileri sürerse, Başbakan Schmidt böyle teslimiyetçiler yanında orta yolcu bir melek gibi kalır.

CDU VE CSU: SERT KAYA

Federal parlamentodaki muhafazakar birlik partilerinden oluşan muhalefet, bugün, Afganistan'ın işgaliyle gelişen olaylarda en doğru tutumu alıyor. Brandt'ın konuşmasının üzerine bir açıklama yapan CDU (Hıristiyan Demokrat Birliği) Genel Sekreteri Heiner Gaissler şöyle diyor: "Brandt oyalama politikası sürdürüyor. Alman-Amerikan dostluğu yalnızca demokratik ilkelere değil aynı zamanda ortak çıkar ve amaçlara dayalıdır."

CSU (Hıristiyan Sosyal Birliği) Başkanı ve muhalefetin 5 Ekim 1980'de yapılacak seçimlerdeki Başbakan adayı Franz Josef Strauss ise, Passau şehrinde 7 binin üzerindeki dinleyiciye karşı yaptığı konuşmasında, "Rus emperyalizminin barıştan ne anladığını tüm dünyanın yaşadığını" belirtti ve Bonn'un ona karşı istikrarlı bir politika sürdürmediğini söyleyerek, şimdiki hükümetin görevi kendilerine devretmelerini talep etti.

MOSKOVA'NIN KOZU: BERLİN MESELESİ

Muhalefetin yanı sıra Federal hükümette Sosyal Demokratların koalisyon ortağı Hür Demokrat Parti Başkanı ve Dışişleri Bakanı Genscher ile Sosyal Demokrat Partili Savunma Bakanı Hans Apel gibi olumlu insanları unutmamak gerek.

Genscher geçtiğimiz hafta Sovyetler'in yanlış siyasi değerlendirmelerine dikkat çekerek, kendisine çeki düzen vermesini istedi. Bilindiği gibi Rusya, Batı Almanya'dan sert bir tepki ile karşılaştı mı, hemen Berlin meselesini gündeme getirir ve Almanya'ya Nazi geçmişini hatırlatır. Kremlin sık sık 4 ülke tarafından kaleme alınan Berlin Tüzüğü'nün Batı Almanya tarafından çiğnendiğini iddia ederek Bonn hükümetini zor duruma düşürmeye çalışır, ama kendisi Afganistan işgali ile dünyadaki tüm halkları çiğnemiştir, ona söz yok! Afganistan işgali ile ilgili bir tutum aldın mı, tamam, Berlin Anlaşmasını çiğnemişsindir, senden kötüsü yoktur...

Schmidt'in yapması gereken şey, iyimserliği bırakıp, bir o yana, bir bu yana sallanmak değil, ülkedeki direnmecilerle birlikte, dünya halklarının istediği cephede yer almaktır. Bu açıdan ABD Dışişleri Bakanı Vance'in gezisi sırasında alınan doğru tutum sürdürülmeli ve Genscher'in dediği gibi, ABD ile dayanışma sözlü ittifakın temellerinden biri olmalıdır.

SUDAN SOMALİ VE ETYOPYA ARASINDA ARABULUCULUK YAPIYOR.

● Etyopya, Somali topraklarını ihlal ediyor

KAHİRE (AP)
Sudan'la Etyopya'nın bir aydır görüşmeler yaptığı bildiriliyor. Görüşmelerin geçen hafta Etyopya'nın başkenti Adis Ababa'da yapılan Afrika Birliği Örgütü (ABÖ) toplantısında da sürdüğü, Etyopya'nın Moskova yanlısı lideri Mengistu'nun, Sudan'ın Dışişleriyle görevli Devlet Bakanıyla bir saat görüştüğü öğrenildi. Etyopya'daki rejimle mücadele eden Eritrelileri destekleyen Sudan'da 400 bin göçmenin bulunduğuna işaret eden gozlemciler, bunun Afrika Boynuzundaki gerginliği azaltıcı bir adım olduğunu ifade ediyorlar.

Öte yandan Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat'ın da geçtiğimiz hafta Somali Devlet Başkanının Danışmanı Ahmed Süleyman'la bu konuyu görüştüğü bildiriliyor.

Mısır'daki güvenilir kaynaklar bölgede bir barış havasının yaratılabilmesi için şu şartların sağlanması gerektiğini belirtiyorlar:

1) Ogaden'deki Somali asıllıların oluşturduğu Kurtuluş Cephesinin yanında savaşmış olan Somali'nin onurunu koruyacak bir çözümün bulunması.

2) Rusların ve Kübalıların yardımıyla iki cephede birden savaşan Etyopya'da istikrarın sağlanması,

3) 18 yıldır bağımsızlık için savaşan Eritrelilere özerklik verilmesi,

4) Etyopya'dan Somali'ye göçmen akışının durdurulması.

Mısırlı bir diplomatın belirttiğine göre, Sudan, Etyopya ile Somali arasında arabuluculuk yapıyor.

Öte yandan, Kahire'de bir demeç veren Eritre Kurtuluş Örgütü'nden bir gerilla, 'özerkliğin, Sovyetlerin desteklediği bir plan'' olduğunu ifade etti.

SOMALİ ETYOPYA'YI SUÇLADI

Somali Dışişleri Bakanı Jama Barre, son iki gün içinde Etyopya uçaklarının Somali'ye iki kez saldırdıklarını, böylece son üç aydaki saldırı sayısının dörte çıktığını açıkladı.

BM Genel Sekreteri Waldheim'a gönderilen mesajda, napalm bombaları da kullanan Etyopya uçaklarının 7 sivili öldürdükleri, 27'sini de yaraladıkları belirtildi.

halkların dünyası

Çiğdem Kömürcüoğlu

Rusya'nın vazgeçemediği

Sovyetler Birliği'nin Afganistan'da büyük kentleri denetim altına aldığı, bir süre sonra da direnişin belkemiğini kıracağı söyleniyordu. Herat, Celalabat, Kandahar ve cuma günü Kabil'de patlak veren direniş bu değerlendirmelerin gerçek olmadığını ortaya koymuştur.

Özellikle Kabil'de tamamen örgütlü bir mücadelenin hüküm sürdüğü anlaşılmaktadır. Müslüman gerillaların başkentte halkı mücadeleye çağıran bildiriler dağıtması üzerine başlayan genel grev hayatı tamamen felce uğratmış, üç koldan gösteri yapan halkın üzerine tanklar sürülmüştür. Yüzlerce ölü ve yaralı vardır.

Böylece bir süre önce Kabil dışına çıkarılan tanklar, tekrar kente girerek asli görevlerini yerine getirmişler ve Sovyet Elçiliği ve hükümet dairelerinin önünde mevzilenmişlerdir.

Bu gelişmeler Moskova'nın nasıl güç bir duruma düştüğünü kanıtlamaktadır. Brejnev, Afganistan'a büyük bir askeri güç yığmıştır ama Afgan gerillaları hem kendi topraklarında savaşmanın hem de işgalcilere karşı yılların getirdiği mücadele deneyine sahip olmanın avantajlarından ustaca yararlanmaktadır. Sovyet birlikleri her işgalciyi bekleyen girdabın içine çekilmiştir.

Oysa dünya çapında şiddetli bir tepkiyle karşılaşan Kremlin yönetimi, bugüne kadar yapabildiği ölçüde Sovyet birliklerini geri planda tutmaya ve işgal görünümünü silmeye çalışıyordu. İkincisi Afgan ordusunu hızla güçlendirerek cepheden savaşma görevini onlara yüklemeyi amaçlıyordu. Böylece Afganistan'dan bir miktar asker çekmesini sağlayacak şartları yaratmış olacaktı. Moskova'nın planları suya düşmektedir.

Şimdi, bir yandan da Batıya karşı bir barış taarruzu sürdürmeye uğraşan Brejnev ne yapacaktır?

Afgan halkının direnişini daha da büyük bir şiddetle bastırmaya yönelse, işgale duyulan uluslararası tepkiyi artıracaktır. Olimpiyatların Moskova'da yapılması iyice imkansızlaşacaktır. Dolayısıyla Moskova tam bir tecrit durumunda kalacaktır.

Zaten Afganistan'ın işgali dünya çapında Sovyet saldırganlığına karşı cephenin oluşmasını hızlandırmıştır. Bazı anlaşmazlıkların hüküm sürmesine rağmen ABD ile Avrupa ülkelerini ve Üçüncü Dünya ülkelerini yaklaştırmıştır. Moskova barış, yumuşama çağrılarıyla bu cepheyi bölme çabasındadır. Sovyet askerlerinin katlettiği Afganlıların sayısı arttıkça, bu katliamla bu çağrılar nasıl bir arada yürüyecektir?

Öte yandan Afganistan üstündeki pençesini gevşetse, Kabil'de hayatı durduran genel grev ve arkasından patlak veren çatışma, Afganistan'da direnişin nasıl şiddetleneceğini gösteren küçük bir örnektir. Şu anda Afganistan'da yüz bine yakın Rus askeri vardır ama bu güçler ana yolların ve büyük kentlerin dışına çıkamamaktadır.

Kremlin yönetiminin işi zordur. Brejnev'in güvence verilmesi halinde birliklerini geri çekebileceklerini açıklaması bir bakıma bu güç durumu ifade etmektedir. Moskova'nın soluk alacak bir süreye ihtiyacı vardır. Hem çıkmaza giren uluslararası ilişkilerini biraz düzeltebilmek, hem de bugüne kadar planlananın tam tersine bir gelişme çizgisi izleyen Afganistan macerasına bir çeki düzen verebilmek için.

Sovyetler Birliği içine hapsolduğu cendereyi biraz gevşetmek için kısa dönemde bazı tavizler vermeye yönelebilir. Bazı birliklerini geri çekebilir. Ama Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgaline ne bir rastlantıdır ne de kendi başına bir olaydır. Onun saldırgan stratejisinin bir parçasıdır. Moskova bu stratejiden vazgeçmeden, Afganistan'dan vazgeçemez. Sovyetler Birliği bu girdaba daha da batmaya mahkumdur.

Belçika'da savunma siyasetini eleştiren General Close görevinden alındı

BRÜKSEL (AP)
Belçika Başbakanı Martens, hükümetin savunma siyasetini eleştirdiği ve Flaman Sosyalist Partisinin bir liderine Moskova'nın propaganda aracı dediği için Daimi Savunma Komitesi Başkanı Tümgeneral Close'u görevinden azlettiğini açıkladı.

Close, NATO dergisine yazdığı bir yazıda hükümetin Belçika topraklarına 50 orta menzilli nükleer füze yerleştirme kararını 6 ay ertelemesini eleştirmişti. Close, daha önce ismini duyurmuş olan "Savunmasız Avrupa" adlı kitapta da Sovyetlerin yıldırım bir taarruzla 48 saat içinde Ren nehrine ulaşabileceklerini belirtmişti. Close, bu kitabı yüzünden Korgeneral olamamıştı.

Uruguay ABD'nin levazım üssü kurma önerisini reddetti

BUENOS AIRES (THA)
Uruguay hükümeti ABD-Sovyet bunalımının geniş boyutlara ulaşması halinde kullanılmak üzere. Uruguay'da bir levazım üssü kurmak amacıyla ABD'nin yaptığı öneriyi reddetti.

Uruguay silahlı kuvvetleri içinde bir grup general ABD'ye üs vermenin anlamsız olduğunu ve iki süper devlet arasındaki bunalımın petrol sorunundan kaynaklandığını belirtti ve aslında Batının çıkarlarının bu durumda tehlikede bulunmadığını ileri sürdü.

Bu nedenlerle öneriyi reddettiklerini açıklayan hükümet yetkilileri ancak "ileri bir tarihte dost bir ülke olan ABD'nin bu tür bir önerisinin yeniden gözden geçirilebileceğini" söylediler.

konuklarımız

THY lokavtı ve "hak isteme suçu"!

Sosyal Demokrat-İş Konfederasyonu Başkanı Ziya Hepbir

Çağdaşlaşmak zorunluluğunda olan bir ülkede, çağdışı bir uygulama düşündürücüdür.

Hava-İş Sendikasıyla, Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğü arasında sürdürülen toplu sözleşme görüşmelerinin anlaşmayla sonuçlanamaması karşısında, sendikanın uygulamaya koyduğu greve karşılık, işverenin işyerlerinde lokavta başvurması düşündürücüdür.

Düşündürücü olmasına yeğane etken, bir devlet kuruluşunun, ekonomik bunalım geçiren emekçiyi, kış-kıyamette kapı önüne koyup, Anayasamızda yeri olmayan ekonomik ve politik baskı aracını uygulamasıdır.

Anayasanın 47. maddesi grevi "hak" olarak tanımıştır. Yani koşullara uygun olarak yapılan grevlerde, devlet işçiyi korumakla yükümlenmiştir. Anayasanın bu şekilde düzenlenmesi, greve sosyal içerik ve güvence vermek içindir. Özellikle devlet, çalışanları korumakla görevlidir. Böylesine bir görevi, Türkiye Cumhuriyeti insan haklarına dayalı demokratik bir sosyal hukuk devleti olmasından kaynaklanmaktadır.

Hak isteminin doğal karşıtı vermemektir! Doğal, makul ve yasal çerçevede hak istendiğinde, işverenin vermemesi üzerine, sendika, bu haksız ve yersiz direnmeye karşı grev hakkını kullanmakla savaşım vermektedir. İşverenin, bu olgu karşısında, daha ileri gidebilmesinin hukuksal temeli yoktur. Bir istek karşısında, olumsuz bildirimde bulunmakla yetinmeyip, istek sahibine karşı eylemsel saldırıda bulunmak, açıklanması, nasıl zorsa, emeğinin karşılığını istemekten öte bir kasdi bulunmayan emekçiyi işten uzaklaştırmak da o denli zordur.

Anayasamızın bu konuya değinen 47. madde başlığı aynen şöyledir: 'Toplu Sözleşme ve Grev Hakkı'' sözkonusu maddenin içeriğinde de durum farklı değildir. Gerçekten anılan maddenin 2'nci fıkrasının içeriği ''Grev hakkının kullanılması ve istisnaları ve işverenlerin hakları kanunla düzenlenir.'' Görülüyor ki, Anayasa açıkça ve hiç bir duraksamaya yer vermeyecek biçimde "grev hakkını" düzenlerken, ''lokavt hakkı'' diye bir hak tanımamıştır. Sonradan ortaya ve karşımıza çıkarılan lokavt hakkının, Anayasada unutulduğu savlanamaz. Anayasaya, hüküm bilerek konulmuş ve lokavt hakkını -böyle bir haktan sözedilemeyeceğini gerekçe ve düşüncesiyle- hiç bir surette düzenlememiştir. Ancak 275 sayılı yasa çıkarılırken, egemen sınıflar yasama organı üzerinde de egemenliklerini göstererek, bugünkü düzenlemeyi gerçekleştirmişlerdir. Gerçeği söylemek gerekirse, lokavtın, Anayasal temeli ve dayanağı bulunmamakta; giderek Anayasaya dayalı emekçi haklarını dolaylı yoldan bertaraf edici nitelik ve özellikler taşıdığı için de Anayasaya açıkça aykırıdır.

Anayasanın anılan maddesinde yer alan ''işverenin hakları'' gibi son derece soyut ve temelsiz bir kavram, lokavt gibi etkin bir aracın gerekçe ve dayanağı yapılamazdı. Ama olan olmuş, egemen sınıflar, 275 sayılı yasayla egemenliklerini perçinleyip, çağdışı bir silaha da yasallık kazandırmayı başarmışlardır.

İşi bıraktırma, işten uzaklaştırma anlamını içeren lokavt, zaten işverenin istekleri doğrultusunda bir başka yasamızda, 1475 sayılı İş Yasamızda yer almaktadır. Sözkonusu yasanın 13. ve 17 maddeleri, işverene, işçiyi işten uzaklaştırma hakkını vermektedir. 275 sayılı yasadaki düzenlemeyle, 1475 sayılı yasadaki düzenleme arasında, bu yönden de paralellik ve dolayısıyla Anayasaya aykırılıklar vardır.

Devletin kendisinde böyle bir hak bulunmamakta, 657 sayılı yasa, devlete emekçisini atma yetkisini düzenlememekte, ama bir işverene, işçiyi işten atma, işyerini emekçinin hakkını vermemek için kapatabilme hakkını yasallaştırmaktadır. Bu noktadaki çelişki bile, işin çağdışılığını, Anayasaya aykırılığını, hukuksal temelden yoksunluğunu belirgin biçimde vurgulayıcı özelliklerle doludur.

Bir işçi, en doğal olan hakkını isteyecek, işveren vermeyecek; işveren, bununla da yetinmeyip, işçiyi işinden atacaktır. Lokavtın bir ceza olduğu yolundan hareket edilince, hak istemenin de suç olması sonucuna götürür bizi.

Hak istemek ya suçtur, ya da değildir. Suçsa, bunun yaptırımı devlet eliyle ve kaynağını yasalardan almak kaydıyla verilebilecektir. Eğer hak istemek, suç değilse -ki hiç bir duraksamaya yer olmaksızın bu böyledir- o zaman işveren, suç olmayan bir eyleme nasıl ceza uygulayabilmektedir. En yalın bir ceza hukuku kuralı bile böylesi düzenlemeyle çelişir durumdadır.

Ne yandan alırsak alalım, ne yandan bakarsak bakalım, lokavtın hak olduğuna, yasalarda düzenlemesi gerektiğine dair, en küçük bir yaklaşımda bulunmaya olanak yoktur.

Bu nedenledir ki, Anayasal temelden yoksun, ve deyim yerindeyse, bir yolunu bulup yasalarımıza giren lokavt, yine bir yolu bulunarak kapıdışarı edilmeli ve gerek maddi ve gerek manevi ağırlığını, emekçinin omuzlarında yoğunlaştıran bu silah etkisiz duruma getirilmelidir.

Kula'da 300 dokuma emekçisi ücret artışı için tezgah kapattı

MANİSA (AA)

İşveren durumunda olan 20 firma ile Kula Dokumacılar Derneği arasında kumaş dokuma fiyatlarında ortaya çıkan anlaşmazlık sonucu Kula'da başlatılan ''tezgah kapama eyleminin'' süresiz uzatıldığı açıklandı.

Kula Dokumacılar Derneği Başkanı Mehmet Özçakır elektrik fiyatlarına yapılan zam ile işçi ücretlerindeki artışın maliyetleri olumsuz yönde etkilediğini belirtti ve ''ancak firmalar daha önce metresini 16 liraya dokuduğumuz kumaşı 26 liradan dokuma önerisini reddetmişlerdir'' dedi.

Bu durumda ayakta durma imkanı kalmadığı için derneğe kayıtlı 300 dokumacının tezgah kapatma kararı aldığını bildiren Özçakır ''eylemimiz süresizdir'' şeklinde konuştu.

Sendikacılar, büyük tensikat olmayacağını söylüyorlar

Tekstil yöneticileri direnişten yana olmadıklarını açıkladılar

- Çeşitli sahte solcu gruplar, direniş ile ilgili bildiri dağıtmaya başladılar
- Genelge kapsamına giren işçi sayısı henüz kesinlikle bilinmiyor

ADANA (ÖZEL)

Çukobirlik'ten çok sayıda işçinin çıkışının verileceğinin söylenmesi üzerine DİSK ve Tekstil yöneticileri işçilere yaptıkları konuşmalarda çıkışın ve çıkışlara karşı direnişin söz konusu olmadığını açıkladılar.

Çukobirlik Genel Müdürlüğünün birliğe bağlı fabrika ve kooperatiflerde ihtiyaç fazlası çalışanın işine son verileceği şeklinde bir genelge yayınlaması üzerine fabrikada ve Adana'da bir anda değişik söylentiler yayıldı. Fabrikadaki sahte solcu çevreler hemen direnişten söz etmeye başladılar. Devrimci Sol grubu hemen sendika binasının bulunduğu çevrede el ilanları dağıtmaya başladı.

22 Şubat günü öğleden sonra saat 15.00'de DİSK 2. Bölge Başkanı Yusuf Yürekli, Tekstil Bölge temsilcisi Yusuf Hanoğlu ve Tekstil Şube Başkanı Ömer Fethi Gürer, Çukobirlik İplik Fabrikasına giderek işçilerle beraber bir toplantı yaptılar.

DİSK Bölge Başkanı Yusuf Yürekli yaptığı konuşmada Sıkıyönetim, Vali ve Çukobirlik Genel Müdürü ile görüştüklerini, işçi çıkartılmasının söz konusu olmadığını söylediklerini bu nedenle fabrikada huzur içinde çalışılması gerektiğini söyledi. Çıkış verilmeyeceğini ve direnişin söz konusu olmadığını duyan işçiler bunu büyük bir sevinçle karşıladılar.

Tekstil Genel Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Bulut da ortaya çıkan durumla ilgili olarak Adana'ya geldi ve sendika yöneticileri ile görüşmelerde bulunmaya başladı.

Tekstil Sendikasına giden işçiler ortaya çıkan söylentilerle ilgili bilgi aldılar, Ömer Fethi Gürer fabrikadaki işçilerin direniş istemediğini bunun sevindirici olduğunu söyledi. Sendika yöneticileri genelge kapsamına giren işçi sayısını kesin olarak bilmediklerini, iplik fabrikasında ise bu sayının 60 dolaylarında olduğunu belirtiyorlar. Bu işçiler de iş değişimi yaptırılacak, iş değişimi kabul etmeyenler yasal haklarını alarak işten ayrılacaklar.

Çukosen (Çukobirlik Personel Sendikası) yöneticileri ise çok sayıda çıkış verileceğinde ısrar ediyorlar ve direniş propagandası yapıyorlar.

Ekmek-İş protokolla yeni haklar sağladı

İSTANBUL (ÖZEL)

Sosyal Demokrat İş Konfederasyonuna bağlı Ekmek İş Sendikasının Mayadağ Fabrikasında ''Ek Protokol'' yaparak burada çalışan işçiler için ek haklar sağladığı öğrenildi.

Bu konuda Sosyal Demokrat İş tarafından yapılan yazılı açıklamada ''Son olarak yapılan devalüasyon sonucu gıda maddelerindeki sorumsuz artışlar karşısında Konfederasyonumuz işçinin ücret kaybını karşılamak için sendikalara çağrıda bulunmuştur'' deniliyor.

Bunun üzerine ilk olarak Ekmek-İş Sendikasının bu çağrıya uyduğu ve işverenle yapılan anlaşma sonucu her işçiye ayda 1500 TL değerinde kumanya, ve iki kilo et verilmesinin kararlaştırıldığı belirtiliyor.

YSE-İş, hükümetin işçi haklarına karşı saldırıya geçtiğini söyledi

ANKARA (AA)

YSE-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu, Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanı Ahmet Karayiğit'in gerçek işçileri işinden atıp, yerlerine militanlar doldurma planı içinde olduğunu söyleyerek ''hükümet işyerindeki faşist saldırganlığın arkasına sığınarak icraat yapmak peşindedir'' dedi.

YSE-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulunun Ankara'da üç gün süren toplantısından sonra yayınlanan bildiride, Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanının YSE ve Toprak İskan işyerlerinde, MİSK'e bağlı bir sendikayı güçlendirme yolunda çaba gösterdiği kaydedilerek, birçok işçinin sendikal nedenlerle işinden atıldığı, ya da cangüvenliği olmayan yerlere sürüldüğü belirtildi.

Türk-İş ve Yol-İş Federasyonunun bu durum karşısında harekete geçmesi istenen bildiride, YSE-İş Sendikasının işten atılan işçilere, işe iade sağlanıncaya dek ücret ödeyeceği belirtilerek şöyle denildi:

''Hükümet Sendikal haklara her yönden saldırıya geçmiştir. Hükümet sendikal hakları baskı altına alacak ortamı yaratabilmek için işçileri sokağa döküyor.

Belediye şoförlerinden Salih Yıldız: "10 kişi geldi kontak anahtarımı aldı. Şimdi de biner lira ceza kesiyorlar. Bu ne biçim iş anlamadım."

DİSK'in eylemine katılan Genel-İş üyelerinden biner lira ceza kesiliyor

- İşçiler haksız eylemi planlayanların sorumluluk üstlenmesini istediler

İZMİR(ÖZEL)

DİSK'in genel grev çağrısına uydukları için 2500 kadar otobüs şoförü ve biletçi hakkında soruşturma açıldığı ve biner lira ceza kesildiği bildiriliyor.

Soruşturma açılması ile ilgili olarak kendileriyle görüştüğümüz işçiler ''Boğazımıza kadar geldi. İçerde birikmiş 30-40 bin lira alacağımız var, onları almak için direniş yaptırmıyorlar. Bizi haksız eylemlere sürüklüyorlar. Sendika şube başkanı başta olmak üzere haberi alan bir kaç kişi önceden istirahat almış'' dediler.

Bundan önce yapılan dört günlük direnişle ilgili olarak da bin lira ceza geldiğini ancak sendikanın ödememe çağrısı üzerine bu cezanın 3 bin lira olduğunu anlatan işçiler, ''Şimdi de24 saatlik direnişle ilgili bin lira ceza geldi. Sendikadan herhangi bir açıklama gelmedi.'' şeklinde konuştular.

Her gün 50-60 kadar işçinin ifade vermek için Savcılığa çağrıldığını belirten Salih Yıldız ise sendikanın gerekçesinin ''Can güvenliği'' olduğunu ileri sürdü. Kendisine akşama kadar sendikanın üç kere gerekçe değiştirdiği hatırlatıldığında Salih Yıldız, ''Olay bizzat benim başıma geldi. 10 kişi zorla kontak anahtarını aldı'' diye cevapladı.

Öğrenildiğine göre sendika otobüslerde çalışan işçilerin can güvenliği olmadığı, kontak anahtarlarının bazı kişilerce zorla alındığı ve lastikleri kurşunlandığı gerekçesiyle 24 saat boyunca işçileri evlerine göndermiş.

Kendileriyle görüştüğümüz bazı işçiler sendikaya karşı güvenlerinin sarsıldığını ve bu kanunsuz ve haksız eylemleri planlayanların sorumluluğu üzerine alarak ortaya çıkmasını istediklerini belirttiler. İşçiler ''Bizi kendi emellerine alet etmesinler'' dediler.

Sendika yetkililerinden Genel-İş 1 Nolu Şube Başkanı Zeki Merdol ise ''İşçilerimiz bin liralık makbuzlarıyla gelirse sendikamız bu paraları ödeyecektir'' dedi.

TKP'li yönetimin iflasın eşiğine getirdiği Köy-Koop

Hamdullah Yanık

Nedim Tarhan yönetimi, bir ayda bir milyon harcırah aldı

Nedim Tarhan, dolandırıcılıktan iki kez savcılığa verildi

BİR yıl önce Derya Sinemasında bir kongre yapılıyordu. Köy-Koop'un 6. Kongresiydi. Kürsüde Tokat Birlik Başkanı Selahattin Kök, CHP Adana Milletvekili Nedim Tarhan'ın da imzası bulunan muhalefet gerekçelerini açıklıyordu:

''.... Nurettin Elmasulu 50-60 bin lira yolluk alırken Ethem Beydoğan ve Mustafa Başer'in 300 bin liraya ulaşan yolluk aldıkları görülmektedir. Kimin parası bunlar arkadaşlarım, senin, onun, benim ve yoksul köylümün parası değil mi?''

''Kendi istemleri doğrultusunda fetva vermeyen, halkın yararını korumayı amaçlayan gerçek personelin iş aktini feshederek, binlerce lirayı gene halkın cebinden gereksiz ödemişlerdir.''

Bu sözleri dinleyen delegeler bunların köylü dostu olduğunu sanmışlardı. Ancak bunların köylü dostu olup olmadıkları daha sonra yaşanan olaylarla görülecekti.

İLK ZİYARET YERİ: MOSKOVA

Yer, Köy-Koop toplantı salonu. Yeni seçilen Yönetim Kurulu ilk toplantısını yapıyordu. Gündemdeki konu Moskova'ya yapılacak geziydi. Birlikte hareket ettikleri bir profesör ''Arkadaşlar ilk toplantımızda Moskova'ya kimlerin gideceğini tartışıyoruz, hakkımızda kötü propaganda olacak'' dediyse de, TKP'nin dümen suyunda gidenler ''ille de Moskova' diyorlardı. Sonunda Nedim Tarhan'ın başkanlığında bir heyetin Moskova'ya gitmesi kararlaştırıldı.

İlk toplantıda böyle bir kararın alınması yeni yönetimin neler yapacağını, rotasını kime göre ayarlayacağını gösteren bir olaydı. İşçi sendikalarının yönetime tepeden inenlerin benzerleri şimdi geniş köylü kitlesinin temsilcisi Köy-Koop'un başındaydılar. Sendikaların başına gelenler köylü örgütünün başına da mı gelecekti?

CHP'Lİ MİLLETVEKİLİ CHP'Lİ İŞÇİLERİ İŞTEN ATIYOR

Köy-Koop Genel Başkanlığına seçilen Nedim Tarhan CHP'nin Adana Milletvekiliydi. Ne varki, Köy-Koop'ta çalışanlardan ilk atılanlar CHP'liler oldu. Kimisi meşhur 17. maddeden, kimisi de ''...... Müdürlüğü'nün kaldırılması'' gerekçesiyle. İşten atılanlar sadece CHP'liler değildi. Dev-Yol görüşünü savunanlar ve diğerleri.. Toplam 50'nin üzerinde işçi kapı dışarı edildi ve yerlerine yenileri alındı. ''İşe Alım Komisyonunun'' başında da ''Politika''nın 'Özlem Özgür'ü vardı. Komisyon Başkanına bakarak işe kimlerin alındığını çıkarmak mümkün değil mi? Peki işten atılan üyeleri için Devrimci Toprak-İş Sendikası ne yaptı? Sendikanın tutumunu, işten atılanların dağıttıkları bildiri şöyle açıklıyor:

''.... Devrimci Toprak-İş, bu anti-demokratik uygulamalarıyla kalmayıp, bir yandan da işçiler üzerinde işveren vekili gibi hareketini sürdürmüştür. Anti-demokratik uygulamalar sonucu 40'ı aşkın çalışanın atılmasında seyirci kalması, Devrimci Toprak-İş'in atılanları bizzat planladığını göstermektedir.''

Bu işten atılmalar Selahattin Kök'ün bir yıl önce söyledikleriyle çelişmiyor muydu?

İşçi çıkarmakla da kalmayıp kendilerine muhalefet eden kooperatif birliklerini Köy-Koop binasından attılar. Hatta daha da ileri giderek, muhalefetin başını çeken Çandır Kalkındırma Kooperatifini uydurma gerekçelerle Köy-Koop'dan ihraç etmeye kalkıştılar. Fakat tüm tasfiye hareketleri ''dikensiz bir Köy-Koop'' yaratmalarına yetmedi. Aksine, dikenlerin artmasına ve Köy-Koop'un batağa saplanmasına yol açtı.

BİR AYDA BİR MİLYON HARCIRAH GİDERİ VE ÇÜRÜYEN TRAKTÖRLER

Köy-Koop'da batışa doğru gidişin ilk belirtileri yavaş yavaş ortaya çıkıyordu. Köylüden alınan paralar yönetimin harcırahlarına yetmez oldu. Harcırahlar çok küçüktü(!) bir ayda bir milyoncuk. Oysa bu paralar binlerce köylü ailesinin bin bir emekle biriktirerek, borç alarak verdiği paralardı. Bu parayla traktör alıp mazot bulabilirse tarlasını sürecekti. Ya da sebzesini yetiştirmek için ihtiyacı olan sera naylonunu alacaktı. Fakat, ne traktörünü alabildi, ne de sera naylonunu... Oysa parası yatırılmadığı için traktörler gümrükte çürüyordu. Aküleri takım çantaları, yedek parçaları çalınıyor, tekerlekler toprağa gömülüyordu. Ve hâlâ da çürüyor. Davarını, malını satarak traktör parası yatıran köylü hesap sormaya geldiğinde, saklanacak delik arıyorlardı. Tesadüfen traktör alanlar ise, daha sonra bedelini ödedikleri traktörlerin el altından ikinci kez başkalarına satıldığını öğrendiler. Bu durum karşısında bazı köylüler, mahkemeler kanalıyla bulabildikleri traktörlere 'ihtiyati tedbir' koydurdular veya Nedim Tarhan ve arkadaşlarını 'dolandırıcılık'tan savcılığa verdiler.

Nedim Tarhan ve arkadaşları bir traktörü iki kez satmakla da kalmadı, verdikleri çekler de karşılıksız çıktı. Bu yüzden Mersin Birliği tarafından ikinci kez 'dolandırıcılık' tan mahkemeye verildiler.

Köy-Koop yönetimi gümrüklerde çürüyen traktörleri almak için 'para bulamıyorum' derken, Yönetim Kurulu üyesi Tuncer Ergüler'in bozuk halı iplerine, ve Erdoğan Kantürer'in bozuk peynirlerine peşin parayla talip oluyordu.

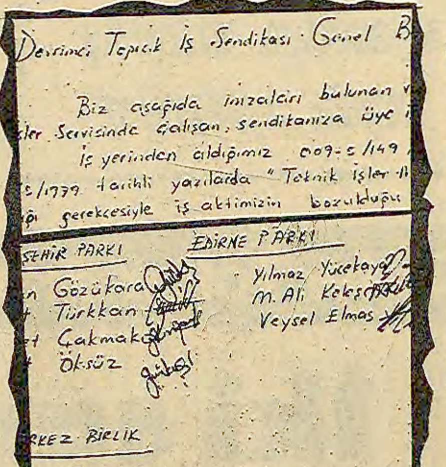

Devrimci Toprak İş Sendikası Genel B

Biz aşağıda imzaları bulunan
ler Servisinde çalışan, sendikanıza üye
İş yerinden aldığımız 009-5/149
5/1979 tarihli yazılarda "Teknik İşler
gerekçesiyle iş aktimizin bozulduğu

ŞEHİR PARKI
Gözükara
Türkkan
Çakmak
Öksüz

EDİRNE PARKI
Yılmaz Yücekaya
M. Ali Kekeç
Veysel Elmas

MERKEZ BİRLİK
Bayraktar

Nedim Tarhan Yönetim Kurulunda çoğunluğu ele geçirdikten sonra, Köy-Koop'da çalışan işçileri işten attı. Oluşturduğu 'İşe alım komisyonu' başkanlığına da ''Politika'' gazetesinin yazarı Özlem Özgür'ü yani Nadir Akgül'ü getirdi. Yukarıda işten atılan işçilerin bağlı oldukları sendikaya gönderdikleri yazı.

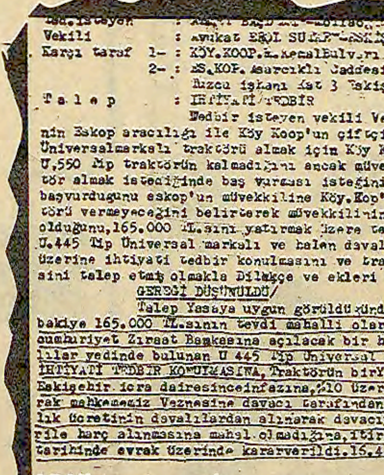

```
Vekili        : Avukat ERÖL SU[illegible]-ESKİŞEHİR
Karşı taraf 1- : KÖY.KOOP.[illegible]KemalBulv.[illegible]
            2- : ES.KOP. Asarcıklı Caddesi Erg[illegible]
                 İzzcu işhanı Kat 3 Eskişehir
T a l e p      : İHTİYATİ TEDBİR
              Tedbir isteyen vekili Verdiğ[illegible]
nin Eskop aracılığı ile Köy Koop'un çiftçilere
Üniversalmarkalı traktörü almak için Köy Kop.a[illegible]
U,550 Tip traktörün kalmadığını ancak müvekkil[illegible]
tör almak istediğinde baş vurması isteğini müve[illegible]
başvurduğunu eskop'un müvekkiline Köy.Kop'un t[illegible]
törü vermeyeceğini belirterek müvekkilinde 16[illegible]
olduğunu,165.000 TL.sını yatırmak üzere tevdi [illegible]
U.445 Tip Üniversal markalı ve halen davalılar
üzerine ihtiyati tedbir konulmasını ve traktör[illegible]
sini talep etmiş olmakla Dilekçe ve ekleri tetk[illegible]
              GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ/
              Talep Yasaya uygun görüldüğünden,Da[illegible]
bakiye 165.000 TL.sının tevdi mahalli olarak da[illegible]
cumhuriyet Ziraat Bankasına açılacak bir hesaba[illegible]
lılar yedinde bulunan U 445 Tip Üniversal mar[illegible]
İHTİYATİ TEDBİR KONULMASINA,Traktörün birYediem[illegible]
Eskişehir icra dairesinceinfazına,%10 üzerinden[illegible]
rak mahkememiz Veznesine davacı tarafından yatı[illegible]
lık ücretinin davalılardan alınarak davacıya ve[illegible]
rile harç alınmasına mahal olmadığına,itirazı k[illegible]
tarihinde evrak üzerinde kararverildi.16.4.1979
2.K.[illegible]
```

Köylünün parasını yatırdığı traktörün ikinci kez başkasına satılması üzerine, Eskişehir 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, traktörün üzerine 'İhtiyati Tedbir' konulmasına karar verdi.

CHP Milletvekili Nedim Tarhan'ın Köy-Koop'tan attığı ve çoğunluğu CHP'li olan işçiler

---

THY: Dünya hava taşımacılığında zarar eden ilk ve tek uçak şirketi

BİR «POLİTİK RÜŞVET ŞİRKETİ»

THY DOSYASI

Abdullah Kurtay 1

— Terbiyesiz!..

— Terbiyesiz sensin!..

— Sen yalancısın, Muhbirsin!..

— Yalancı, muhbir senin gibi olur, sahtekar!.. Sen bana o işi yapmam için yemek ısmarlamadın mı?..

— Unuttun galiba, gece gündüz evime gelip yalvarıyordun!..

Bu konuşmalar, 17 Şubat 1978 Cuma günü, mahkeme kararıyla yapılan THY'nin olağanüstü Genel Kurulunda Maliye Bakanlığı temsilcisi, hükümet komiseri, ortaklar ve Yönetim Kurulu üyeleri arasında geçiyordu.

THY nereye götürülmek isteniyor?.. Ya da Türk Hava Yollarını nereye götürmek istiyorlar? Son Yönetim Kurulunun, bazı ortakların, denetleme kurulunun asıl amacı ne?..

Önce eski yıllara, THY'nin kuruluş yıllarına uzanalım. THY, 1933 yılında kurulduğunda Ortadoğu'nun ilk uçak şirketi ünvanını taşıyordu. ''Türk Hava Yolları Devlet İşletme İdaresi'' adı altında, büyük umutlarla kurulan THY, 1960'lara kadar çok iyi sonuçlar vermiş. Ancak, 1955 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla bir ticaret şirketine dönüştürüldükten sonra; özellikle 1960 yılından sonra, AP iktidarlarıyla birlikte tam bir ''Politik Rüşvet Şirketi'' haline dönmüştü. Ve sürekli THY, Ulaştırma Bakanlığının politik amaçlı müdahalelerinden kurtulamadı, bugüne kadar

BAKAN KARTVİZİTLİ MÜDÜRLER HARİKALAR YARATIYOR...

Yine eskilere uzanıyoruz ve mahkeme kararıyla yapılan olağanüstü kurul toplantısında yapılan planlara bir bakıyoruz. 1978-1982 yılları planı ile belirlenen koltuk gereksinimini karşılayacak uçakların satın alınması için, 1977 yılında 285 milyon 600 bin TL., 1978 yılında ise 443 milyon 987 bin TL.lık bir ödenek öngörülmüştür. Ancak, söz konusu planı yapanlar, tutanağın altına bir de not düşmeyi de ihmal etmemişler. Şunlar yazılıyor notta: ''1977 yılı ödeneği gerçekleşmediği takdirde 1978 yılı ödeneği iki rakamın toplamı kadar olacaktır.'' Yani, bu rakamların gerçekleşmeyeceğini daha baştan biliyorlardı, planı yapanlar!..

İktidarlar değiştikçe THY Yönetim Kurulu da değişiyor ve 1960 yılından bu yana geçen 19 yıl içinde, THY'de 22 kez Yönetim Kurulu değiştiriliyor. Yönetim Kuruluna kimler getiriliyordu? Seçimi kazanmayan milletvekili adayları, bakanlık koltuğundan olan parlamenterler, sivil havacılıktan anlamayan ve bu konuda hiç bir yetenekleri olmayanlarla, Yeşilçam'da 35 liraya figüran kızları çalıştıranlar ve AP'nin borazanlığını yapan gazeteciler.

ZARAR EDEN TEK ŞİRKET

Türk Hava Yolları'nda politik çıkarlar yüzünden her şey tam anlamıyla laçkalaşmış durumda. Düşünün uçakların kalbi durumundaki ikmal deposunda hangi yedek parçaların bulunduğu bile doğru dürüst bilinmiyor ve herşey el yordamı ile yapılıyor. 1978 yılında 1 milyar lira zarar eden THY, büyüdükçe iktidar partileri yüzünden bir çiftlik haline geliyor ve zararı gün geçtikçe artıyor. Hava THY, bir yılda iç hatlarda 2 milyon 427 bin yolcu taşıdı. Ve böylece ICAD (International Civil Aviation) olan, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün istatistiklerinde 39. sırayı aldı.

— Bir uçak şirketi niçin kurulur?

— İnsan ve yük taşımak için... Ulusal ekonomiye döviz açısından katkıda bulunmak, turizmin yayılması için çaba sarfetmek için.

— Ya seçilen yönetim kurulunun genel müdürünve müdürlerin görevi nedir?

— Mevcut çalışma sistemini daha da geliştirmek, çalışma disiplinini sağlamaktır.

Ama, bu kurallar Türk Hava Yolları için pek geçerli değildir.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun ''Hizmete Özel'' olarak hazırladığı THY yıllık raporuna göre, 1976 yılında yönetim kurulunun aldığı 744 kararın yüzde 13'ünü ''TAYİN-TERFİ ve KADROLAR'', yüzde 12'sini de ''YURT DIŞINA PERSONEL GÖNDERME'' konuları oluşturuyor!..

PERDE ARKASI YÖNETİCİLER

Genel Müdür Ertuğrul Alper, Ulaştırma Bakanlığına bir yazı yazıyor. ''Aşağıdaki adı ve soyadı yazılı şahısların THY A.O.'ya alınması için müsaadelerinizi arzederim.''

Genel Müdür Alper'in listesinde tam 34 isim var. Ve önerilenlerin çoğu ya AP'li ya da MHP'li militanlar. Alper'in bu isteğiyle birlikte, hükümet durur mu? Hemen Deniz Nakliyat'tan bir temizlik amiri, 72 bin 688 lira maaşla Genel Müdür yardımcılığına; erlikten yeni terhis olmuş AP-MHP karışımı militan bir genç, 41 bin 578 lira maaşla basın bürosuna! 57'şer bin lira maaşla iki AP borazancısı gazeteci aynı büroya gelir.

Peki Türk Hava Yolları'nda bir hostesin, bir kaptan pilot, ya da pilotun; bir memurun aldığı ücret ne? Her an ölümle burun buruna olan hostes ve pilotların aldığı ücret 10-18 bin arası. Alanda görevli resepsiyon memurunun aldığı da bir o kadar. Ama, eğer Ankara torpilli, Ankara'nın atadığı hele de militan biriysen 72 binlere, 52 binlere imza atarsın. Ne yazık ki, Yönetim Kurulunun çıkarları doğrultusundaki lokavt kararından önce THY'deki acı gerçek aynen böyleydi.

İktidarlar değiştikçe THY Yönetim Kurulunda değişiyor. Her yeni yönetim kurulu, yeni bir genel müdür, genel müdür müdürleri, müdürler, memurları atar. Bu işleyiş odacıya kadar iner.

YARIN: GENEL MÜDÜR VE BAKAN FERSOY'UN BECERİKLİ OĞLUNUN ÖYKÜSÜ.

Tasarılar gerçekleşinceye kadar ay sonları nasıl gelecek?

İşçi ve memurlar "pahalılık zammı" istiyor

- Daha önce toplu sözleşme imzalayan işçiler de "devalüasyon zammı" istiyorlar
- Mem-Der, tasarılar gerçekleşinceye kadar memurlara pahalılık yardımı yapılmasını istemişti

HABER MERKEZİ

Devalüasyon ve zamlardan sonra çalışanların gelirlerini yeniden düzenlemek için birtakım çalışmalar yapılır, tasarılar hazırlanırken, bu tasarıların gerçekleşmesine kadar geçecek süre içinde dar gelirlilerin ay sonlarını nasıl getireceği düşünülmedi. Katsayı 25'e çıkartılır, asgari geçim indirimi 5 bin 400 liraya yükseltilirken, devalüasyondan bu yana yalnızca gıda maddelerinin fiyatı yüzde 40 oranında yükseldi.

Memurlar, tasarılar gerçekleşinceye kadar acil bir tedbir olarak pahalılık yardımı yapılmasını istiyorlar. Memurlar Derneği (Mem-Der) de bir süre önce memurlara öncelikle ayda 5 bin lira yardım yapılmasını istemişti. Mem-Der Ankara Şubesi Sekreteri Selma Altun, yıllardır maliye çalışanlarınca beklenen yüzde 50 maliye memurları tazminatının çıkarılmasını istedi.

Altun, yazılı açıklamasında vergi yasaları demeti ile birlikte Meclise sunulması düşünülen vergi yasaları çıkmadığı için sürüncemede bırakılan maliye memurları tazminatı ile ilgili işlemlerin tamamlanmasının 45 bin maliye memurunun lehine bir karar olacağını belirtti.

İşçiler ise, son zamlardan sonra sendikalarını ek protokol yapılması için zorlamaya, sendikalar da bu taleplerini ileri sürmeye başladılar. THA muhabirinin sorularını cevaplayan Tek Gıda-İş Sendikası Genel Sekreteri Nazmi Ceylan, 70 bin Tekel işçisinin 5'er bin lira pahalılık zammı aldığını, bu farkın en kısa zamanda tüm işçilere dağıtılacağını söylerken, Rize Çay-Kur işyerleri için de aynı farkın geçerli olacağını kaydetti.

Çimse-İş Sendikası İstanbul Şube Sekreteri Hasan İbiş, Sümerbank Genel Müdürlüğünden üyelerine pahalılık zammı isteyeceklerini açıklarken, Sosyal Demokrat-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Ziya Hepbir üye sendikaların işverenlerden ek sözleşme yapılmasını istediklerini belirtti.

MSP'nin hazırladığı önerge çarşamba günü genel kurulda görüşülecek

Katsayı ve asgari ücret bu hafta belli oluyor

ANKARA (AA)

Memur ve işçi kesiminin bir süredir merakla takip ettiği katsayının 25'e çıkarılması ve asgari ücretin vergi dışı bırakılması konuları bu hafta Millet Meclisinde ele alınıyor.

Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunda ve daha sonra TBMM Bütçe Karma Komisyonda 25'e çıkarılması benimsenen memur katsayısının, bu hafta Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilmesi bekleniyor.

Bu arada, asgari geçim indiriminin vergi dışı bırakılması konusu da, Maliye Bakanlığı Gelir Bütçesinin maddeleri oylanırken ele alınacak. MSP Millet Meclisi Grubunun hazırladığı önerge, çarşamba günü Genel Kurulda görüşülecek. Önerge işleme konur ve kabul edilirse, asgari ücret vergi dışı bırakılıncaya kadar, memur, işçi ve emeklilere tazminat ödenecek. Önergenin benimsenmesi halinde, emekli, dul ve yetimler de asgari ücretin dörtte biri oranında tazminat alacaklar.

Millet Meclisi Genel Kurulunda, önergenin işleme konmaması veya kabul edilmemesi halinde, asgari ücretin vergi dışı bırakılması konusu, Bakanlar Kurulunda hazırlanarak parlementoya sunulan Vergi Kanunu Tasarısı ele alındığı zaman görüşülerek sonuçlandırılacak.

• • •

İzmir sanayicileri vergi tasarısının derhal çıkarılmasını istediler

İZMİR (ÖZEL)

Ege Bölgesi Sanayi Odası, düzenlediği toplantıda son ekonomik önlem paketini genel olarak desteklediğini açıkladı. Toplantıda konuşan Dr. Aydemir Aşkın, 1973'lerden beri uygulanan ekonomik politikaların olumlu sonuçlar vermediğine değinerek, izlenen yanlış politikaların sonucu ekonominin bozulduğunu belirtti.

1979'larda net milli gelir artışının negatif olmaya başladığını söyleyen Aşkın, son yıllarda üretim-fiyat-gelir arasında bozulan dengenin gelir dağılımının içine dek yansıdığını ifade etti.

Aydemır Aşkın, AP hükümetinin ortaya koyduğu ekonomik önlem paketinin esas olarak olumlu olduğunu iddia ederek, önlemlerin yanısıra şu tedbirlerin de alınması gerektiğini savundu:

"Vergi yasası en kısa zamanda çıkarılmalı ve piyasa ekonomisine işlerlik sağlanmalıdır. İlk üç aylık dönemde fiyatlar belirli düzeyde tutulmaya çalışılmalıdır, ayrıca sanayi üretimindeki darboğaz nedeniyle işletme sermayesini karşılamak üzere krediler harekete geçirilmelidir."

Örnek "model" olarak gösteriliyordu

- Birçok yabancı yatırımcı Günev Kore'den çekiliyor
- Düşük gelirlilerin yoksulluktan kurtulması imkansız hale geldi
- Enflasyon hızı arttıkça işçilerin durumu kötüleşiyor

Fotoğrafta bir tekstil fabrikasında çalışan işçiler görülüyor

Güney Kore "mucizesi" iflasın eşiğinde...

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Amerikan "Newsweek" dergisi 25 Şubat 1980 tarihli sayısında Türkiye'de bazı çevrelerin model olarak sunduğu Güney Kore ekonomisinin durumunu anlatan bir yazı yayınladı. Yazının önemli bölümlerini yayınlıyoruz:

Ekonominin patlama yılları olan 1970'lerde Koreli komisyoncu Ço Yong Goo, Seul'de nehir kenarında modern bir apartman dairesiyle bir otomobil almıştı. Şimdi Ço evin taksitlerini ödemekte güçlük çekiyor ve otomobilini satmak zorunda kaldı. Ço şöyle diyor: "Bu yıl enflasyon hızının yüzde 30 olacağını sanıyoruz, fakat ücretlerimizin yüzde 10 ya da 15'den daha fazla artacağını ummuyoruz. Tutumlu olmanın sınırındayım."

Siyasi belirsizlik, petrol kıtlığı ve dünya piyasalarındaki yoğun rekabet, ülkenin olağanüstü ekonomik büyümesini tehlikeye düşürüyor. Orta sınıfların tutumları köklü bir değişiklik gösteriyor. (1977'ye oranla bugün bir ev almak için üç kat daha fazla para ödemek gerekiyor) En düşük gelirlilerin yoksulluktan kurtulması ise imkansız bir hale geliyor. Kore ekonomisindeki bu ani dönüş nedeniyle yabancı yatırımcılar verdikleri sözlerden cayıyor, zengin Koreliler de paralarını dışarıda harcıyorlar.

PARK'LA BAŞLAYAN DÖNÜŞ

Dönüş, Kore'nin müstebit Devlet Başkanı Park Çung Hi'nin ölümünden çok önce başladı ama daha çok onun halefleri sorumlu tutuluyor. Basın, fiyatlar spot piyasada varili 10 dolar düşmeden birkaç gün önce petrol aldığı ve depolama kapasitesini 9 günün üstüne çıkarmadığı için hükümeti eleştiriyor. Hükümetin liberal muhalifleri ise, hükümetin ekonomik kararlarından daha önceden haber alan birçok yetkili ve işadamının bu işten kârlı çıktıklarını belirtiyorlar. Öfkeli bir karikatürcü, Ekonomi Bakanı Li Hahn Been'i, halk soğukta bekleşirken, büyük iş adamlarını kanatları altına almış anaç bir tavuk olarak gösteriyor.

Hükümet geçen ay bir yıl içinde ikinci kez olmak üzere, benzin fiyatlarını yüzde 59.7 artırdı. Dayanıklı malların, ısıtma ve elektriğin fiyatı hızla yükseliyor. Kore'de geleneksel olarak düşük olan işsizlik oranı da artıyor. Kitlesel işden çıkarmalar bekleniyor. Milli Seul Üniversitesinden mezun olanların yüzde 30'u iş bulamıyor. Diğer daha az ünlü okullardan mezun olanların durumu daha da kötü.

YABANCI SERMAYE

Birçok yabancı yatırımcı, özellikle de Japonlar sermayelerini alıp geri gidiyorlar. Bir düzine Japon firması son zamanlarda Güney Kore'deki yatırımlarını çekti ya da teknik anlaşmaları sona erdirdi. Tayvan, Hong Kong ve Singapur, yatırımcıları Kore'den daha fazla çekiyor. Hatta Çin bile yakın bir gelecekte önemli bir rakip olabilir.

Son aylarda birçok büyük firma iflas etti. Fabrikaların kapanmasına çokça rastlanıyor. Küçük atölyeler ve yan sanayiler iyice borca batıyor.

Belli başlı tüketici ülkelerin son zamanlarda koydukları ithalat kotaları da etkili oluyor. Carter yönetimi bu yıl ABD'ye girmesine izin verilen Kore malı televizyonların sayısını sınırlayınca, bir zamanlar iyice gelişen Kore elektronik sanayi de üretimi sınırlamak zorunda kaldı.

Seul hükümeti tepe aşağı gidişi durdurmanın yollarını arıyor. İşsizliği normal bir düzeyde tutmak amacıyla gereğinden fazla memur alınıyor. Hükümet yabancı sermayeyi çekmek için Kore parası Won'u yüzde 19.8 devalüe etti ve bu yıl içinde Won'u, Amerikan doları karşısında dalgalanmaya bırakacağını açıkladı. Aynı zamanda Başbakan Yardımcısı olan Ekonomi Bakanı Li, Amerikan yetkililerini Kore'nin buhrandan çıkabileceğine ikna etmek üzere Washington'a gitti.

Fakat ikinci bir "ekonomik mucize" olabilir mi? Orta sınıftan Ço Yong Goo gibileri iyimser değil. Ço şunları söylüyor: "Bu yıl ne yeni bir elbise ısmarlayacağım ne de yeni bir çift ayakkabı alacağım. Karıma, 11 yaşındaki kızımın pantolonlarını 9 yaşındaki oğluma giydirmesini söyledim. Oğlan bundan pek hoşlanmadı ama gerçek bu." Ço'nun oğlu ve Kore için şu anda gerçek pek parlak değil.

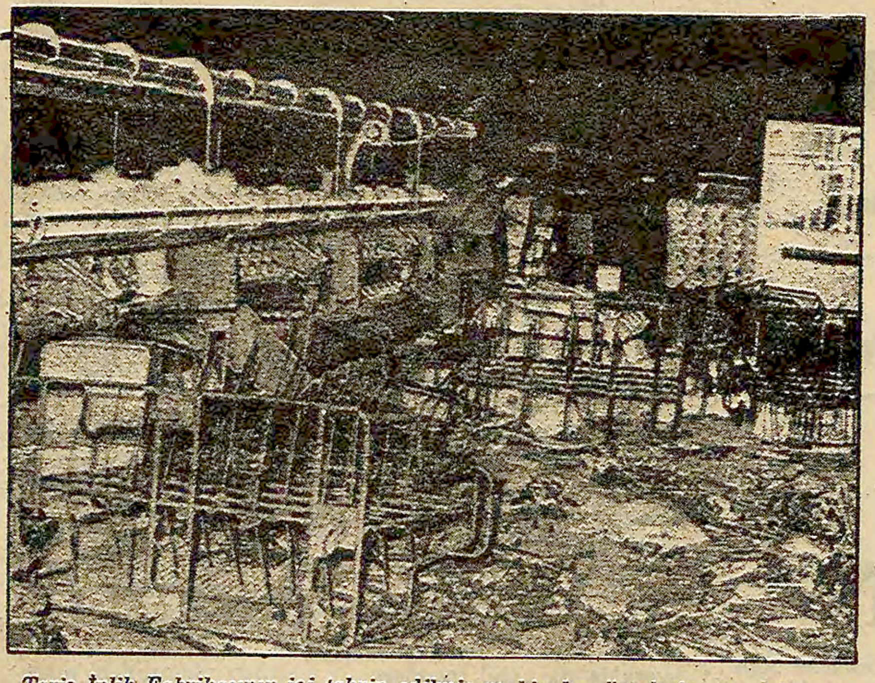

Tariş İplik Fabrikasının içi tahrip edilmiş makineler, üzerlerine mazot ve gaz dökülmüş, pamuk balyalarıyla dolu. İhraç edilmek üzere hazırlanmış, iplikler tahrip edilmiş. Üretimin en az 6 ay sonra başlayacağı söyleniyor.

TKP'NİN KIŞKIRTTIĞI MACERANIN BEDELİ:

Binlerce Tariş işçisi sokakta

Yetkililer 300 balya pamuk, 120 ton yarı mamul ve 40 ton ipliğin kullanılmaz hale geldiğini açıkladılar

- İplik Fabrikası en az 6 ay kapalı kalacak
- Olaylar sırasında 4'ü polis 6 kişi öldü, onlarca yaralı, yüzlerce gözaltına alınan var
- İplik Fabrikasındaki zarar 1 milyonun üzerinde

İZMİR (ÖZEL)

Hükümet değişikliği ile birlikte Tariş'te işçi atılmasını önlemek gerekçesiyle başlatılan direnişlerin sonucunda 2 bin 500'ün üzerinde işçi sokakta kaldı. Tariş işletmelerinde henüz hiç bir işçi atılmadan ve yeni işçi alınmadan TKP, DİSK yöneticileri ve sahte solcuların başlattığı 9 günlük direnişin ardından bine yakın işçi tazminatsız olarak işten atılırken, işgaller sırasında yapılan tahribat sonucu 1600 işçinin çalıştığı İplik Fabrikası da süresiz kapatıldı. "İş güvenliğini sağlamak" gerekçesiyle kışkırtılan eylemler sonucu işçiler iş güvenliklerini tamamen kaybederken meydana gelen olaylar sırasında 4'ü polis toplam 6 kişi hayatını kaybetti. İzmir'de 10 gün kadar süren çatışmalar barikat savaşları ve çeşitli terör eylemleri sırasında 4 polisi öldüren kışkırtıcılar Çiğli'de yaralanan Cemil Oral'ı hastaneye göndermeyip, fabrikada ameliyat ederek ölümüne neden olurken, Gültepe'de öldürülen bir öğretmenin katilleri henüz belirlenemedi.

TKP'nin genel grev ve iç savaş politikaları gereği başlatılan eylemler işçiye bir yarar sağlamadığı gibi, Türkiye'nin üç büyük fabrikasından biri olan İplik Fabrikası 1 milyar liranın üzerinde bir zararla süresiz olarak kapatıldı. Tariş Genel Müdürlüğü 1600 kişinin çalıştığı fabrikadaki hasarın tespiti ve tamiri için işletmenin belirsiz bir süre kapatıldığını, bu süre içinde iş akitlerinin askıya alındığını açıkladı. Yetkililer fabrikanın yeniden üretime hazırlanmasının en az 6 ay ile bir yıl sürebileceğini belirtiyorlar. İşgalden sonra Çiğli İplik Fabrikasında yapılan aramalar sırasında fabrikada bulunan pamuk balyaları ve mamul ipliğin üzerine mazot dökülerek kullanılmaz hale getirildiği tespit edilirken, 100 bin iğlik fabrikada 75 bin iğin polise karşı silah olarak kullanılmak amacı ile sökülüp tahsis edildiği belirtildi. Emniyet yetkilileri 200 dönüme yakın bir sahada bulunan fabrikanın henüz bir kısmında yapılabilen aramalar sonunda 24 tabanca, 6 el bombası, bir av tüfeği, bir çelik yelek, bir özel tahrip kalıbı, bir kilogram toz patlayıcı madde, 772 mermi, bir sustalı muşta, 200 gram barut, 100'ün üzerinde boş kovan, 4 boğma zinciri, fabrikadaki malzemelerle hazırlanmış 1200 molotof kokteyli ve makinelerden sökülen iğlerle yapılmış binlerce mızrak ele geçirildiğini belirttiler.

Durgunluğu atlatabilmek için ihracat imkanları arıyorlar

Dayanıklı tüketim malları satışında düşme başladı

- 1977 yılından bu yana süren ithal aksamalarından sonra şimdi de talebin kısılması yüzünden satışlarda durgunluk başladı

HABER MERKEZİ

Buzdolabı, çamaşır makinası, televizyon gibi dayanıklı tüketim malları adı verilen malzemelerin satışlarında önemli ölçüde bir gerileme gözleniyor. 1977 yılından bu yana ithalat alanında aksamalar sözkonusu olduğu için üretimlerini düşüren bu sanayi dalları şimdi de son alınan ekonomik önlemlerden sonra iç pazarda satış güçlükleriyle karşı karşıya kaldı. Bu sanayi kuruluşlarının ayakta durabilmeleri ya da kârlılıklarını koruyabilmeleri için ihracata yönelmek zorunlu oldukları belirtiliyor.

1976 yılında 684 bin adet televizyon üretilip tümü satılırken, 1979 yılında üretilen 442 bin adet televizyonun önemli bir kısmı satılamadı ve depolarda stok olarak tutuldu.

Finansman sıkıntısına düşen bu tür mal üreticisi firmalar bir çare olarak fiyatları düşürmeyi düşünüyorlar. Firmaların yetkililerine göre fiyatları düşürmek de bir çözüm olmayacak. Onlara göre televizyon satışlarını özellikle şimdiden sonra fiyatlar düşürülse dahi artırma olanağı yok. Çünkü iç piyasa doymuş vaziyette. Tek çözüm yolu ihracatı artırmak olacak. Ancak bu da bir anda gerçekleştirilebilecek bir iş değil.

Firma yetkililerinin belirttiğine göre bazı güçlü firmalar Ortadoğu ve Arap ülkelerinde dış pazar bulma girişimlerine başladılar bile. Ancak küçük firmaların ihracat olanakları yaratabilmelerinin çok güç olduğunu gözönünde tutulursa, bunların bundan sonra ayakta durabilmeleri oldukça güç olacak

Hollanda-Türkiye Halk Birliği kuruldu

Hollanda'daki Türkler seçme ve seçilme hakkı istedi

UTRECHT (ÖZEL)

Hollanda'nın Rotterdam, Utrecht ve Almelo şehirlerinde yaşayan Türkiyelileri temsilen biraraya gelen delegeler merkezi Utrecht'te bulunan Hollanda Türkiye Halk Birliğini kurdular.

Büyük bir coşku içinde geçen kuruluş toplantısında HTHB tüzüğü, siyasi programı ve yıllık çalışma planı kabul edildi. Yapılan seçimlerde Niyazi Terzi, Adnan Yılmaz, Suavi Karataş, Hamza Çoban, Hasan Ari, Yaşar Sarıcanoz, Orhan Camlı HTHB geçici Yönetim Kuruluna getirildiler. Disiplin Kuruluna ise Hasan Ari, Orhan Camli ve Halil Kurban seçildiler.

Kuruluş toplantısında bir konuşma yapan HTHB Başkanı Niyazi Terzi, "Aynı havayı kokladığımız, aynı ekmeği paylaştığımız Hollanda halkıyla burada yaşayan 120 bin vatandaşımız, Hollanda'nın bağımsızlığı için mücadele edeceğiz. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Hollanda hükümeti, bunu gözönünde tutarak sorunlarımıza eğilmeli, seçme ve seçilme hakkımızı vermelidir" dedi.

Hollanda'nın milli savunmasını güçlendirmesini, NATO'da daha aktif bir siyaset izlemesini ve Rusya'ya karşı dünya barış cephesinde yer almasını desteklediklerini bildiren Terzi, yeni füzelerin Hollanda'ya yerleştirilmesini istedi. Hollanda siyasetinde söz hakları olduğunu bildiren HTHB Başkanı, "Hollanda halkıyla aynı kadere sahibiz" dedi.

HTHB kurucu delegelerinin aldığı bir karara göre 5 Mayıs Hollanda'nın Hitler'in çizmesinden kurtuluş bayramı, HTHB tarafından kutlanacak. 1. Kongresini 24-25 Aralık 1980 tarihlerinde yapacak HTHB, Hollanda'da yaşayan bütün TİKP'li, CHP'li, AP'li, ve MSP'lileri HTHB saflarında birliğe çağırdı.

Kızılay'ın Pakistan'daki Afganistanlı mültecilere yardımı sürüyor

ANKARA (ÖZEL)

KIZILAY Genel Sekreteri Necmi Hoşver Pakistan'daki Afganistanlı mültecilere yaptıkları yardımın sürdüğünü açıkladı. Hoşver'in açıklamasına göre, daha önce ulaştırılan 100 çadır, 1000 battaniyeye ek olarak bu kez 4 bin battaniye, 40 ton un, 20 ton şeker, 30 ton bisküi, 1 ton çay ile 3 ton civarında çeşitli giyecek eşyası gönderiliyor.

Kızılay'ın yardımının İstanbul'a özel olarak gelen bir Pakistan şilebine yüklenmekte olduğu, şilebin yükleme işi tamamlanınca Pakistan'a hareket edeceği bildirildi.

"Eşyalar toplanalı üç yıl oldu. Ortada ne bina var, ne de pansiyon"

CHP'ye verdikleri halı ve çeyizlerini geri istiyorlar

CELAL İMREN
ÇANAKKALE

Çanakkale'nin Çan ilçesine bağlı köylerden 1977 yılında CHP ve Köy-Der adına, o dönem CHP İlçe Başkanı olan Diş Tabibi Ahmet Yurdatap tarafından toplanan değerli halı ve antika el işlemlerini köylüler geri istiyorlar.

Çan ilçesine bağlı Kulfalı köyünden Zihni Deniz, Şaziye Deniz, Kemal Pulat, Mürüvvet Pulat adlı köylüler CHP eski ilçe başkanının ve karısının kendilerinden 55 parça eşya aldığını söyleyerek şöyle dert yandılar:

"15-20 kişi 55 parça eşya verdik. Parti ve Köy-Der için topladı bizden. Ankara'da sergileyerek satacağını söyledi. Çan'da parti binası ve yurt yapacaktı. Eşyalar toplanalı üç yıl oldu. Ortada ne bina var, ne de pansiyon. Partiye de teslim etmedi. Bize de geri vermedi."

CHP Çan İlçe Başkanı Şükrü Demir de olayı doğrulayarak "Dernek kuracağım diye toplamış. Bu meselede CHP lekelenir. Eski ilçe başkanı Ahmet Yurdatap çok ufak hesaplara girdi. Hatadır. Sorumlu odur" şeklinde konuştu.

TKP'ye yakınlığıyla tanınan CHP eski ilçe başkanı Ahmet Yurdatap'ın eşyaların evinde olduğunu söylemekle yetindiği ama sahiplerine geri vermeye yanaşmadığı bildiriliyor.

DEĞİNMELER

necati güngör

Alaturka duyarlığın romanı

"AKSAYAN"

Burhan Günel için "gönül ilişkilerinin yazarı" diyebilir miyiz? Sanırım evet... Çok yoğun duygusal atmosferleri başarıyla, ustalıkla çizebilen bir yazar Günel. Olumlu anlamda söylüyorum bunları. Nâzım Hikmet'in "müspet romantizm" dediği türden bir yazın anlayışı var çünkü, Burhan Günel'in. Ve bu anlayış, bugüne dek ortaya koymuş olduğu tüm yapıtlar için geçerli. Bugüne dek ortaya koyduğu kitaplar neler, Günel'in? Sayalım: Ökse (roman), Sevgi Bağı (hikaye), Umut Zamanı (roman) Yağmurla Giden (roman). Ayrıca iki de çocuk kitabı var.

Kendisine Oktay Akbal ile Mehmet Seyda gibi eski -eskimiş değil- iki hikayecimizi usta seçmiş Günel. (Bir söyleşimizde belirtmişti bunu) Ama o yazarlara öykündüğü anlamı çıkarılamaz bundan, bu seçimden... Ünlü ünsüz birçok yazarın, ozanın kendine usta seçtiği birileri vardır ve çok da doğaldır. Demek istediğim, Burhan Günel, çizgi olarak benimsemiş Akbal ile Seyda'nın hikayeciliğini. Toplumsallığı, arka planı renklendiren bir öge olarak kullanması, küçük insanların gönül serüvenlerine -kimileyin bir sevginin peşinden giderek- eğilmesi; kısa tümce kuruluşları, aydınlık bir anlatım, insanın iç dünyasına duyarlılıkla bakabilme başarısı, böyle bir anımsamaya götürüyor okuru biraz da...

Alaturka şarkılara benzetirim Burhan Günel'in hikayelerini, romanlarını. Hicaz bir şarkının ezgisel uyumu içinde başlayıp bitiyor her şey. Kenarmahalle ev kadınlarının, yiğitçe seven kasaba delikanlılarının duyarlığıdır bu alaturkalık. Bizim insanımıza, toprağımıza, iklimimize, kısacası doğamıza özgüdür bu alaturkalık..: Cemal Süreya'ya göre, Nazım Hikmet'in şiiri de alaturka duyarlıktan kaynaklanır. (Şapkam Dolu Çiçekle).

Bilineceği gibi, "Aksayan", Burhan Günel'in dördüncü romanı. Kendi olanaklarıyla bastırmış kitabını. Bizim kuşağın yazarlarının kaçınılmaz yazgısı bu. Özellikle şimdiden sonra... "Benzer sancıları çeken sanatçılara, yazın adamlarına ve gittikçe zorlaşan yaşam koşulları içinde, kitabımı alabilen, üzerinde düşünebilen okurlara içtenlikle merhaba..." Böyle diyor kitabının önsözünde Günel. Yazmaktan, yaratmaktan başka, bir de yazdığını kitaplaştırma, kitap tüketicisine ulaştırma çabasının, hatta serüveninin ardına düşmek zorunda olan yazarımızın onuruna sahip çıkıyor... Bu ayrı bir konu; başka bir yazının konusu. "Aksayan"da gözlemlediğimiz bir gerçek var: Günel, anlatım ve yalın dil ustalıkları yönünden kendi yazarlık çizgisinin üst sınırına ulaşıyor. Bizim kuşak içinde, yazdığını "kendine özgü" kılmanın gizini yakaladığını daha ilk yapıtında, Ökse'de görmüştük. Daha sonra yazdıklarında bunun altına düşmediğinin bir kanıtı oluyor "Aksayan."

Burhan Günel için şunu da söyleyebiliriz: Sevgiyi arayan bir yazar. Ama pembe bir dünyanın yazarı değil o. Sevgiyi ararken, sevgisiz ilişkilerden yola çıkıyor. İnsanlar çoğu kez istemedikleri ilişkilerin tutsağı gibi karşımıza çıkıyorlar. Ökse' de öyle değil miydi? Umut Zamanı'nda da, Yağmurla Giden'de de... Şimdi Aksayan'da da öyle. İnsanları mutsuz kılan bir şey var: Sevgisizlik. Yoksulluk, ekmeğini taştan çıkarmak zorunda kalmak bile, bir mutsuzluk kaynağı değil belki bu insanlar için. Buna bakarak, Günel için Freud'yen bir yazar diyebilir miyiz, bilemiyorum. Önceki romanlarının kişileri, kendilerini çevreleyen toplumla kaynaşmış, uyum sağlamış insanlardı. (Ayakkabı onarımcısı, marangoz, eczacı kalfası). Aksayan'ın baş kişisinde bu uyumu göremiyoruz. Yoksul bir aileden çıkıp pilotluğa, bir üst sınıfa sıçramış biri. Uçağını düşürmüş, iki kişinin ölümüyle birlikte kendi bacağını da yitirmiş. Toplumla uyumsuzluğu bu aksayıştan kaynaklanıyor öncelikle. Sonra içe dönüklüğünden... Çocukluk yıllarında çektiği yoksulluğundan... Bacağını yitirip bir kenara itilmesi, onda (Turan'da) yeni iç yaraları, yeni kompleksler yaratıyor. Bu arada kazadan sonra yatırıldığı hastanede hastabakıcı Gülden'i tanıyıp seviyor. Daha doğrusu sevdiğini sanıyor. Sevgiye susamış yüreğini aldatıyor bilmeden, ayrımına bile varmadan. Turan'ın en büyük özelliği şu: Her ilişkide bir art düşünce arıyor kendince. Gülden'le daha ilk ilişkisinin ardından başlıyor kuşkuları. İnanmayan bir insan. İnanmadığı için sevemiyor. Sevildiğine inanmıyor her şeyden önce. Roman bu mutsuzluğun, bu sevgisizliğin karmaşası içinde gelişiyor. Bitişi? Bitişi de öyle. Gülden'den sonra Naciye ile ilişki kurar. Karşısındakinin davranışlarından kötü anlamlar çıkararak... Ancak ne aradığını bilmeden (yoksa biz mi anlayamadık?) arkasında kocaman bir soru işareti bırakarak bu yeni ilişkiyi de yüzüstü bırakıp gider.

Burada yazara, eleştirel anlamda bir soru yöneltebiliriz: Bunca sevgisizlik niye? (Aynı soruyu, Ölüm İlişkileri romanından ötürü Selim İleri'ye de yöneltmiştik.) İnsanlar, yüreklerindeki anlamsız kuşkularla hangi sevginin peşinden gidebilir?

Orhan Kemal'den sonra sanki yazınımıza egemen olan bir sevgisizlik rüzgarı var! Kimse kimseyi sevmiyor. İnsanlar birbirine karşı kuşku içinde. Toplumumuzun içinde bulunduğu genel bunalımla mı ilgili bu sevgisizlik? Kuşkusuz ki ilgili. Ama kişi sevgisizliğe yenik düşmüş bir yazını sindiremiyor. Yukarıda, Günel'in, pembe dünyaların yazarı olmadığını belirtmiştik. Tersine, gerçekçi bir yazar; ama gerçekçiliğin umutsuzluğa sürüklenmesi, Burhan Günel'in aydınlık anlatımına, yalın diline aykırı en azından...

Günel'in roman ve hikaye kişilerinin çoğu çocuklardır denebilir. Çocuk duyarlığını nayif çizgileriyle yakalayabilen bir yazar. Bu çocukların nayif duyarlığının daha mutlu, daha umutlu bir yüreğin çarptığını rahatlıkla gözlemleyebilirsiniz. Nedense, çocukları anlatırken daha iyimser yazar. Yarına olan inancın bir göstergesi mi bu iyimserlik? Belki. Nedeni ne olursa olsun, olumlu bir gösterge, yazar adına da yazınımız adına da...

Yazarlarımızın neredeyse "ölüm fermanı" olan kağıt zamanı furyasında yazarın kendi olanaklarıyla çıkardığı bu romanın hakkıyla ve iyiniyetle değerlendirilmesi dileğimizdir.

Halk kültüründen öğrenelim

Hüseyin A. İbiş (Mainz)

Almanya'da kitle derneklerinde halk kültüründen yararlanmanın, halkın folklor değerlerine sahip çıkmanın önemi gitgide artıyor. Bunda özellikle Avrupa Halk Birlikleri Federasyonuna bağlı derneklerin çabaları Almanya'daki işçilerimizin geniş ilgisini ve desteğini çekiyor. Buna karşılık, birtakım devrimci kılıflarla, halkın kültürel değerlerini hor gören anlayışlarla da mücadele edilmesi gerekiyor. Çünkü bu keskin ve inkarcı tutumlar Halk Birliklerinin Türkiyeli işçilerle geliştirdikleri kitle bağlarını zaafa uğratacak kadar güçlü olmasa da, eleştirilmesi ve düzeltilmesi şart olan hatalardır.

Bir örnek verelim. Bazı kişiler, Yemen türküsünü teslimiyetçi olmakla suçlayarak, söylenmemesini öneriyorlar. Anadolu insanının "gidip dönmeyenler"'in arkasından yaktığı bu ağıttan daha güzel, daha acılı bir gurbet türküsü var mı? Oysa bu dar görüşlere kanacak olsak, Anadolu'da yakılan bu türkü gibi nicelerini ağzımıza bile almayacağız.

EĞİN TÜRKÜLERİ

Halkımızın "aşk, ayrılık, yoksulluk, yiğitlik" gibi temalara sahip binlerce türküden oluşan engin bir kültür zenginliği vardır. Hele "gurbet" türküleri pek çoktur. Bunun nedeni, insanımızın en başta topraksızlık yüzünden ekmeğini köyünden dışarda aramak zorunda kalmasıdır. Yakın kentlere, uzak illere, İstanbullara ve günümüzde de Avrupa ülkelerine gurbetçi gitmesidir.

Kemaliye (Eğin) yöresi, belki de bu anlattığımız özellikler nedeniyle en tanınmış yörelerden biridir. Kendi memleketim olduğu için Kemaliye hakkında yukardaki görüşlere uygun bazı noktalara değineceğim.

Kemaliye yöresinin ekilecek toprağı azdır. Tarıma elverişli değildir. Bura insanlarının güçleri de toprağın altındaki ve üstündeki cevherleri canlandırmaya, işlemeye yetmez. Onun için bağrına taş basa basa gurbete sürüklenmiştir.

Kemaliye'de ayrılıklar asla ailelerde bir kopuşu, yörede bir çöküşü getirmemiştir. Sızıları ve ıstırapları çoğaltmış, ancak toprağa ve birbirlerine duydukları bağlılığı çok güçlendirmiştir. Kemaliye kadınları, kızları duygularını, acılı ve sevinçli nakışlarıyla kirkitini tezgahında dokuduğu Eğin halısına işlemiştir.

"İlmiklerin türkülerle bağladım
Göz nurumu sana kurban eyledim
Türlü hallerimi sana söyledim
Acep yar bilir mi sor benim için.

Deste deste güller serdim üstüne
Örnek oldun düşmanıma dostuma
Yar ayağın bastığı gün üstüne
Güzel güllerinden ver benim için."

MAİNZ İŞÇİ VE GENÇLİK DERNEĞİ DENEYİ

Mainz'da Türkiyeli işçilere yönelik birkaç dernek bulunuyor. Bunlardan Mainz İşçi ve Gençlik Derneği diğerlerinden tamamen farklı bir tutum içindedir. Öteki derneklerin ya MHP ya da TKP doğrultusunda yürüttükleri bölücü faaliyetlere karşı, Mainz İşçi ve Gençlik Derneği işçilerimizi birleştirici, onların çözüm bekleyen meselelerinde yol gösterici adımlar atmaktadır.

Mainz İşçi ve Gençlik Derneği, Mainz'da ilk defa işçilerimizin ekonomik meselelerinin yanı sıra kültür ihtiyaçlarını da gözeten girişimler başlatmıştır. Derneğimizde Türkiyeli bir işçi arkadaşımızın, Kemaliye'nin Hüdü Köyünden Ekrem Karahan'ın önerisiyle başlatılan bu girişimler, bir folklor grubunun kurulmasını sağlamıştır. Ekrem Karahan işinden çıkar çıkmaz yorgunluğuna aldırmadan derneğe koşarak, cumartesi-pazar tatilini folklor çalışmalarına ayırmış, örnek bir tutum göstermiştir. Her folklor çalışmasında derneğimiz, gencinden yaşlısına kadar Türkiyeli emekçilerle dolmuş, bu çalışmalar insanlarımızın sevgi ve takdirini kazanmıştır.

Folklor ekibimizin çalışmaları semeresini vermekte gecikmedi. 17 Eylül 1979'da Mainz'da yapılan "Yabancı Hemşeriler Günü"nde 10 bine yakın Alman ve yabancı işçi önünde Türkiye halkını temsil eden ekibimiz dakikalarca alkışlandı. Davul ve klarnet Eğin ve Elazığ yöresinin coşkun havalarını çalarken, kendine has giysileri içinde nazlı nazlı oynayan kızlarımız, fidan boylu delikanlılarımız herkesin övgüsünü kazandı.

Mainz İşçi ve Gençlik Derneğinin bu kültürel girişimi ve başarısı, kısa zamanda derneğin itibarını artırdı. Ayrıca folklor ekibimiz Alman televizyonundan teklif alarak, yarım saatlik bir gösteri ile folklorumuzu Almanya'daki tüm işçilerimizin ayağına götürdü.

Yukarda verdiğimiz örneklerden de anlaşılacağı gibi gerek Türkiye'de ve gerekse Avrupa'da halk kültüründen yararlanmak ve onu işlemek büyük öneme sahiptir. İnkarcı ve keskin tutumlar yerine ancak araştırıcı ve halktan öğrenmesini bilen bir tutum devrimci olabilir.

Kemaliye (Eğin) yöresinden sözü açtık. Yine bu yöreden iki dörtlükle tamamlayalım.

"Gelin Ayşe geçmiş tezgah başına
Kahkülü dökülmüş hilal kaşına
Bin ilmik bağlarken bir nakışına
Dili türkü söyler eli boş değil.

Dost eliyle yuvarlanam dürülem
Murat günü çeyiz olam görülem
Gurbetten Eğin'e döndüğün zaman
İsterim ki yollarına serilem."

Gülriz Sururi-Engin Cezzar topluluğu "Uzun, İnce Bir Yol"u sürdürüyor

Uzun bir aradan sonra yeniden tiyatroseverlerin karşısına çıkan Gülriz Sururi ve Engin Cezzar, iki kişilik oyunları "Uzun İnce Bir Yol"u Harbiye Kenter Tiyatrosunda sürdürüyorlar.

"Uzun İnce Bir Yol" Sururi-Cezzar çiftinin kendi yaşam gerçeklerine uygun bir sorunu, uzun yıllardan sonra sahneye dönen iki sanatçının nasıl bir oyun oynamaları gerektiğini tartışmaları ile başlıyor ve öyle devam ediyor. İki sanatçı Türkiye'deki tiyatro serüveninin geçmişine dönüyor ve 1964'de ilk kez "Keşanlı Ali Destanı" ile köy gerçeklerine eğilen Türk tiyatrosunun başından bu yana ne gibi aşamalardan geçtiğini kısaca sergiliyorlar. Oyunda "Keşanlı Ali Destanı", "Ayşe" opereti, "Lükres Borjiya", "Antonius ile Kleopatra", "Sokak Kızı İrma", "Hamlet", "Teneke", "Ana" gibi eserlerden bölümler sunuyorlar. Oyun Türk tiyatrosundaki olumsuz eğilimlere bir hiciv ve güldürü dili içinde eleştiri getiriyor.

"Uzun İnce Bir Yol"un yazarları Gülriz Sururi ve Mehmet Akan. Müzik düzenlemesi Cenan Akın'a, dekor-kostümleri Osman Şengezer'e ait. Oyunun yönetmeni ise Engin Cezzar.

Gülriz Sururi-Engiz Cezzar Tiyatrosu, uzun yıllar yerli oyunlara öncelik tanımış bir topluluk olarak dikkati çekmiş, 1975 Mayıs ayında günün ekonomik koşullarının ağırlığına dayanamayarak kapanan tiyatrolar kervanına katılmıştı.

Galatasaray rahat bir nefes aldı..

Galatasaray 1 Trabzonspor 0

STAD : İnönü
HAKEMLER: Yılmaz Önen xxx-Fevzi Ayyüce xxx Hüseyin Karaca xxx.
GALATASARAY: Mustafa xx- Müfit xx, Güngör xxx, Fatih xxx, Erdoğan xxx- Gürcan xxx, B.Metin xxx, Cüneyt xxx- Öner xxx, Kemal x (Oğuz x), Orhan x (İbrahim x)
TRABZONSPOR: Şenol xxx-Turgay xxx, Necati xxx, Hüsnü xx, Ahmet xx- Serdar xxx, Tuncay xx, Güngör xx- Mustafa xx, Cengiz Galip xx
GOL: Cüneyt (dak. 82.)

MUSA SEZER

Çok rüzgarlı bir havada, Galatasaray oyuna rüzgar altında başladı. Oyunun hemen başında Trabzonspor'un bir akınında Cengiz Güngör'e çok sert girince hakem oyunu durdurdu, yan hakeme danışan Yılmaz Önen, Cengiz'e kırmızı kart gösterdi. Galatasaray rüzgar altında olmasına rağmen daha baskılı idi. Hücumlarında Kemal ve Orhan'ın beceriksizlikleri Galatasaray'ın gol atamamasına neden oldu. Oyun futbol bakımından vasatın üstüne çıkamadı. 10 kişi oynayan Trabzonspor'a karşı Galatasarayda bir değişiklik gerekirken ileri uçta yine üç kişiyle hücuma devam ettiler, bu yüzden de bir türlü gol atamadılar ve devre 0-0 sona erdi..

İkinci yarıda Trabzonsporun daha çok savunmaya yönelik olduğunu gördük. Beraberliği kabul etmiş görünen Trabzonspor zaman zaman da kontrataklarla tehlikeli oldu. Üstün oyununu sürdüren Galatasaray akıl almaz goller kaçırdı. Nihayet 82. dakikada Öner'in ortasını Cüneyt çok güzel bir kafa vuruşu ile Trabzonspor kalesine gönderince skoru da ilan etmiş oldu 1-0

DİĞER SONUÇLAR
Adanaspor- A.Demirspor 1-0
Diyarbakırspor- Beşiktaş 2-2
G. Antepspor- Eskişehirspor 0-0
Orduspor-Zonguldakspor 2-2

Galatasaray'ın Trabzonspor'u 1-0 mağlup ettiği karşılaşmada sarı-kırmızılıların bir atağını Trabzonsporlular önlemeye çalışıyor. (THA)

RİZESPOR FENERBAHÇE'YE PUAN KAPTIRDI: 0-0

HAKEMLER: Nihat Özbirgül xx- Halil Dindemir xx- Yavuz Bozada xxx
RİZESPOR: Bahattin xxx- Erol xxx, Kahraman xxx, Yaşar xx, Muharrem xx, Müfit xx, Hüseyin xx, Zafer xx- Sinan xx, Osman xxx, Arif xxx
FENERBAHÇE: Adem x- Onur x Cem xx, Erol xx, Yaşar x- Müjdat x, Mehmet xx, Önder xx- Mustafa x, Raşit xx, Tuna x (İbrahim xx)

İki İzmir takımı puanları paylaştı

Göztepe - Altay: 0-0

Stad: Atatürk,
HAKEMLER: Hilmi Ok x- Coşkun Uygun xx- Mustafa Öney xx...
GÖZTEPE: Ercan xx- Halim x, Sadettin x, İsmail xx, Kenan xx- F. Mehmet x, (Kazım xx), İsmet x, S. Mehmet xx- Doğan xx, Sadullah x, İrfan x.
ALTAY: Alptuğ xx, Sabahattin xx, Bilal xx Şeref x, Kemal xx- K. Mustafa xx, Ahmet xx, Nevruz xx- Murat xx, Alper xx, B. Mustafa xx...

MUSTAFA TOPRAĞIN

Genel Müdürlük Kupası Halter Birincilikleri sona erdi

KONYA (THA)

Beden Terbiyesi Genel Müdürlük Kupası Halter Birinciliği Şampiyonası dün yapılan müsabakalarla sona erdi. Kilolarında birinci olan halterciler şunlar:

YILDIZLAR

82.5 Kg.: Osman Uçar (Adana), 147.5 Kg,

82.5 Kg.: Zeynel Uzkara (Tarsus), 220 Kg,

GENÇLERDE

82.5 kg: Gürsel Dedeoğlu (Ankara), 272.5 Kg, 90 Kg: Ömer Taş (İstanbul), 215 kg, 100 kg: Raif Özel (Ankara), 280 kg, — 110 kg: Adnan Ertan (Tarsus), 180 kg.

Voleybol ligi

GALATASARAY DSİ SPOR'U 3-1 YENDİ

Salon: Anadolu Spor Sitesi,
Hakemler: Şani Göllü xx, Faruk Gönen xx..
GALATASARAY: Bozkurt xxx, Recep xxx, Erdan xxx, Ertan xxxx, Korkut xxx, Ömer xxx..
DSİ SPOR: Necdet xx Kahraman xx, Özkan xx, Can xxx, Fatih xx, Serdar xx..
(Setler: 12/15, 15/11, 15/7, 15/5)

Güney Sanayi' ye 3-1 yenilen muhafızgücü ligden düşüyor

Salon: Selim Sırrı Tarcan,
Hakemler: Oktar Tertemiz xxx, İsmet Özgümüş xxx..
MUHAFIZGÜCÜ: Mustafa x, Öcal x, Cumhur x, İsmail x, Muhsin x Eyüp x..
GÜNEY SANAYİ: Mustafa xxx, Mehmet xxx, Avni xxx, Aziz xxxx, Feyza xxxx, Aykut xxx..
(Setler: 4/15, 10/15, 15/9, 7/15)
Diğer sonuçlar:
Taçspor-S.S.K: 3-1
Karşıyaka-Altınyurt: 3-1

Necdet Ayaz

Türkiye Kros Birinciliğinde Necdet Ayaz birinci oldu

ANKARA

Türkiye kros şampiyonası dün yapıldı ve erkeklerde Necdet Ayaz, birinci oldu. Tedbirli olarak Ceza Kuruluna verilmiş olan Mehmet Yurdadön yarışmaya katılmadı.

Necdet Ayaz'ın birinciliği kazandığı yarışmada Veli Ballı ve Sermet Timurlenk ilk 10 arasına girdiler.

Şimpiyonada erkeklerde ilk altıya girenler, bayanlarda ise ilk dörde girenler 1 Martta Ankara'da, Balkan Şampiyonası için kampa alınacaklar.

Yarışmada dereceye giren sporcular şöyle:

GENÇ KIZLAR 2000 METRE: Güneş Kaplan (Ağrı) 6.46.8

BÜYÜKKIZLAR4000 METRE: Ülker Kutlu (Ankara) 14.12.5

GENÇ ERKEKLER 6000 METRE: İbrahim Doğan (Ağrı) 18.28.2

BÜYÜK ERKEKLER 12.000 METRE: Necdet Ayaz (Ankara) 35.59.21

ORTA GENÇ ERKEKLER: 8000 METRE: Sefa Het (Ankara) 24.19.2.

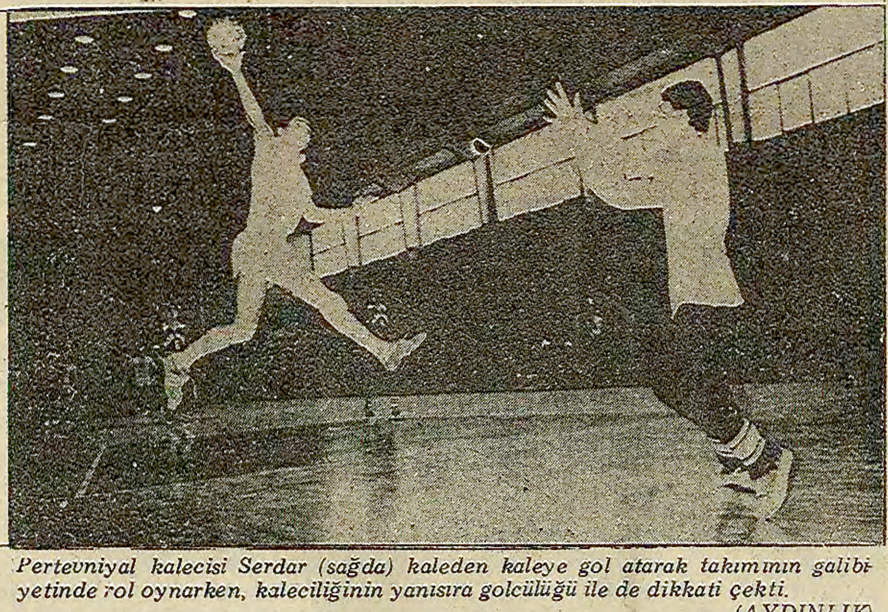

Pertevniyal kalecisi Serdar (sağda) kaleden kaleye gol atarak takımının galibiyetinde rol oynarken, kaleciliğinin yanısıra golcülüğü ile de dikkati çekti.
(AYDINLIK)

Pertevniyal'in Alibeyköysporu 42-19 yendiği maçta

Kaleci, kaleden kaleye gol attı

İstanbul hentbol liginde Pertevniyal Alibeyköyspor'u farklı bir skorla 42-19 yenerken, Alibeyköyspor kalecisinin kalesinden fazla çıkmasından yararlanan Pertevniyal kalecisi Serdar, rakip kaleye yaptığı direk atışla takımına bir gol kazandırdı. İlk yarısını Pertevniyal'in 23-7 önde kapattığı karşılaşmada Alibeyköyspor'dan İdris hakem tarafından oyundan atıldı. Günün diğer karşılaşmasında da Taçspor Bağlarbaşını 52-10 (19-4) mağlup etti.

Salon: Bağlarbaşı A,
Hakemler: Kamil Kuş xxx, Ufuk Uyanık xxx..
PERTEVNİYAL: Serdar (1) xxxx- Cevat (3) xxx, Ali (3) xxx, B. Murat (7) xxxx, Can (12) xxxx, Nuri (2) xxx, Saner (8) xxx, Seçkin (1) xxx, Aykut (1) xx, K. Murat (2) xx, Aşkın (2) xxx,.
ALİBEYKÖYSPOR: İrfan xx, Özen x İdris (3) xxx, Hasan (7) xxx, Faruk (2) xx, Ali (1) xx, B. Alaattin (3) xxx, K. Alaattin (3) xxx, Kamil xx..
(Devre: 23-7)

SEDAT ÜRETEN

Spor Şurası 29-30 Martta toplanıyor

Beraberinde bakanlık müsteşarı Orhan Bilgin ve genel müdürlük yetkilileri ile beraber dün Bursa'ya gelen Gençlik ve Spor Bakanı Talat Asal, Spor Şurası'nın 29-30 mart tarihlerinde Ankara'da toplanacağını söyledi.

Bursa'ya gelişinde gazetecilerin çeşitli sorularını cevaplandıran Gençlik ve Spor Bakanı Asal, şöyle konuştu: "Türkiye'nin Moskova Olimpiyatlarına katılıp katılmaması önümüzdeki günlerde belli olacaktır. Seyircilere dağıtılacak broşürler basım aşamasındadır. Öte yandan bütçe komisyonunda aldığımız 325 milyon liralık ek ödeneğin 285 milyon lirasını semt sahaları ve tesisleri için harcayacağız."

Basketbolda

Tofaş Beşiktaş' ı tek basketle yendi: 81-79

Salon: Bursa Atatürk Spor Sarayı,
Hakemler: Aydemir Ekti xxx, Kadir Türkkan xxx,..
TOFAŞ SAS: Cihangir (22) xxx, Zeki (29) xxx Candan (6) xxx, Serdar (10) xx, Cevat (10) xx, Can (4) xx..
BEŞİKTAŞ: Abdullah (24) xxx, Battal (6) xx, Erman (22) xxx, Hasan (4) x, Ahmet(12) xxx, Mehmet (11) xx..
(Devre: 47-39)

Haftanın önemli maçında karşılaşmanın ilk yarısını 47-39 önde kapatan Tofaş SAS'ın Bursa'da Beşiktaşı zor da olsa 81-79 mağlup etmesi, Ankara deplasmanında bulunan şampiyonluğun en büyük adayı Efes Pilsen'i sevindirdi. Beşiktaşın puan kaybetmesi ile Efes Pilsen lig şampiyonluğuna bir adım daha yaklaştı.

Basketbolda diğer sonuçlar:
Galatasaray—DSİ Spor: 70-67
İ.T.Ü.— YENİŞEHİR İ.B: 81-98
Fenerbahçe—Eczacıbaşı: 48-103
Ziraat FSK—Efes Pilsen: 74-92
Ormanspor-Schweppes: 79-62

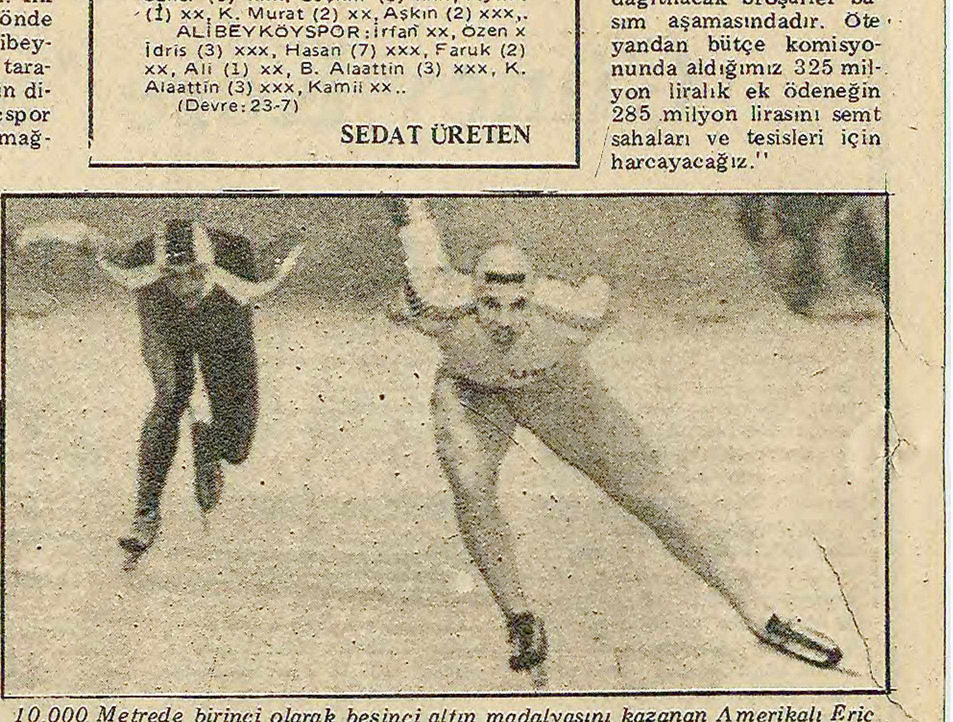

10.000 Metrede birinci olarak beşinci altın madalyasını kazanan Amerikalı Eric Heiden, ulaşılması güç bir rekor kırdı.

Heiden, 5. altın madalyasını kazandı

Kış Oyunlarının yıldızı

LAKE PLACID

Lake Placid Kış Oyunlarında katıldığı 10.000 metre yarışını 14.23.13'lük derecesiyle birinci bitiren Amerikalı Eriç Heiden bir altın madalya daha kazandı.

Heiden, daha önce 4 altın madalya kazanmıştı. Son kazandığı madalya ile altın madalya sayısını 5'e çıkaran Heiden aynı zamanda Kış Olimpiyatları tarihinde en fazla altın madalyaya sahip sporcu ünvanını kazanarak ulaşılması güç bir rekor kırdı.

Cumhurbaşkanı...

(Baştarafı 1. sayfada)

Ancak, parlamentodaki partilerin hiç birinin üye sayısı salt çoğunluğu sağlamaya da yetmiyor.

Bu durumda herhangi bir partinin kendi adayını seçtirmesi ancak başka partilerden destek almasına bağlı kalıyor.

Acaba kim kimin adayını destekleyebilir?

PARTİLİ ADAYLARIN ŞANSI ZAYIF

Partiler, Cumhurbaşkanlığına kendi adaylarının seçilmesini ne kadar arzuluyorlarsa, karşı partiden seçilmesini de o kadar istemiyorlar. AP, CHP'li bir kişinin Cumhurbaşkanı olmasını prestij kaybı sayıyor, CHP de aynı şekilde AP'li bir kişinin.

Böyle olunca, iki büyük partiden birine mensup adayların seçilme şansı zayıflıyor.

Bu bakımdan kulislerde adı geçenlerden Hasan Işık, Muhsin Batur, Necdet Uğur, Muhittin Taylan gibi isimlerin şansları az.

CHP'li adaylardan Karakaş'ın durumu biraz daha farklı. Meclis Başkanı bugüne kadar AP ve MHP'nin sempatisini kazanmış bir kişi olarak tanınıyor. Ne var ki, Karakaş'ın üzerindeki etiketin CHP olması onun adaylığının da AP tarafından desteklenme şansını ortadan kaldırıyor. Kaldı ki, Karakaş'ın CHP'lilerin çoğunluğundan oy alması da şüpheli görülüyor.

AP'nin tek adayı olduğu bilinen Çağlayangil'in durumu da öyle. Senato Başkanının her ne kadar bazı CHP'lilerin oyunu alabileceği söyleniyorsa da, MSP ve MHP'nin desteklememesi, seçilme şansını azaltıyor. MSP'liler Çağlayangil'i "Batı Kulübünün Üyesi" saydıkları için desteklemiyorlar. "Cumhurbaşkanı seçiminin anahtarı da bende" diyen Erbakan bu konudaki görüşlerini 12 veya 13 Martta yapacağı bir basın toplantısıyla açıklayacak.

Çağlayangil'in MSP ve MHP desteğinden yoksun olması, AP içinde bazı heveslerin kabarmasına yol açıyor. Saadettin Bilgiç ve Faik Türün bu amaçla paçaları sıvadılar. Taraftar toplamaya çalışıyorlar. Ancak Türün'ün kendisine duyulan "allerji" nedeniyle İçişleri Bakanlığına bile getirilmemiş olması bu gayretinin boşuna olduğunu gösteriyor. Bilgiç ise AP içinde şimdiye kadar 12 kişiyi ayarlayabilmiş durumda.

ÖTEKİLER

Parlamento aritmetiği bir partinin kendi adayını seçmesine yetmediğinden, Cumhurbaşkanının seçilmesi AP ile CHP'nin bir aday üstünde birleşebilmesine bağlı kalmış oluyor. Aksi takdirde hiç bir aday salt çoğunluğu sağlayamayacak, turlar uzadıkça uzayacak, seçim sorun haline gelecek ve Korutürk'ün görev süresinin sona erdiği 6 Nisanda yeni Cumhurbaşkanı hâlâ seçilmemiş olacak.

İki büyük parti de karşı tarafın adayını desteklemeyi prestij kaybı saydıklarına göre, bunalım doğmaması için başka bir aday üzerinde birleşmeleri gerekecek.

Bu durum gözleri partisiz adaylar üzerine çeviriyor. Bunlar da Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş senatörlerden Hilmi Fırat, Sadi Irmak ve Zeyyat Baykara ile Genelkurmay Başkanı Kenan Evren.

Gerek kişiliği, gerek görüşleri itibariyle üzerinde kolayca anlaşılabilecek aday olmakla birlikte, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Fırat'ın rahatsızlığı bir engel teşkil ediyor. Malta NATO karargahında görev yaparken geçirdiği bir boğaz ameliyatı nedeniyle alçak sesle konuşması engel olarak öne sürülüyor. Sadi Irmak'ın adının dolaşması, bir zamanlar "partiler üstü" başbakanlık yapmasından kaynaklanıyor. Ancak Irmak'ın ciddi bir destek sağlama ihtimali zayıf. Bu durumda, Zeyyat Baykara, Kontenjan Senatörleri arasında en kuvvetli aday olarak gözüküyor. Baykara'nın bütçe ve Sıkıyönetim görüşmeleri sırasında yaptığı konuşmalarda terörün iki kaynağına da dikkat çekmesi, objektif ve tarafsız bir kişiliğe sahip olmasının kanıtı olarak gösteriliyor.

GÜRLER FORMÜLÜ VE EVREN

Başkent kulislerinde yaygın söylentilerden biri de, 1973'de uygulanan "Gürler Formülü"nün yeniden uygulanarak, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Kenan Evren'in Cumhurbaşkanlığına seçileceği yolunda. Bu formüle göre Evren, Genelkurmay Başkanlığından emekli edilecek. Sonra Korutürk tarafından Kontenjan Senatörü olarak TBMM'ye sokulacak. Daha sonra da Cumhurbaşkanlığına adaylığını koyacak.

Bu formülün tekrar deneneceğini savunanlar görüşlerine kanıt olarak Genelkurmay Başkanının son demeçlerini ve Kara Kuvvetleri Komutanı Nurettin Ersin'in görev süresinin uzatılmasını gösteriyorlar. Bu görüşe göre, Orgeneral Evren, Erzurum'daki tatbikatta yaptığı konuşmalar ve Günaydın gazetesine verdiği demeçle Cumhurbaşkanlığına "yatırım" yapmıştır. Evren'in adaylığının AP tarafından desteklenmeme ihtimaline karşı da Ersin'in görev süresi AP'ye bir taviz olarak uzatılmıştır. Evren'den boşalan Genelkurmay Başkanlığına Nurettin Ersin getirilecek, AP'nin kaygıları da böylece giderilmiş olacaktır.

Ancak, 1973'de denenen ve sonuç vermeyen Gürler formülüne ne Evren'in ne de Korutürk'ün itibar etmedikleri belirtiliyor. Korutürk'ün, Gürler formülünün alternatifi olarak AP ve CHP'nin birleşmesi sonucu seçilmiş olması da, Evren'in ve Cumhurbaşkanının bu formüle karşı oldukları söylentisine kuvvet kazandırıyor.

Öte yandan, orduya yakın çevreler, Genelkurmay Başkanının adının bu tür polemiklere karıştırılmasından hoşnut olmadığını, ayrıca Ersin'in görev süresinin uzatılmasının da Cumhurbaşkanlığı seçimi ile ilgisi bulunmadığını belirtiyorlar. Ersin'in görev süresinin uzatılması CHP döneminde Deniz Kuvvetleri Komutanının süresi uzatıldığı için Demirel'in de "kerhen" aynı yolu izlemek zorunda kalmasına bağlanıyor.

Görünen o ki, Mart ayı başından itibaren Cumhurbaşkanı seçimi ile ilgili kulisler daha da yoğunlaşacak, belki adaylar daha da çoğalacak. Ama ne olursa olsun, yeni Cumhurbaşkanının kim olacağı, yine iki büyük partinin karşılıklı oturup bir aday üzerinde anlaşmalarıyla belirlenecek.

Komandolar...

(Baştarafı 1. sayfada)

mış, 18-20 yaşlarındaki gence ait bir ceset bulundu. Emniyet yetkililerinden alınan bilgiye göre olay yerine giden güvenlik kuvvetleri öldürülen gencin kimlik tespitini yapmak isterlerken cesedin yanına "Türk askerine selam dur, Rus uşağını vur-T.İ.B" yazılı bir bildiri buldular. Olay hakkında yetkililer tarafından gerekli soruşturmaya başlandı.

Öte yandan cinayetin, Hergün gazetesindeki yayının ertesi gününe rastlaması dikkat çekti. Hergün gazetesinin 23 Şubat 1980 tarihli sayısında, "Ülkücü gençliğin sloganı: Türk askerine selam dur, Rus uşağını vur" başlığı altında yayınlanan yazıda ülkücü gençliğin bu sloganı taşıyan bir bildiri dağıttığı belirtilirken şu satırlar yer alıyordu:

'Komünistlerin kalleşliği ve uşaklık ruhu karşısında Ülkücü Gençliğin Türk askerine bütün gönlüyle sahip çıkması yurttaşlarımız arasında büyük sevinç yarattı.'

Böylece komandoların dağıttığı ve Hergün gazetesinin de yer verdiği bildiriyle bu acımasız cinayet üstleniliyordu.

Öte yandan önceki gece Taksim'de kavga eden sigara satıcılarına ateş eden jandarma eri, Abdülhamit Karakoyun adlı şahısı olay yerinde öldürdü.

BELEDİYE MEMURUNU BAĞLAYIP TELSİZİ GÖTÜRDÜLER

1 Mayıs mahallesi kenarındaki çöplükte nöbet tutan belediye memurunu bağlayan sahte solcular bürodaki telsizi alıp kaçtılar.

Polis yetkililerinin verdiği bilgiye göre, memurun el ve ayaklarını bağlayan silahlı sahte solcular, "Biz bu telsizi kamulaştırıyoruz" yazılı bir kağıt bırakarak kaçtılar.

Kartal, Karlıktepe'de, Gümüş-Koop yöneticilerine saldıran sahte solcular, ellerindeki sopalarla otomobilin camlarını kırıp kaçtılar.

TİKP üyesi Müslim Aytemir ve Baki Can isimli Gümüş-Koop yöneticilerine iş dönüşü sopalı saldırı düzenleyen "Aktancılar", kooperatif yöneticilerinin binmek üzere oldukları arabanın da camlarını kırıp kaçtılar.

Kendilerine "Aktancılar", yahut "Türkiye İhtilalci Kominist'ler Birliği" (TİKB) diyen saldırganların Karlıktepe'deki kahvehane ve çevresini kontrolları altında tuttukları bildiriliyor.

Dün bir grup İGD'linin Kartal-Maltepe'de korsan miting düzenleyip pankart açarak kaçtıkları da gelen haberler arasında.

ANKARA'DA

Ankara'nın Dikmen semtinde dün meydana gelen olayda Ömer Ali Aksoy adlı bir işçi tabancayla vurularak öldürüldü. Katillerin kimliklerinin belirlenemediği bildirildi.

İçişleri Bakanlığından yapılan bir açıklamaya göre, 9 Şubat-23 Şubat tarihleri arasında çeşitli suçlardan toplam 2804 kişi yakalandı, çeşitli bomba imallerinde kullanılan malzemelerle birlikte 185 adet silah ele geçirildi.

Yakalanan gruplar arasında 85 kişiyle Dev-Yol ilk sırayı alırken, ikinci sırayı 59 kişi ile MLS-PB alıyor. Yakalanan diğer kişilerin 34'ü Dev-Sol'a 18'i Kurtuluş'a, 18'i Acilcilere, 8'i 'Devrimci Halkın Öncüleri 'ne, 18'i TİKB'ye, 6'sı Halkın Birliği'ne, 19'u Halkın Kurtuluşu'na, 6'sı Devrimci Halkın Yolu'na, 5'i Devrimci Kurtuluş'a 11 Genç Emekçiler Birliği'ne, 2'si Devrimci Halkın Birliği'ne, 1'i Partizan'a, 2'si Dev-Savaş'a bağlı

Ele geçirilenlerden 17 kişi öldürme olayından, 5 kişi silahlı gasp, soygun 18'i kaçakçılık, 858'i silahlı saldırı ve çatışma olayı sanığı olarak belirleniyor. Uyuşturucu madde sanığı 44 kişinin de yakalandığı belirtildi. Ele geçen suç aletlerinin dökümü ise şöyle:

5 adet otomatik tüfek, 7 adet av tüfeği, 173 adet tabanca, 7 namlu, 126 adet tabanca kapak takımı, 14 tabanca iğnesi, 3032 mermi, 20 dinamit lokumu, 16 bomba, 8 bıçak, 8 şiş, 1 boğma zinciri, 7 metre saniyeli fitil, 137 gram nitro gliserin, 25 milyon lira değerinde plastik hammaddesi.

Uyuşturucu madde olarak da, 11 kilo civarında esrar, 10 kiloyu aşkın eroin, 2 kilo bazmorfin, 20 litre hidroklorik asit, 20 litre dietil eter, 10.610 alman markı, 550 dolar, gümrükte de 7 milyon değerinde Alman markı ele geçirildiği bildirildi.

HATAY'DA

Hatay'ın Samandağ ilçesinde Adalet Partisi ilçe Başkanı Ali Yalçın'ın oğlu Mehmet Yalçın önceki gece özel otomobili ile Meydan köyünden dönerken 3 kişi tarafından silahlı saldırıya uğradı. Gülseren Yalçın adlı nişanlısı öldü, kendisi ise ağır yaralandı. Kaçan katillerin aranmasına başlandığı bildirildi.

DİYARBAKIR'DA

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü 2. Şube polis memurlarından Muharrem Aldemir, dün saat 07.00 sıralarında henüz kimlikleri saptanamayan kişilerin açtığı ateş sonucu vurularak öldü. Öldürülen polisin bir suçluyu takip etmekte olduğu, olay sırasında yoldan geçmekte olan Fikriye Özgeçici adlı bir kadının da kurşunlara hedef olarak yaralandığı bildirildi.

Olayla ilgili bir açıklama yapan Emniyet Müdür Muavini Reşat Anıl Utkular, "İki gün içinde iki polis memurumuz şehit edilmiştir. Olaylar birbirine bağlantılıdır. Olayı çok yönlü soruşturmaktayız' dedi.

SİİRT'DE

Şırnak Belediye Başkanı Abdullah Erkan, Sıkıyönetim Komutanlığınca gözaltına alındı. Yerel seçimlerde Belediye Başkanlığını kazanan bağımsız Başkan Abdullah Erkan'ın gözaltına alınma nedeninin açıklanmadığı bildirildi.

Beşiktaş Dikilitaş'ta dün saat 18.00 sıralarında Kasım Arabul isimli vatandaşa ait bakkal dükkanı bombalandı. İkisi kız 4 kişi olan saldırganlar bakkalın karşısında bulunan İş Bankası Şubesine Dev-Sol imzalaı bombalı süsü verilmiş pankart astılar.

Biyografileri...

(Baştarafı 1. sayfada)

ğı sırasında orgeneral oldu ve Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanlığına getirildi. 1977 yılında Kara Kuvvetleri Komutanı, 1978 Martında Genelkurmay Başkanı oldu.

ZEYYAT BAYKARA

1918'de Kemaliye'de doğdu. Evli, üç çocuk babası. SBF mezunu.

Müfettişlik, Müşavirlik, Gelirler Genel Müdürlüğü, Hazine Genel Müdürlüğü, Milletlerarası İktisadi İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterliği, Bonn Büyükelçiliği, Maliye Bakanlığı, Devlet Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı yaptı.

1974'de Cumhurbaşkanı tarafından senatör seçildi.

SADİ IRMAK

1904 yılında Seydişehir'de doğdu. Evli, iki çocuklu. Berlin Tıp Fakültesinde Lisans ve Tıp Doktorası ile Fizyoloji İhtisası yaptı. İstanbul ve Münih Üniversitelerinde ordinaryus profesör olarak çalıştı.

İki dönem milletvekilliği, Çalışma Bakanlığı ve Başbakanlık yaptı.

1974'de Cumhurbaşkanınca senatör seçildi.

MUHSİN BATUR

1920'de İstanbul'da doğdu. Evli, iki çocuk babası.

Hava Harp Okulu ve Harp Akademisi mezunu.

Hava Kuvvetlerinde çeşitli görevlerde bulundu.

Kütahya Valiliği ve Belediye Başkanlığı yaptı.

Genelkurmay Lojistik Başkanlığı, Yüksek Askeri Şura üyeliği görevlerinde bulundu. Hava Kuvvetleri Komutanı iken orgeneral olarak emekliye ayrıldı.

1974'de Cumhurbaşkanınca senatör seçildi. Daha sonra CHP'ye geçti.

NECDET UĞUR

1923'de Mecitözü'nde doğdu. Evli, bir çocuklu.

Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu.

İstanbul Belediye Başkanlığı yaptı.

Üç dönemdir milletvekili.

İçişleri ve Milli Eğitim Bakanlıkları yaptı.

MUHİTTİN TAYLAN

1910'da Sivas'ta doğdu. Evli, üç çocuk babası.

Hukuk Fakültesi mezunu.

Hakimlik ve Anayasa Mahkemesi Başkanlığı yaptı. 5 Haziran 1977'de Sivas'ta CHP Senatörü seçildi.

Mecliste...

(Baştarafı 1. sayfada)

görüşülmesi bugüne kaldı.

CHP Grubunun dünkü birleşiminde gruba önceki gece meydana gelen olaylar hakkında bilgi veren Grup Başkanvekili Coşkun Karagözoğlu, hükümetin bütçe görüşmelerini CHP'ye ve kamu görevlilerine saldırı aracı haline getirdiğini ve sanki çoğunluk iktidarı gibi davrandığını, oysa CHP grubu olmaksızın bütçe görüşmelerinin yapılamayacağını savundu. Daha sonra Grup oybirliği ile görüşmelere katılmama kararı aldı.

CHP grubunun katılmaması nedeniyle dünkü 4 oturumda da çoğunluk sağlanamadı. Görüşmeler bugüne ertelendi.

Millet Meclisinin dünkü birleşiminde çoğunluk sağlanamaması üzerine Partisi adına yazılı bir açıklama yapan MSP Grup sözcüsü Şener Battal, MSP Milletvekillerinin düzenledikleri 'Emekliler' toplantısı nedeniyle genel kurula katılmadıklarını söyleyerek bugün tam kadro ile mecliste olacaklarını söyledi. "Bütçe devletimizin bütçesidir. Bütün siyasi partilerin karşılıklı anlayış içinde bulunmaları lazımdır" diyen Battal kaybedilen çalışma gününün telafisinin mümkün olduğunu belirtti.

Millet Meclisi AP grubu da Mecliste çoğunluk sağlanamaması üzerine toplandı. Başbakan Demirel grupta yaptığı konuşmada bütçenin çıkarılamayacağı düşüncesine kapılınmamasını isteyerek, "Türkiye'nin bütçesiz kalmasını hiç kimse düşünemez. Bugün meclisin toplanmasını engelleyen CHP de düşünemez. Devlet memurlarının 1 Martta maaş alamamasını kimse göze alamaz. Bütçe çıkacaktır. Bu bütçe bizim değil, devletin bütçesidir" dedi.

Afgan-Sovyet...

(Baştarafı 1. sayfada)

Hizbi İslaminin yayınladığı bildiride Sovyet ve Afgan ordu birliklerinin İmam Said eyaletine 250 tank ve zırhlı araçla saldırdıkları, ancak mücahitlerin zırhlı araçlar çekildikten sonra bölgeyi yeniden denetim altına aldıkları kaydedildi.

Bu arada mücahitlerin de son çatışmalarda 150 Afgan askerini öldürdükleri, 5 tankı tahrip ettikleri ve MI-24 tipi bir Sovyet saldırı helikopterini düşürdükleri bildirildi.

Kabil'in güneyinde Paktia eyaletinde 3 tankın tahrip edildiği belirtildi.

Hizbi İslami tarafından halka ve tüccarlara yapılan çağrıda Sovyet emperyalizmi ve uşakları yenilgiye uğratılana kadar boykot eylemlerine devam etmeleri istendi.

24 AFGAN SUBAYI PAKİSTAN'A KAÇTI

Afganistan parlamentosunun iki üyesi ile Afgan hükümet milisinden 24 subay Pakistan'a kaçtı. Tümgeneral Ahmad Mesud önderliğinde Pakistan'a geçen subayların sınırda görevli oldukları bildirildi.

Ahmed Mesud Pakistan yetkililerine yaptığı açıklamada Sovyetlerin Afganistan'a yaptığı müdahaleyi protesto ettiklerini, Afganlıların Sovyet işgaline karşı ayağa kalktıklarını ve gerçek Müslümanlar olarak yabancı müdahalesine katlanamayacaklarını söyledi.

BAŞBAKAN YARDIMCISI MOSKOVA'DA ÖLDÜ

Karmel yönetiminin Başbakan Yardımcısı ve Planlama Bakanı Sultan Ali Keşmand'ın Moskova'da öldüğü bildirildi. Çeşitli ajansların Pakistan'daki mültecilere dayanarak verdikleri haberlere göre, şubat ayı başında 'Devrim Konseyi' toplantısı sırasında çıkan çatışmada tabancayla yaralanan Keşmand tedavi için götürüldüğü Moskova'da öldü ve cenazesi geçen hafta Kabil'e getirildi.

İki kuşak; Enver Ziya Karal ve İlber Ortaylı

(Baştarafı 2. sayfada)

zanstan söz ettiği için. . . E bir idare tarihi, başsız sonsuz, mantar gibi bitmez ki! Tarih biliminin bir alfabesi vardır, değil mi?. . .

Efendim, "Bibliografi yetersizmiş". . .

Bence yetersiz olan. . .başka şey.

Aziz kardeşim, dikkatle göz attın mı kitaba?. . . Sanmam. . . Her bölümün sonunda, yardımcı birkaç kitap veriyor. . .Bibliografi sözkonusu değil!

Belki çok büyük otoritelerin yapıtlarını (vah vah) es geçmiş. . .

Harem

Harem, Enderun, Birun. . . diye ayırmış İlber. . . kitabında. . . Gene hiç tanımadığım ve değerli yapıtlarını yazık ki okumadığım Aydın Taneri feryatlanıyor:

'Vaaay, haremi ilk plâna alıyor..

Herhalde, sayın Aydın Taneri, Haremi, odaliskler in göbek attığı yer diye almıyordur. Öyleyse neden bu protokol sırası onu üzüyor, bilmek isterdim azıcık!. . .

Harem. . . düğümüdür, sarayın ve yönetimin. . .

İlber, Feridun Fazıl Tülbentçi değil. . . Tarihi roman yazmıyor. . .

Harem, padişahın, yani yöneticinin ailesiyle, oturduğu nabızdır. . . Sıralama, içerden dışarıya doğru yönelmiş, kitapta.

Kim ateş püskürürse püskürsün. . Kim duman salarsa salsın. Sayın Aydın Taneri'nin eleştirisini anlamak istiyorum. . . şaşkınlığımı bağışlasın.

Tanrım, bütün dengelemelere, engellemelere, garip hiyerarşiye, değer yargısı burulmuşluğuna karşın, gene çakı gibi, bir bilim kuşağı yetişiyor. . . Kaçmayacak bezdirilip ülkeden, bu kuşak!

Kaçmayın e mi?. . Romatizmalı duayenlere bırakıp, enine derinine bütün alanları. . .

—O kim oluyor da, koskoca profesörü eleştiriyor!

—Tuh be!. . . Ben oluyorum, ben bencağız!. . . Bir hilkat garibesi, diyeceğiniz var mı?. . . O kadar koskoca profesör olmaya ne gerek var?

TRT'de kıyım söylentileri dolaşıyor

● Mem-Der Genel Sekreteri İsmet Gücavlı, Kasaroğlu'na açık mektup gönderdi

ANKARA (ÖZEL)

TRT Genel Müdürlüğünde memur kıyımı ve sürgün olacağına dair söylentiler yaygınlaşmaya başladı. Çalışanları huzursuz ve tedirgin eden söylentiler üzerine Mem-Der Genel Sekreteri İsmet Gücavlı TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu'na açık bir mektup yazdı.

Gücavlı mektubunda, Genel Müdürün kıyım ve sürgünlerden vazgeçmesini, elindeki listeleri yırtmasını istedi.

Mem-Der Genel Sekreterinin Kasaroğlu'na açık mektubunu olduğu gibi yayınlıyoruz:

TRT GENEL MÜDÜRÜNE AÇIK MEKTUP

Sayın Kasaroğlu, TRT koridorlarında söylenti üstüne söylenti yayılıyor. Her saat başı sürüldüğü, kıyıldığı söylenen TRT'li sayısı katlanan sayılarla artıyor. Sabah 50 diye çıkan söylenti akşam 300-350 oluyor.

Sayın Genel Müdür ateş olmayan yerden duman çıkmaz. Bu demektir ki yönetiminiz de ülkemizin içinde bulunduğu kargaşa, anarşi, terör ortamını, çalışanların tedirginliğini, memurlar arasındaki bölünmeyi, kışı kıyameti dikkate almadan tasfiyeye hazırlanıyor. Önüne konan "solcu komünistlerle" dolu listelere bakarak ön olurlar alıyor, sürgünler hazırlıyor:

Sayın Kasaroğlu, partizanlık da bir yoldur. Ama çıkmaz yoldur. Ülkemizin içinde bulunduğu kargaşayı, anarşiyi, terörü artırıcı tehlikeli bir yoldur. Bu yola giren yöneticilerin niyetleri ne olursa olsun, ne kadar yurtsever olduklarını söylerlerse söylesinler sonuç olarak yaptıkları göstermektedir ki, bunlar kulağını Türkeşlerin, Rusya'nın beşinci kolunun telkinlerine açık bulunduranlardır. Yani birlik yerine bölünmeden, huzur ve güven yerine kargaşadan, anarşiden, demokrasi ve özgürlük yerine, baskıdan terörden yana olanlardır. Bu yola girenler meydanı eli kanlı faşist zorbalara bırakıyorlar, ülkemizin birliğine, bağımsızlığına düşman olan Rusya'nın yıkıcılığına zemin hazırlıyorlar. Yöneticiler kabul etseler de etmeseler de somut durum budur, gerçek budur.

Sayın Kasaroğlu, söylentiler gerçekseve siz de önünüze sürülen listelere bakarak sürgüne, kıyıma kalkışırsanız şuna inanın ki yukardan beri sıralamaya çalıştığımız kötü yola girmiş, partizanlığın çamuruna bulanmış olacaksınız. Kendiniz de, TRT'yi de kargaşanın, huzursuzluğun ellerine terketmiş, girdabına sürüklemiş olacaksınız. Bunun yayın ve yapım faaliyetlerini aksatmayacağını düşünmek ise mümkün değildir.

Sayın Genel Müdür, TRT'de, özellikle kurumа yönelik, haber programlarının sunuluşuna ilişkin eleştiriler karşısında sık sık sıkıyönetimin uyarısı var diyorsunuz. Olabilir. Peki partizanlık konusunda komutanların uyarısı yok mu? Komutanların mektubunu bir kez daha incelemenizi tavsiye ediyoruz. Kaldı ki başta TRT çalışanları olmak üzere 45 milyon Türkiyeli TRT konusunda çok hassastır.

MC'ler döneminde faşist obalara teslim edilmek istenen, Ecevit hükümeti döneminde haber bültenleri TASS ajansının yorumlarına göre hazırlanan TRT'de yapılan partizanlığın topluma, halka verdiği zararları hep birlikte gördük.

Sayın Genel Müdür, bu nedenlerle soruyoruz siz ne yapmak istiyorsunuz? Neden yanasınız?

Hizmetin gereği olarak tayin yapıyorum demeniz hiç kimseyi inandırmamaktadır. Çünkü aylardır her yola başvurarak, İstanbul'a, İzmir'e gitmek isteyenler var ve nakilleri yapılmıyor. Net olarak görülüyor ki, yapılan hizmetin gereği olarak tayin değildir, çalışanları siyasi düşüncelerine göre sürgündür.

Sayın Genel Müdür sizi uyarıyor ve henüz iş işten geçmediği için yol yakınken dönmenizi öneriyoruz. Sürgünlerden, tayinlerden vazgeçmek hem ülkemizin, hem halkımızın, hem de TRT çalışanlarının yararınadır. Sizi elinizdeki listeleri yırtıp çöp sepetine atmaya hizmet için gerekliyse gönüllülük esasına göre işlem yapmaya, Rusya'nın beşinci kolu ile Türkeş'in faşist komandolarına karşı çıkmaya çağırıyoruz.

Maden-İş, 5 Martta 110 fabrikada grev kararını asıyor

BURSA (THA)

TÜRKİYE Maden-İş Sendikası 13. Bölge Temsilciliği, 16 ildeki 110 fabrikada 5 Martta grev kararı alınmasının beklendiğini açıkladı.

MESS'le uyuşmazlığa gidilmesinden sonra konunun Uzlaştırma Kurulunda ele alındığını belirten sendika yöneticileri "Uzlaştırma Kurulundan ancak tekelci sermayenin istemi doğrultusunda MESS'in işverenleri memnun edici nitelikte karar çıkacaktır.

"Biz zaten sendikamız lehine karar çıkmasını beklemiyoruz. Buna göre en geç 5 Martta grev kararını 110 fabrikaya asmış olacağız. Bu tarihten 6 işgünü sonra da grev uygulama hakkımız doğacaktır. Haklarımızı alma mücadelesini alanlarda vereceğiz" dediler.

TÜRK METAL, MADEN-İŞ'İ REFERANDUMA DAVET ETTİ

ANKARA (THA)

Türk Metal Sendikası bir açıklama yaparak Maden-İş Sendikasını Seydişehir Alüminyum Tesislerinde referanduma çağırdı.

Maden-İş'in sahte fişler düzenleyerek bu işyerinde yetki almak istediğini, ancak Bölge Çalışmanın belgeleri incelediğini ve yetki vermediğini söyleyen Türk Metal Başkanı Mustafa Özbek "Maden-İş kendisine güveniyorsa referanduma gidelim, işçinin hür iradesi ile yetkili sendika belirlensin" dedi.

Mehmet Can, idam cezalarının hemen infaz edilmesini savundu

ANKARA (THA)

ESKİ Adalet Bakanı Mehmet Can, idam cezalarının tasdik edilmesi gerektiğini söyledi.

Can, Yankı dergisinin konuyla ilgili sorularını şöyle cevaplandırdı:

"Ceza Kanunumuzda idam cezalarının infazı için Meclisin tasdiki gereklidir. 1974'den bu yana yargı organlarında kesinleşmiş 11 idam cezası vardı. Bunlar Meclisin tasdikine sunuldu. Bu cezaların geciktirilmesi doğru değildir. Hem cezaların böyle bir ortam içinde bekleyişleri açısından, hem de toplumda hiç idam cezası verilmiyor görüntüsünü silme bakımından. Ayrıca bunların yargı üzerinde olumsuz etkileri de vardır. Verilen idam cezalarının tedhişin durdurulmasında bu ortamda etkili olacağı Kanaatindeyim."

BAŞSAĞLIĞI

Osman Oğuz Naim Oğuz

Yurtsever öğrenci arkadaşlarımız, faşist katiller tarafından katledildi. Ailesine ve halkımıza başsağlığı dileriz.

—Katiller bulunsun, hesap sorulsun.

—Gençliğe can güvenliği, öğrenim özgürlüğü

DGB'li öğrenciler

İlkbahar ekimi

(Baştarafı 1. sayfada)

köylüler ve Çorum'un Alaca köylüleri de üç aşağı beş yukarı aynı hesapları çıkartmaktadır.

Anadolunun çeşitli yerlerinde köylü, ancak kendi ihtiyacını karşılayacak kadar toprağı ekmek düşüncesindedir. Çünkü buğday taban fiyatının düşük ilan edilmesi halinde zarar etmek tehlikesi vardır.

Buğday fiyatının böyle bir zarara yol açmayacağı kabul edilse bile, az ve orta topraklı geniş köylü kesimi, ekim için gerekli masrafı karşılayamaz durumdadır. Buğdayını verilen-primle birlikte 510 kuruştan satmıştır. Bu parayla yakın zamana kadar yarım litre mazot almak mümkünken, bu yıl ancak çeyrek litre satın alınabilmektedir. Gübre fiyatındaki artış, daha da büyüktür. Köylünün çok daha zararınadır. Geçen yıl sattığı buğdayla bu yıl gübre alacak olan köylü, altı misli fazla fiyat ödeyecektir.

Öte yandan gerek ekim zamanında gerekse biçme zamanında mazot bulamama korkusu üreticiyi ekim yapmak konusunda kararsızlığa yöneltmektedir.

Bu durumda ekim yapacak çiftçinin üç konuda güven duygusu içinde olması, ülkemizin beslenme sorunu açısından büyük önem taşımaktadır:

1— Buğdaya yeterli taban fiyatı şimdiden belirlenmeli ve ilan edilmelidir. Bu taban fiyatı, köylüyü ekim yapmaya yöneltmekle, enflasyonun hızını kesmek ve ekmek satın alan büyük çoğunluğu gözetmek kaygıları arasında bir denge kurmalıdır. Yaptığımız araştırmalar, köylünün ekim yapması için buğday taban fiyatının bugünkü fiyatlarla 12 liranın altına düşmemesini gerekli kılmaktadır.

2— Hayat pahalılığı yüzünden ilkbahar ekimi için sakladığı parayı elinden çıkartmak zorunda kalan çiftçiye ekim için gerekli kredi sağlanmalıdır. Kredinin ihtiyacı olan kesime ulaşması ve hakça bir dağıtım için uygulanabilir ölçüler bulunmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır.

3— Köylünün zamanında sürüm yapabilmesi, toprağı tavında ekmesi ve gübreyi zamanında atması için yeterli mazot ve gübre bütün illerimize zamanında sağlanmalıdır.

Büyük bir ekonomik bunalım içine giren ülkemizde, bugüne kadar en büyük tesellimiz, kendimize yeterli yiyecek ve giyeceğin kendi ülkemizde üretilebilmesi olmuştur. Ekonomimizin bu özelliği çok önemlidir ve sanayimizi geliştirmemiz açısından da sağlam bir temeldir. Geniş köylü kitlelerinin hayat pahalılığı yüzünden sarsılan durumu bu temeli de yıkımla tehdit etmektedir.

Eğer hükümet, enflasyonun hızını keseceğim diye köylü kitlelerinin gelirinde de büyük düşmelere yol açarsa, kendi bindiği dalı da kesmiş olacaktır. Bir kısım toprakların ekilmemesi, bu kez de Türkiye'yi tahıl ve yiyecek satın almak sorunu ile karşı karşıya bırakır ki, o zaman dışsatımı artırmak düşüncesiyle yola çıkan hükümet, ülkeyi daha büyük bir döviz sıkıntısının içine düşürmüş olur.

Türkiye için, köylüyü unutmanın bedeli çok ağırdır. Buğday üreticisi, hükümetin bu konuda bir güvence vermesini beklemektedir.

Köylüyü unutmak Türkiye'ye çok pahalıya mal olur.

Şanar...

(Baştarafı 1. sayfada)

Dün gece Eurovizyon'da Ajda Pekkan tarafından okunacak şarkının belirlenmesi için Büyük Jüri toplandı ve finale bırakılan üç şarkıyı son olarak bir kere daha dinledi. 22 kişiden oluşan Büyük Jüri ikinci turda salt çoğunlukla sözleri Şanar Yurdatapan'a ait olan, beste ve düzenlemesini Atilla Özdemiroğlu'nun yaptığı Pet'r Oil şarkısını birinci seçti. İkinciliği, sözlerini Adnan Yamuk'un yazdığı ve Şerif Yüzbaşıoğlu'nun bestelediği, düzenlemesini de Onno Tunç'un yaptığı "Olsam" isimli şarkı aldı. "Bir Dünya Var" isimli şarkı ise üçüncü oldu.

TV dünkü yayınlarında finale kalan üç şarkıyı da üç kere dinleyicilerine sundu. Gece yapılan seçimi ve ödül törenini de TV canlı yayınla sundu. Ödül töreninde şarkıların söz yazarları, bestecileri, düzenleyicileri ve vokalistlerine ödülleri sunuldu. Birincilik ödülünü kazanan Pet'r Oil'un söz yazarı Şanar Yurdatapan, kendisine verilen ödülü kabul etmeyerek şarkının bestecisi Atilla Özdemiroğlu'na verdi ve "şarkının oluşmasında en büyük hissenin Özdemiroğlu'na ait olduğunu söyledi. Yurdatapan, şarkının sözlerinin değiştirilmesi için kendisine çeşitli baskılar da yapıldığını söyledi. Yurdatapan, TRT Genel Müdürü Doğan Kasaroğlu'nun şarkının sözlerinin değiştirilmesi için kendisine baskı yaptığını da belirterek protestoda bulundu.

PET'R OİL

Söz: Şanar Yurdatapan
Müzik: Atilla Özdemiroğlu
Acıklı bir aşk öyküsüdür bu
Kimbilir kaç kişinin başından geçti
Sanki dünyada kimse kalmamış gibi
Deli gönlüm onu seçti

Adı Pet'r soyadı Oil
Kısacası Pet'r Oil
Senden önce simsiyahtı gecem
Hiçbir şey mutlu etmedi beni
Senden önce tatsızdı yaşamak
Geldin birden kavuştum ışığa
Sıcacık birhis kapladı içimi
Bir bambaşka renk kazandı yaşamak
Işığım sensin aydınlatan
Ateşim sensin ısıtan
Ne kadar zormuş sen olmadan yaşamak
Pet'r Oil benim aşkım
Pet'r Oil sana muhtacım
Pet'r Oil sensiz neylerim?
Sendan nefret etsemde
Olan olmuş bir kere
Geçmiş eline dizginlerim
Burnun büyük varılmaz yanına
Girmişsin nice aşığın kanına
Can vermişler senin yoluna
Frank der Mark dersin
Anlamam dilinden
Ellisi gelir sallasan eline
Kim zenginse gidersin onunla
Biliyorum bana yar olmaz senden
Gideceksin bir gün ebediyen
Senin ardından ağlıyorum şimdiden

AET...

(Baştarafı 1. sayfada)

da Türkiye'nin AET'ye tam üyeliği konusu ele alınmadı.

Öte yandan Türkiye ile siyasi enformasyon toplantıları yapılması yolundaki AET önerisini taşıyan mektup Ankara'ya iletilmek üzere Türkiye'nin Roma Elçiliğine verildi. Bu konuda AET Dönem Başkanlığının hazırladığı öneri metni, Ortak Pazar Dışişleri Bakanları tarafından salı günü Roma'da yapılan toplantıda benimsenerek Türkiye'ye iletilmesi kararlaştırılmıştı.

KAYIP— Nüfus Cüzdanımı kaybettim. Hükümsüzdür.

Balkan Naci İSLİMYELİ

Aydınlık
BAYAŞ Basın-Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmeni, ORAL ÇALIŞLAR

Yazıişleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S. AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O. GÜRHAN ERTÜR
Ankara Temsilcisi: DOĞAN YURDAKUL

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu - İstanbul
Tel: 26 52 44—26 61 78
İdare Tel: 26 54 37
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri
Baskı: İst. GÜNTUR
Dağıtım: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8, Kızılay Tel: 25 38 69 ☐ İZMİR: Özgüler İşhanı, 452. Sok. 25/3, Konak Tel: 13 10 90 – 25 25 54 ☐ ADANA: Atatürk Cad.113. Sok. Sefer İşhanı Kat: 3 No:16 Tel: 103 42 ☐ TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 39 00 ☐ DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı, Kat: 3, No: 30, Dörtyol Tel: 3857

YURTDIŞI BÜROLARI
ALMANYA: Burgstr. 78 6 Frankfurt /M 60 Tel: 0611 437 595
FRANSA: 95 Rue de la Jonguiere, 75017 Paris
BELÇİKA: 188 rue Josaphat, 1030 Brüxelles Tel: 64 72 120
İSVEÇ: Gürgün, Duvgrand 5/A, 1 tr. 17236 Sundbyberg, Tel: 08/296 628
HOLLANDA: Bildstr. 53, Utrecht
İSVİÇRE: Ch. des Cotes 1 1020 Renens Tel: 34 21 72

ABONE ÜCRETLERİ

Yurtiçi		Yurtdışı	
3 aylık	900 TL.	3 aylık	1125 TL.
6 aylık	1800 TL.	6 aylık	2250 TL.
1 yıllık	3600 TL.	1 yıllık	4500 TL.

NOT: Yurtdışı abone ücretine gönderilen ülkeye göre uçak postası ücreti eklenir.

İLAN TARİFESİ
2.4.6. sayfalar (Sütun/snt) 250 TL ☐ 3.5.7. sayfalar (Sütun/snt) 300 TL ☐ 8. sayfa (Sütun/snt.) 400 TL ☐ 8. sayfa renkli (Sütun/snt.) 500 TL ☐ Yayın ilanı (Sütun/snt.) 100 TL ☐ Doğum, Evlenme, Ölüm (5 sütun/snt.) 500 TL ☐ Küçük İlanlar (Kelimesi) 10 TL

22340-686

Aydınlık
Kuruluş yılı 1921
Kurucusu ŞEFİK HÜSNÜ
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

- **Hükümet değişikliklerine ve Tekel'deki duruma göre Cevizli el değiştiriyor**
- *Komşu kavgalarının arasına girip halk mahkemesini çalıştırdılar*
- **3 işçinin öldürülmesi konusunda Kurtuluş ile TİKKO rekabete girişti**
- *İşçilerin yoğun olarak bulunduğu Kartal'da kimse terör estiremiyor*

Kimler Nereleri Nasıl...

İstanbul'da paylaşılmış mahalleler

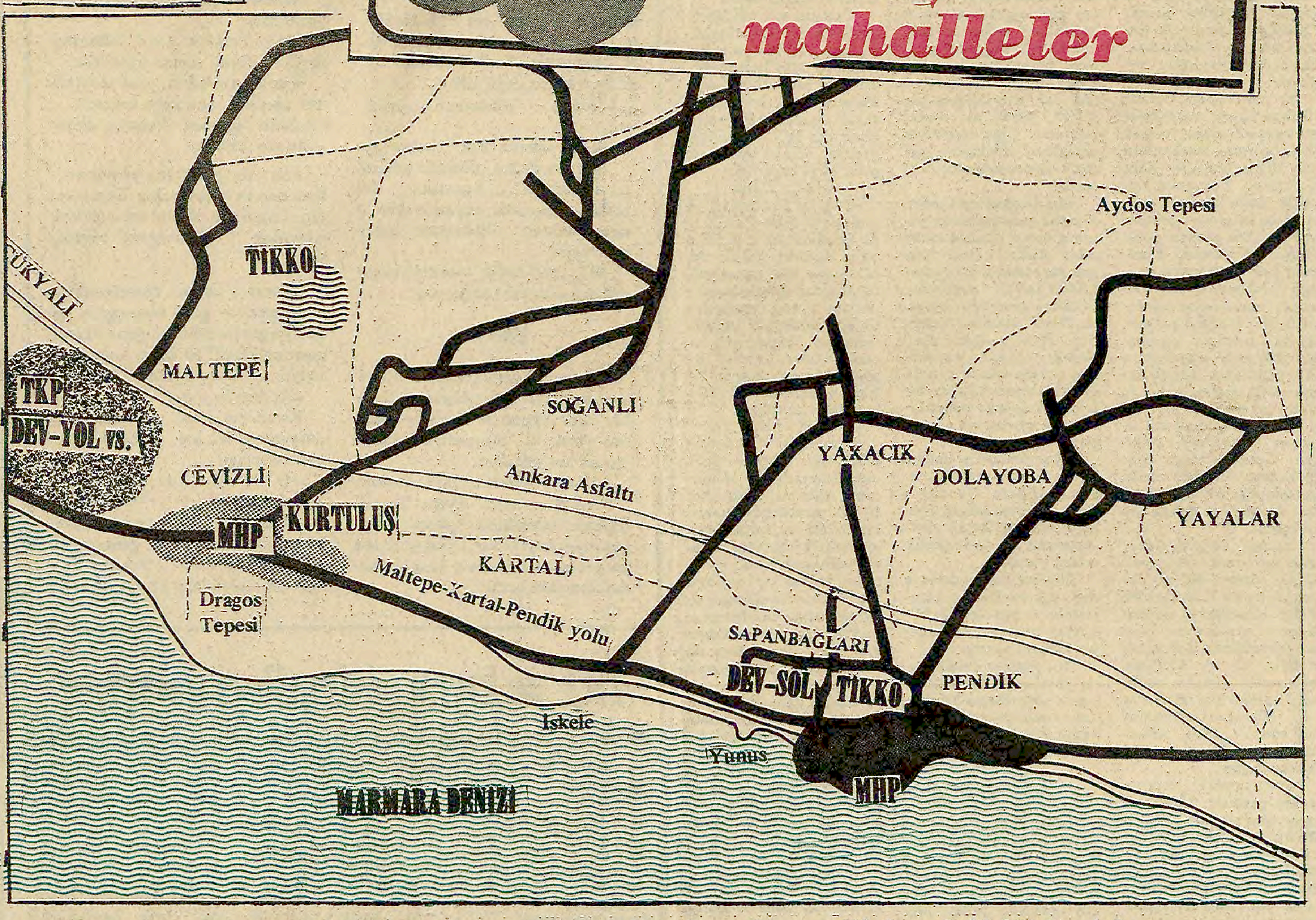

Maltepe, Gülsuyu ve Sapanbağları'nda sahte solcular, Pendik'te MHP hakim

"HALK MAHKEMESİNDE" MAHKUM ETTİKLERİ ADAMI SABAHA KADAR DÖVDÜLER!..

İSTANBUL'un en büyük işçi semtlerinden birisi Kartal. Anadolu yakasında kurulu fabrikalarda çalışan işçilerin büyük çoğunluğu Kartal ve civarına yerleşmiş durumda.

Kartal'da oturan işçiler, 1960'lardan itibaren İstanbul'da yükselen sendikal mücadelelere katıldı. Bu nedenle işçiler arasında demokrasi konusunda köklü fikirler gelişti. Bölgedeki gelişkin işçi sınıfı nedeniyle 1975'lerden itibaren pek çok grup Kartal'da yerleşmeye başladı.

Türkiye'de siyaset sahnesinde yer alan irili ufaklı bütün gruplar Kartal'da da yer aldı. Ama burada farklı özellik gösterdiler. İşçiler arasında köklü demokrat fikirler karşısında Kartal'a zorbalık girmedi. Fakat gruplar içinde bazı çatışmalar oldu. Bu gruplar Kartal'a sokamadıkları zorbalığı yakın bölgelerde alabildiğine uyguladılar.

TEKEL KİMİN ELİNDEYSE, CEVİZLİ'YE HAKİM OLUYOR

MC hükümetlerinin kurulmasıyla birlikte Tekel fabrikaları, üzerinde en fazla oyun oynanan yerlerden birisi oldu. İkinci MC iktidarının MHP'li Tekel Bakanı Gün Sazak zamanında fabrikalarda MHP militanları dolduruldu. Cevizli'de kurulu bulunan Sigara Fabrikası da komando karargahı oldu. Bölgedeki bütün saldırılar buradaki komandolar tarafından gerçekleştirildi. MC'nin düşmesi ve Ecevit hükümetinin kurulmasından sonra da buradaki zorbalıklar devam etti. Ancak durumda bazı değişiklikler de oldu.

Artık MHP'nin verdiği mücadele Tekel'i elinde tutma mücadelesi idi.

Tekel içinde oldukça sevilen ve kalabalık bir ailenin bazı genç mensupları Kurtuluş grubu ile birlikte çalışmaya başladı. Aslen CHP'li olan bu aile CHP içinde etkili idi. Kurtuluş Grubu bu aileye dayanarak CHP'nin geniş desteğini aldı. Bu aile ile aralarında kan davası bulunan başka bir aile de MHP'ye yaslandı. Başında da azılı bir militan olan Faik İçmeli vardı. CHP döneminde fabrikaya yerleştirilen adamlar ve bazı MHP'lilerin değişik nedenler ve amaçlarla vurulması sonucu Cevizli Tekel'de MHP hakimiyeti zayıfladı. Giderek MHP'liler Cevizli'den çekildiler.

CEVİZLİ'DE YENİDEN HAKİMİYET MÜCADELESİ

14 Ekim seçimlerinden sonra yeni hükümetin Tekel Bakanı da Tekel'e bağlı fabrikaların yapısını değiştirmek için harekete geçti. MHP yanlısı komandolar Cevizli Tekel'i ele geçirmek için faaliyetlerine hız verdiler. Son Tekel direnişi de bu mücadeleye sahne oldu.

Şu anda İstasyon'un deniz tarafındaki bölümünde, Gıda-İş'in yanındaki kahvehanede Kurtuluşçular üsleniyor. İstasyon'un diğer tarafında, karakol ile Tek-Gıda-İş Şubesinin yanındaki kahvehanede komandolar bulunuyor. Önümüzdeki günlerde burada daha büyük çatışmalar olması bekleniyor.

"3 İŞÇİNİN ÖLDÜRÜLMESİNE SAHİP ÇIKMA KONUSUNDA TARTIŞMA

İki hafta önce banliyö treninde iki Tekel işçisi kurşunlandı. Bu arada cinayete tanık olan bir de liman işçisi öldürüldü. Cinayeti işleyenler Kartal Tren İstasyonundan kaçarken kendilerinin TİKKO'cu olduklarını söylediler. Daha sonra ise bu cinayeti Kurtuluş grubu da üslendi. Böylece iki grup arasında cinayete sahip çıkma konusunda tartışma başladı. Cinayeti kim işlemişse, o MHP'ye karşı daha aktif mücadele etmiş sayılacaktı!

MALTEPE'DE DÜKKANLAR NASIL KAPANDI

Sahte solcu grupların geçtiğimiz hafta İstanbul'da başlattıkları dükkan kapattırma eylemi ilk ve en etkili olarak Maltepe'de uygulandı. Semtte üslenen her türden sahte solcu grup, eylem birliği yaparak esnafı tehdit ettiler. Bir anda Maltepe'deki bütün dükkanlar kapandı. Halk yiyecek ekmeği bile bulamaz oldu. Ekmek fiyatları karaborsada 50 liraya yükseldi. Ne olmuştu da Maltepe'de bu kadar etkin olabilmişlerdi?

Maltepe civarında 3 yıl öncesine kadar MHP'lilerin etkinliği vardı. 1975'den bu yana ise TKP'lilerin bir çalışması var. Bunlar Halk Odası aracılığı ile bazı gençleri etraflarında topladılar. Bundan sonraki yıllarda Dev-Yol grubu da yavaş yavaş semte girdi. MHP ile sahte solcular arasında kıyasıya bir mücadele başladı. Her iki tarafın önde gelenlerinden pek çok kişi öldürüldü. Hatta minibüsten adam indirerek öldürme olayları görüldü. Bu mücadele sonucu MHP yavaş yavaş bölgeyi terk etti. Bütün bu kavga gürültü arasında halk sahte solculara da yüz vermedi. Onların zorbalığını da yaşadı. Bu zorbalıktan çekinen esnaf, sahte solcuların istediği gün dükkanlarını kapamak zorunda kaldı.

HALK MAHKEMESİ VE DÖVME CEZASI

GÜLSUYU, Kartal Bölgesindeki yoksul gecekondu semtlerinden birisi. Bu nedenle sorunları da hiç bitmiyor. 1 Mayıs Mahallesinde görülenlerin hemen hemen aynıları Gülsuyu'nda da görülebiliyor. Yol kesme, nöbet tutma, gecekondulara el koyma, mahalleden kovma ve gruplar arasında çatışma.

Gülsuyu'nda TİKKO'cular eskiden beri vardı. Ancak 1 Mayıs Mahallesinde 5 işçinin öldürülmesinden sonra TİKKO'cuların büyük bir kısmı Gülsuyu'na üslendi. Burada halk komitesi kurdular. Komiteye TİKKO'nun bölünmesi ile birlikte Devrimci Halkın Birliği hakim oldu. Ancak gruplar arasında çatışma hiç eksilmedi. Böylece halk komitesi dağıldı. Mahallede kurulan halk mahkemesi bu arada [illegible] yaparak halkın bazı kesimlerini yanına çekmeye çalıştı. Mahalle kavgalarını, komşu kavgalarını da bunun için alet ettiler.

Geçtiğimiz yıl, komşusu ile kavga eden bir adamı "halk mahkemesinde" yargılayarak suçlu olduğuna karar verdiler. Ceza olarak da sabaha kadar dayak attılar.

MASKELİ ADAMIN MARİFETLERİ

Gülsuyu'na yerleşen TİKKO'cular bu arada bazı provokasyonlarla halkın baskı görmesine yol açtılar. Geçen yıl burada meydana gelen bir patlama olayı TİKKO'cuların cephaneliklerini ortaya çıkardı. Patlamadan sonra çok sayıda TİKKO'cu ele geçirildi. Bu arada halktan da insanlar gözaltına alınarak eziyet gördüler. TİKKO'cular arasında bazı şüpheli kişilerin faaliyet gösterdikleri de belirtiliyor. Nitekim 1 ay kadar önce yüzüne maske takmış bir şahıs, sivil polisler arasında kahveleri dolaşarak bazı kişileri işaret etti. İşaret edilen kişiler polislerin arasında emniyete götürüldü.

TUZAK

Yine geçtiğimiz yaz TİKKO'cuların etkisindeki bir kız, AP'li bir adamın oğlunu kandırarak Cevizli Tren İstasyonuna götürdü. Burada pusu kuran ve Gülsuyu'nda oturan bir genç, AP'li genci öldürdü. Daha sonra her ikisi de yakalandı.

PENDİK'TE MHP TERÖRÜ

RAHMANLAR, Kartal, Yunus semtle-

Yarın: Bakırköy'den Cennet'e

Geçtiğimiz günlerde banliyö treninde sahte solcular tarafından vurularak öldürülen 3 işçi, Kurtuluşçular ile TİKKO'cular arasında tartışmaya neden oldu. Her iki grup da cinayeti kendilerinin işlediğini iddia ediyor.

Gecekondu semti Gülsuyu'nun Maltepe sırtlarından görünüşü. Gülsuyu'ndaki sorunlara devletin ilgisiz kalması 1 Mayıs Mahallesindeki olayların burada da yaşanmasına neden olabilir. Gruplar arasındaki kavgalar, halkın, şimdiden sahte solcuların içyüzünü görmelerini sağlıyor.

---

açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Notamlama

Türkiye Notam-714'ü kaldırınca, Yunanistan da Notam-1052'yi kaldırdı.

Böylece 1974'den beri sivil ve askeri uçaklara kapalı olan Ege uçuş sahası, hava trafiğine açıldı. Yani, iki komşu arasındaki sorunlardan biri barışçı bir şekilde çözülmüş oldu.

Ama o da ne?

Bir de bakıyoruz Yunanistan'da Papandreu'nun Pasok'u Türkiye'de ise CHP ile MSP aynı notadan çalınan bir şarkı ile bu olumlu gelişmeye karşı çıkıyorlar.

Ege'nin karşı kıyısında şöyle deniyor:

– Karamanlis Ege'yi Amerika'ya, Kıbrıs'ı Türkiye'ye satıyor!

Bizim kıyıya bakıyorsunuz aynı şarkının Türkçe aranjmanı söyleniyor:

– Demirel hükümeti, Ege'yi Amerika'ya, Kıbrıs'ı Yunanistan'a satıyor!

Kim, neyi nereye, kaça satmış?

Orası belli değil. Maksat kafa karıştırmak. Öyle bir kakafoni çalacaklar ki, gürültüden herkesin kafası karışacak, tehlikenin nereden geldiği unutulacak. Dikkatlerin yönü değişecek. "Öyle ya, tehlike Yunanistan'dan geliyor, başka yerden değil" denecek. Ege'yi karıştıran da çubuğunu yakıp keyfine bakacak.

İki ülke arasındaki sorunlar bir türlü çözülemiyormuş, bu çözümsüzlükten Rusya yararlanıp Ege'yi ele geçirmek istiyormuş. Ege'nin iki yakasındaki komşular birbirine düşürülüp savaştırılmak isteniyormuş, beylerin umurunda değil.

Tek Demirel yıpransın da, isterse iki ülke yerle bir olsun.

Buyrun size CHP-MSP koalisyonunun dış politikası!

Fatih'in torunu palasını çekip Yunanistan'a cihat açacak. Öteki de allı yeşilli takalara binip, "İleri, ileri, haydi ileri, alalım bizim eski yerleri" diye mehter marşı söyleyecek.

Böyle bir dış politikaya, tozun dumana karışmasından, gürültüden patırtıdan çok hoşlanan Moskovacılar da alkış tutacak. Onlara göre, Türkiye ile Yunanistan savaşırsa, "devrimci durum" daha da gelişir. Yani, Rusya'nın işleri kolaylaşır.

AP'ye gelince, kırk yılda iyi bir iş yapmış, fakat kopartılan yaygaradan o kadar ürkmüş ki, hemen geri basıyor: "Vallahi notamı biz kaldırmadık, Genelkurmay Başkanlığı kaldırdı" diyor. Sanki Yunanistan ile ilişkileri düzeltmek suçmuş da, bu suç da orduya aitmiş gibi yapıyor. Bu kadar sorumsuzluk olmaz.

CHP iktidar olsun, Yunanistan ile sorunları çözmek için görüşmelere başlasın. AP muhalefeti bağırsın: "Vay, Ege'deki haklarımızı satıyorlar!

Sonra CHP düşsün AP gelsin. CHP'nin başlattığı görüşmeleri AP tamamlasın, Ege hava sahasını açsın. Bu kez CHP muhalefeti bağırmaya başlasın: "Ege'deki, haklarımızı sattılar!

Erbakan ise her iktidara "sattınız bizi" deyip batılın göz yaşlarını oynatmaya devam etsin. Böyle ciddiyetsizlik olmaz.

Bunun adına siyaset değil, siyasi hokkabazlık denir.

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

19.00 HABERLER

19.05 GÜLE OYNAYA

Programda haftanın şarkısı "Dumlupınar" okunacak ve televizyon çocuk korosu ayın konseri olarak 5 çocuk şarkısını küçük seyircilere sunacaklar. Kelime yarışmasına ise bu kez ilkokul birinci sınıftan iki öğrenci katılıyor.

19.30 ÖNCE SAĞLIK

Bu programda allerji, göz tansiyonu ve bir kadın hastalığı ele alınıp yetkililerce bilgi veriliyor

20.00 HABERLER

20.35 UYKUDAN ÖNCE

20.45 MİNİK KONSER

Arman Ratip piyanoyla Bengi parçasını seslendirecek.

20.50 KÜÇÜK KADINLAR

Sürekli filmin ikinci bölümünde babaları savaşta olan küçük kadınlar, annelerinin de babalarının yanına gitmesiyle iyice yalnız kalırlar.

21.35 TÜRK HALK MÜZİĞİ

Arif Meşhur "Gel Gönül Gidelim Aşk Ellerine, Yüce Dağ Başında Ay Kandil Olur (uzun hava), Geldim Şu Alemi Islah Edeyim, Nazar Kıl Gönlüm şehrine, Seherde Bir Bağa Girdim, Bir Güzelin Hasretinden Ahından" türküleriyle ekranda.

22.00 SPOR

TRT Haber Merkezi spor şubesince hazırlanan programda, haftanın spor olayları ve dış kaynaklı spor filmleri yer alacak.

22.50 HABERLER

26 ŞUBAT SALI

19.15 Yeni dizi Graham'ın Çetesi

Beş bölümden oluşan dizi film de bu kez çeteyi çocuklar oluşturuyor. Graham, Keyt, Laks, Wiliam,, Robert ve Mildrit'ten oluşan Graham Çetesi, kuyumcu dükkanı soyan hırsızların bütün planlarını altüst ederek kamu görevi yapacaklar.

21.15 TV'de Sinema Kalpazanlar

Yönetmenliğini Giles Grangier'in yaptığı, başlıca rollerini Jean Gabin, Martine Carol, Françoise Rosay ve Bernard Blier'in paylaştıkları film, para basan kalpazanları konu ediniyor.

28 ŞUBAT PERŞEMBE

21.10 Yeni Dizi "Doruk"

Geçen yıl televizyonda sevilen dizilerden biri seçilen Zengin ve Yoksul adlı filmin yazarı Irwin Shaw'un yeni eserinden televizyona uyarlanan bu dizi holdingleri konu ediyor.

21.15 **29 ŞUBAT CUMA**

TV'de Türk Sineması

Yönetmenliğini Osman F.Seden'in yaptığı ve başlıca rollerini Cüneyt Arkın, Necla Nazır ve H.Peyda'nın paylaştıkları filmde bu kez dürüst yaşamak isteyen bir adamla bir öğretmen genç kadını seyredeceğiz.

2 MART PAZAR

12.10 Tatil Sineması Yüksek Sosyete

Yönetmenliğini Charles Walters'in yaptığı filmde başrollerde Bing Grosby ve Grace Kelly oynuyor. Konu malum yüksek sosyetedir.